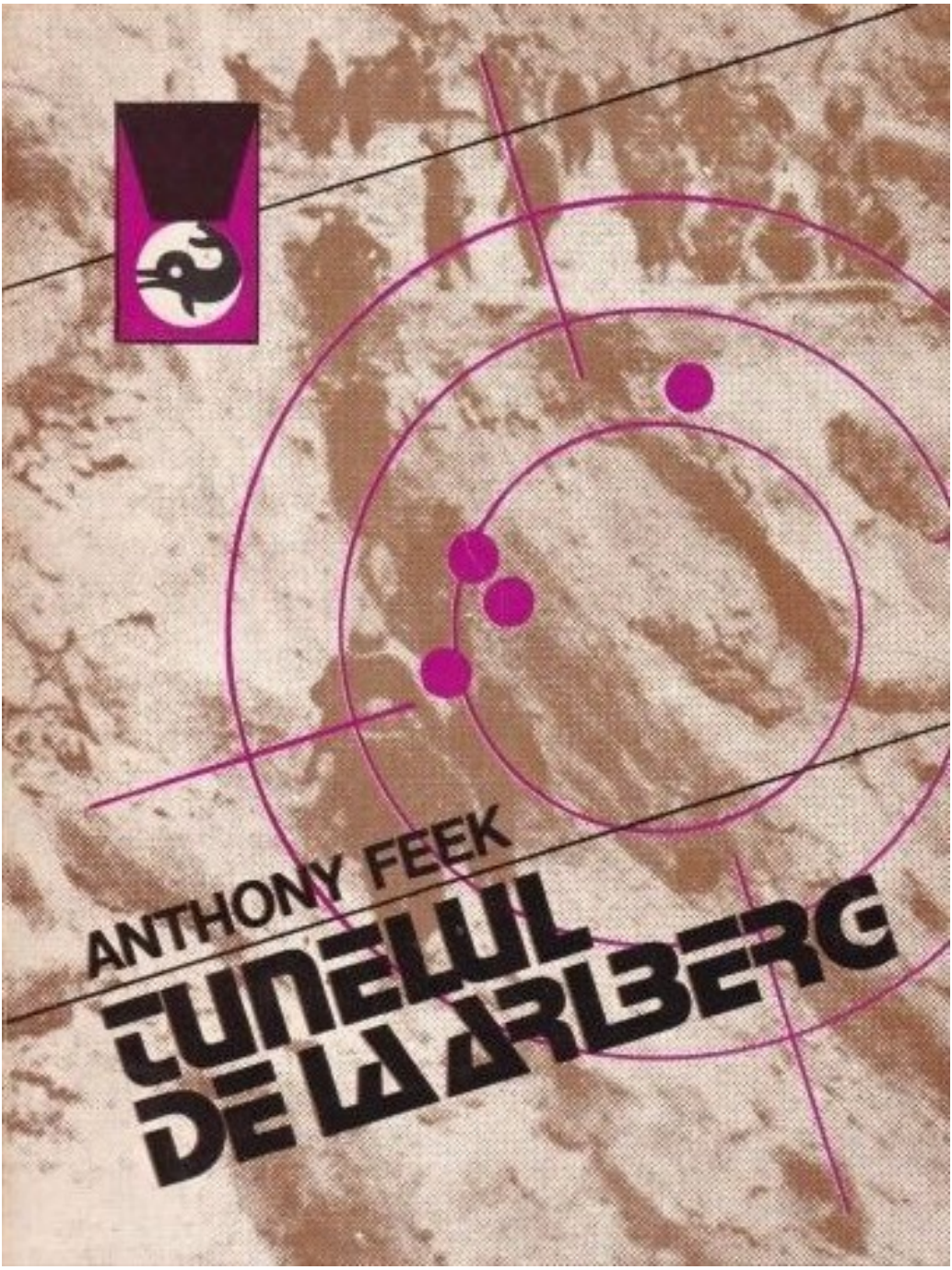
ANTHONY FEEK
TUNELUL DE LA ARLBERG

ANTHONY FEEK

TUNELUL DE LA ARLBERG

Editura Meridiane 1980

ANTHONY FEEK
Le tunnel de l'Arlberg 1972
CAPITOLUL I

Tolănit pe iarba abia încolţită, care acoperă coasta măgurii, privesc spre Feldkirch, spre căsuţele sale îngrămădite în jurul castelului medieval Schattenburg.

O tăcere impresionantă domneşte peste vechea fortăreaţă, dar am motive să presupun că această tăcere e doar aparentă. Toate oraşele par neînsufleţite cînd le contempli de la o anumită înălţime.

Panglica argintie a rîului Ill străbate Vorstadtul. Apele sale molcome plescăie pe lîngă maluri, printre pietrele ce strălucesc în bătaia soarelui plăpînd al acestui început de mai. Ai zice că se duc mai lesne la vale de cînd cele două poduri, aflate chiar la picioarele mele, au fost aruncate în aer de nemţălăii puşi pe fugă.

Mai fusesem la Feldkirch înainte de război, mai bine zis înainte de Anschluss. Pe atunci Austria respira veselă prin toţi porii, etalîndu-şi bucuria de a trăi. Faschingsumzüge, acele carnavaluri ce sărbătoreau revenirea primăverii, nu cred să fi avut vreodată spectator mai entuziast ca mine şi-mi lasă şi azi gura apă la amintirea savuroaselor Linzentorten, tarte cu caise şi migdale din care mă înfruptam, în vreme ce părinţii mei sorbeau din uriaşe halbe de dunkles Bier – acea bere brună şi transparentă după care taică-meu era atît de înnebunit, încît a luat cu el cinci litri la Paris, trecîndu-i cu teamă peste graniţă, sub ochii binevoitori ai vameşilor austrieci.

Ce epocă minunată! Austria era veselă, nepăsătoare, iar eu aveam şapte ani.

Acum am douăzeci şi doi. Din vîrful unei coline privesc spre Feldkirch cu ochi plini de uimire şi cu inima strînsă. Patul pistolului-mitralieră îmi răneşte şoldul, uniforma mea pute a jeg, a transpiraţie, a sînge închegat şi, totuşi, mi-ar place să dau o raită pe sub arcadele de la Marktplatz. Poate că pe-acolo mi-aş reîntîlni anii copilăriei, aş regăsi zurgălăii, petardele şi ciudatele măşti din lemn sculptat al misterioşilor dănţuitori veniţi cu mic cu mare la carnavalul primăverii, în 1930.

— Află că e pentru prima oară, de nu ştiu cîtă vreme, că poţi să-ţi fîţîi fizicul prin natură fără să rişti să te trezeşti cu vreun glonte-n fund, fornăie cineva în spatele meu. Mă ia cu frig, zău aşa. Nici nu-mi vine să cred.

Sergentul Ramuz s-a apropiat fără zgomot, cu acea supleţe

nefirească şi tăcută care i-a adus şi porecla de Indianul. Iată-l stînd alături de mine, proţăpit pe picioarele lui vînjoase de muntean, cu mîinile în buzunare şi nasul în vînt, adulmecînd hulpav aerul proaspăt. Se lasă cu voluptate invadat de măreţia copleşitoare a acestor culmi care-i amintesc, probabil, de Savoia lui natală.

— E într-adevăr destul de neaşteptat, îi zic. Ce credeţi, dom' sergent, cam aşa o să fie peste tot pîn' la capăt?

— Cum adică? Cu floricele la ferestre? Cu steguleţe albe fluturate pe la nasul nostru de puştani şi austriece numa' zîmbet?

— Cam aşa ceva.

Ramuz se trînteşte lîngă mine într-o rînă, cu o strîmbătură care zice multe despre starea lui de spirit.

— Asta nu poate dura, Coterot, băiatule. Feldkirch nu înseamnă toată Austria. Friţii fac marşarier, dar asta nu ne garantează că nu picăm peste ei la prima cotitură. Doar nu-ţi închipui c-o să ne lase să-i împingem de la spate pînă la Viena, fără să ne facă niţică muzică? Nemţălăii se dau în vînt după noi, ascultă-mă! Nu renunţă ei la noi cu una cu două!

Ramuz rînjeşte, apoi se scoală blestemînd iarba umedă care i-a îngheţat noada. Îmi întinde o ţigară:

— Ia, Coterot. Hai să fumăm şi să pălăvrăgim despre orice altceva în afară de război. E destul că-l facem! Da' să mai şi vorbim despre el!

Rămînem tăcuţi, trăgînd fum după fum, cufundaţi în contemplarea peisajului grandios ce ne înconjoară.

Străjuind căldarea pe fundul căreia, de-a lungul celor şapte secole, s-a alcătuit, cu răbdare, Feldkirchul, şi mai departe, cît vezi cu ochii, această parte din Vorarlberg – dominată de piscul Hoher Freschen, mîndru de cei peste două mii de metri înălţime – oferă privirii o extraordinară înşiruire de munţi, de defileuri, de hăuri ameţitoare, parcă lipite unele de altele de pe urma unui gigantic cataclism. Drumurile şerpuiesc, ascunse, prin această ciclopică îngrămădire de stînci, torentele de gheaţă îşi rostogolesc apele la picioarele unor piscuri ascuţite, acoperite de pini negri, de brazi, de zade şi molizi, dar pe care oricît s-ar strădui, ochiul nu le poate desluşi. Rămîi astfel cu privirea ţintuită asupra a ceea ce natura, aici zgîrcită, consimte să-ţi ofere la vedere: platouri aride,

creste îndepărtate, încă înzăpezite, văi fără capăt, în care cumplitul Foën se năpusteşte în fiecare iarnă, urlînd asurzitor.

— Am bătut ceva drum ca să ajungem aici, reia Ramuz după cîteva minute de tăcere. Pe mine m-au vărsat la Batalionul de şoc după luptele de la Colmar. Dar pe tine?

— De cînd cu debarcarea în Provence.

— Ai văzut ceva la viaţa ta, aşa-i?

— Mda. Dar parcă înţelesesem că nu doriţi să vorbim despre război, dom' sergent!

Ramuz rîde prosteşte, apoi, obosit de atîta stat în picioare, acceptă, vrînd-nevrînd, atingerea de gheaţă a ierbii.

Da, am făcut ceva drum, mai cu seamă după acel memorabil 1 aprilie, cînd Armata I franceză a trecut Rinul… Chiar a doua zi, Batalionul de şoc, sprijinit de tancurile Diviziei a 5-a blindate, a străpuns linia Siegfried şi s-a năpustit în direcţia oraşului Karlsruhe, pe care l-a cucerit pe data de 4. După aceea, totul a mers foarte repede, de vreme ce de la Pforzheim la Freudenstadt – trecînd prin tot felul de oraşe, sate şi cătune ale căror denumiri zgîriau auzul şi glasul francezilor – bătălia din Pădurea Neagră se termina la 19 aprilie, prin incontestabila noastră victorie.

Pe 26 aprilie cădeau, simultan, şi ultimele bastioane, considerate pînă atunci drept invincibile: Ohmenhausen şi Reutlingen. Puşi sub ordinele colonelului de Monzat, comandantul Grupării tactice nr.5, am fost înlocuiţi atunci de Regimentul 3 puşcaşi algerieni şi transferaţi în rezerva Corpului de armată al generalului Béthouard.

Urma oare un bine-meritat răgaz? Aşi, de unde! Asta ar însemna să nu ţii seama de oarba exigenţă a comandanţilor care simt victoria totală la un pas de ei, dar care, la rîndul lor, sînt robii evenimentelor. Eram sleiţi, aveam pierderi mari, breşe sîngerînde se căscau în rîndurile noastre după fiecare luptă, dar – ce contează! – se găseau întotdeauna destui temerari care să umple de bună voie locurile lăsate libere de scumpii noştri camarazi căzuţi la Wössingen, la Johlingen ori la Durrenbüchit.

Între 27 aprilie şi 2 mai am fost cantonaţi la Sigmaringen, apoi, la capătul unei săptămîni petrecute în cantonament pentru completarea efectivului, am pornit, înghesuiţi în autocamioane care huruiau asurzitor, spre o destinaţie necunoscută.

Mai rar aşa caravană de turişti! Pe tot parcursul acestei călătorii, am străbătut nenumărate localităţi ocupate de ostaşi francezi, care se hlizeau zeflemitori la noi, înconjuraţi de nemţi cu chipul întunecat, resemnaţi şi doar rareori ostili…

Revensburg… Tottnang… Urmam malul nordic al lacului Constanţa, în direcţia Austriei. Pistoalele noastre mitralieră tăceau de săptămîni, nici un avion nu străpungea norii, bubuitul tunului nu mai tulbura armonia bucolică a acestor locuri cîndva magnifice, iar zumzetul păcii iminente ne umplea inimile de speranţă. Numai că autocamioanele continuau să alerge, uruind asurzitor. Graniţa se apropia. Am trecut-o cam prin dreptul localităţii Lochau, acolo unde borne, proaspăt revopsite, purtau în franţuzeşte inscripţia: Ţară prietenă.

Acum, autocamioanele goneau de-a lungul unor drumuri secundare, traversînd în trombă aşezări în care, din ce în ce mai adesea, se zăreau, împodobind ferestrele caselor, steguleţe albe sau drapele austriece.

Hohenems… Götzis… Rankweil. Locuitorii, ieşiţi cu mic cu mare în întîmpinarea noastră, ne salutau cu prietenie, fetele aveau surîsul alb, sclipitor. Ce-i drept, nu ni se aşterneau covoare de flori, dar primirea era caldă, cordială.

— Neam de slugoi, bombănise Costelano, de undeva din întunericul camionului. Cînd naziştii au dat buzna peste ei, în ’38, s-au tîrît la picioarele lor, ca nişte rîme. SS-iştii n-aveau altceva de făcut decît să deschidă braţele, ca toate gagicele să le pice ca muştele. Cum să ai încredere în viermii ăştia!

Nimeni nu pusese mare preţ pe vorbele lui Costelano; ne obişnuisem să-l auzim tratîndu-i cu acelaşi arţag dispreţuitor şi pe nemţi de cînd cu Hitler, şi pe italieni de cînd cu Mussolini, şi pe englezi de cînd cu evacuarea de la Dunkerque. Acum venise rîndul austriecilor. Avea şi Costelano metoda lui de a se răcori. A mea consta în a lăsa gîndurile să hoinărească nostalgic pe cărările trecutului. Recunoşteam satele, drumurile, pajiştile cu iarbă grasă, troiţele înfipte pe la cîte un capăt de ogor sau la cîte o răspîntie de şleahuri. Mai fusesem pe aici, demult, pe cînd tatăl meu era tare mîndru să-i arate băieţelului său frumuseţea acestor dulci meleaguri.

Ceasuri de-a rîndul, stîrnind nori de praf, camioanele ne-au

hurducat, uruind, pentru ca, pînă la urmă, aşa cum mă şi aşteptam, să pătrundem în Feldkirch. Oraşul fusese abandonat de trupele germane, străzile erau aproape pustii, magazinele închise, jaluzelele trase. Cîteva patrule, aparţinînd Grupului de comando francez[1], flancate de poliţişti locali, băteau străzile în sus şi-n jos. Băieţii din grupul de comando ocupau de trei zile localitatea şi, judecînd după mutrele lor zîmbăreţe şi degetele ridicate în sus, aici era „o viaţă pe cinste, tăticu'!"

Coloana noastră a pătruns prin cartierele pitoreşti ale oraşului nou – Neustadt, cum îi zic localnicii. În colţ, pe Bahnhofstrasse ne aştepta un jeep care ne-a dus pînă în afara oraşului; urmînd un drumeag şerpuit, camioanele s-au căţărat pe o măgură înaltă, îndreptîndu-se pe platoul pe care era instalat cantonamentul nostru provizoriu. Un orăşel din pînză de cort şi sumbre barăci... Toate astea s-au întîmplat ieri.

— Crezi c-o să mucegăim multă vreme în văgăuna asta? mă iscodeşte Indianul. Abia am venit de-o zi şi m-am şi săturat pîn' în gît!

Ce să-i răspund? Prefer să privesc oraşul, gîndindu-mă că, aparent, nimic nu s-a schimbat în aceşti cincisprezece ani şi – culmea! – războiul pare să fi ocrotit, ca prin minune, aceste locuri al căror farmec desuet îl redescopăr acum.

— E-adevărat c-ai mai fost prin fundătura asta? reia Ramuz.

Încuviinţez pe muteşte. El îi dă mai departe:

— Îmi închipui ce de-a gagici ai agăţat pe-aici! Se pare că teutoancele astea se dau în vînt după francezi!

— Aveam doar şapte ani.

— Voi ăştia, odraslele de bogătaşi, călătoriţi, vedeţi lumea, continuă, netulburat, Indianul. Eu unul sînt din Bonneville şi n-am fost niciodată mai departe de Geneva sau Lausanne. Frumoase locuri? Le ştii?

— Nu.

— Elveţia e la o aruncătură de băţ de Bonneville. Mă simt acolo ca la mine acasă.

Ramuz ăsta mă scoate adesea din sărite. Nu c-ar fi băiat rău, dar a trăit atît de mult timp printre vacile lui, acolo, la ferma părintească, încît „parfumul" lor pare să se fi lipit de el. Solid ca

[1] Unităţi cu destinaţie specială (n.tr.)

un taur, pătrat la faţă, cu pielea cărămizie, cu o privire vie, doar aparent naivă, Ramuz e un luptător în toată accepţia cuvîntului. Muntele e împărăţia lui. Îi bate cărările neobosit, cu respectul cu care un filatelist clasează un timbru rar.

De cînd ne-am instalat pe înălţimile ce domină Feldkirchul, Ramuz şi-a petrecut cea mai mare parte a timpului liber căţărîndu-se, cu pas măsurat, pe creste, lunecînd pe grohotişuri, scotocind primprejurul stîncilor, a crevaselor, cercetînd, cu ochii săi iscoditori, cele mai tăinuite poteci. La capătul unei lungi plimbări solitare a revenit la cantonament şi, umplîndu-şi plămînii cu aerul tare al înălţimilor, a declarat, cu un aer uşor satisfăcut:

— M-da, miroase a Alpii „mei“! E la fel ca la mine acasă! Ah! E clar că nu bunul Dumnezeu a vrut toate frontierele astea, devreme ce munţii, copacii şi oxigenul sînt aidoma ca dincolo! Zău aşa! Ia serviţi din clorofila asta!

În timp ce vorbeşte, Ramuz ne trece pe la nas o crenguţă de zadă, cu frunze parfumate.

Ce-i drept, sergentul n-a mai povestit nimănui în afară de mine că în hoinărelile lui a observat ceva important. Şi anume că, în cazul unui atac prin surprindere, cantonamentul nostru poate fi bine apărat. Îşi notase excelente amplasamente posibile pentru mitraliere şi aruncătoare, precum şi un defileu îngust între doi pereţi abrupţi în care o singură tanchetă ar fi putut intercepta şi opri ore în şir orice tentativă de înaintare.

Iată însă că acum, după ce văzuse tot ce dorise să vadă, Indianul se plictiseşte şi singura lui dorinţă e să-şi exerseze altundeva talentele de strateg-alpin.

— Şi zi, nu cunoşti Elveţia?

— V-am spus că nu, dom’ sergent.

Un glas ţîşnit de pe undeva din corturi mă salvează de la o obositoare enumerare a splendorilor helvetice.

— Ei, sergent, te cheamă căpitanul… *Presto!*[1]

Ne răsucim ca la comandă. Sus, între corturile pestriţe, un vînător de munte îl strigă pe Ramuz făcînd gesturi largi ca să dea mai multă greutate vorbelor.

— Afurisitul ăsta de căpitan, mă visează şi noaptea, bombăne Ramuz.

---

[1] Repede! (în italiană în text; n.tr.).

Se ridică şi o ia din loc, nu înainte de a-mi arunca peste umăr:

— Să nu te mişti d-aci, Coterot! Mă întorc acuş!

Nu, n-am să mă mişc. N-am nici un chef să mă mişc. Acum e patru după-amiază, începe să se răcorească şi discul galben al soarelui alunecă pe nesimţite în spatele munţilor. Stîncile capătă nuanţe de ocru şi cenuşiu. Ceva mai sus, pădurile de brad par că se topesc într-o pîclă uşoară. Nu-mi pot desprinde privirea de la acoperişurile de ardezie ale Feldkirchului. Ceaţa le estompează încetul cu încetul. Aş vrea să-mi amintesc numele scuarului acela, acum aproape înecat în ceaţă, prin care mă plimbam în urmă cu cincisprezece ani, strîngînd temător mîna mamei, pentru că, de-acolo, din scuar, se zărea un bastion impunător, împrejmuit cu guri de tun aidoma unor boturi de lei, ieşind dintre creneluri. Cum îi spunea scuarului? Dar bastionului? Suspin şi, dînd din umeri, mă ridic în picioare. Toate astea sînt acum prea depărtate, ele aparţin unei alte vieţi. La ce bun să mă frămînt pentru asemenea nimicuri? La urma urmei, dacă n-ar fi fost războiul şi involuntara mea revenire în Austria, aş fi gonit cu desăvîrşire din memorie aceste amintiri îndepărtate.

În spatele meu cineva soseşte în galop nebun. Mă răsucesc fulgerător şi-l văd pe Ramuz într-o cursă vijelioasă, la capătul căreia, pierzîndu-şi echilibrul, se prăvale în braţele mele.

Abia trăgîndu-şi sufletul, dar rînjind cu gura pînă la urechi, îmi aruncă în faţă:

— Fugi şi pun’te rapid la patru ace, Coterot! Diseară, două plutoane din compania a 4-a dau oameni pentru patrulare în oraş. Eu comand una din grupe şi tu o să faci parte din ea. Îţi pică bine, ia zi?

E o plăcere să-l vezi cum se bucură. Îi împărtăşesc entuziasmul, fără rezerve:

— Iată o veste grozavă, dom’ sergent. Mersi că te-ai gîndit la mine.

— Păi, nu-i normal? Eşti doar din plutonul meu.

Ne întoarcem grăbiţi la corturi.

— Cine mai vine cu noi?

— Tu, eu, Franco şi Orsini. Nu mai mult de patru inşi într-o grupă.

Îi arunc pe furiş o privire piezişă, abţinîndu-mă să-i pun

întrebarea pe care, fără doar şi poate, o aştepta: „Dar Costelano?“

Ramuz ştie prea bine că Franco, Orsini, Costelano şi cu mine formăm un tot indivizibil, o echipă de nedespărţiţi, numai că nu-l înghite pe Costelano. E vorba de o antipatie absolut fără noimă, apărută din ziua în care Ramuz a venit la noi în pluton, urmîndu-i sergentului Gonzales, grav rănit în timpul luptelor din Haute-Saône şi evacuat apoi undeva în spatele frontului.

Cînd Ramuz şi-a luat în primire noua funcţie, ştia, desigur, destule despre această echipă de „caftitori“, porecliţi de Carnet, comandantul Batalionului de şoc – cu afecţiune, ce-i drept – „copiii teribili“. Cumplit încercaţi aceşti „copii teribili“ în cei doi ani de război! Lachelle şi Morin căzuţi în Corsica, Bougeol în insula Elba, Génin la debarcarea din Provence, Pithier cu un picior zdrobit de şenila unui tanc în luptele de lîngă Draguignan, micul Calmat cu minţile pe jumătate plecate, mutat furier la un PS, Favier, La Fouine şi locotenentul Vogel, ciuruiţi de gloanţe, putrezesc pe fundul unui iaz din apropierea faimosului baraj de la Champagney!... „Copiii teribili!“ Prietenii noştri! Supravieţuitorii strîngeau din dinţi şi-şi numărau rîndurile. Nimic nu putea clinti această prietenie bărbătească, această frăţie de arme cimentată prin sînge şi moarte. Bănuiesc că, în sinea lui, Ramuz a fost măgulit să-i urmeze lui Gonzales în fruntea acestor bărbaţi neînfricaţi. În fond, e şi el unul dintr-aceia care nu cunosc teama, gata oricînd să rişte, un fel de armăsar sălbatic care nu ştie ce-i primejdia. Din păcate, însă, unul dintre noi i-a stat, de la început, în gît: Costelano. De ce? Înclin să cred că, în fundul sufletului său de ţăran, stăruia un soi de neîncredere ereditară, ce-l îmboldea să-l considere pe Costelano ca pe un inamic al societăţii. Doar era vorba de un rom, un ţigan, hoţ de găini şi de copii. De unii ca ăştia trebuie să fugi ca dracul de tămîie! Nomazii ăştia, fără rasă, fără patrie, fără alt domiciliu decît o cotigă înjghebată din te miri ce, n-au cum să-şi găsească loc în universul lui Ramuz – odraslă răsfăţată a unui pămînt bogat.

Oricum ar fi, sergentul nu-şi ascunde aversiunea faţă de Costelano; dimpotrivă, şi-o arată pe faţă, ostentativ, printr-o vorbă, un gest, un rînjet. Firește, constatarea asta ne cam îndurerează, dar, întrucît principalul interesat pare perfect

impermeabil la această duşmănie, de nimic îndreptăţită, fiecare îşi vede de treaba lui şi nu-şi bagă nasul unde nu-i fierbe oala.

De data aceasta, însă, Indianul a depăşit limitele unei simple animozităţi. Există tradiţii şi obişnuinţe pe care ofiţerii noştri le respectă. Nici unul n-ar fi avut ideea să ne fărîmiţeze fără rost echipa. Ramuz a îndrăznit s-o facă şi această manifestare gratuită de autoritate nu e de natură să-i atragă simpatia noastră. Presupun că a intenţionat să ne facă să simţim măsura diferenţei dintre el şi Gonzales. De comandat ne comandă doar de două luni şi, pe cinstea mea, dacă în afara curajului său pe cîmpul de luptă am mai avea vreun alt motiv ca să-l suportăm. Poate că, totuşi, la un moment dat, am putea să ne înţelegem, cu condiţia să-şi revizuiască sentimentele faţă de Costelano... În sfîrşit, vom trăi şi vom vedea...

— Hai, înţoleşte-te la iuţeală! Adunarea într-un sfert de oră, îmi spune Ramuz în faţa cortului meu, dinăuntrul căruia răzbat acorduri tînguitoare de ghitară.

Mă fac mic şi mă strecor pe sub prelată.

Franco şi Orsini s-au şi îmbrăcat în acele minunate uniforme kaki stocate cu zgîrcenie de locotenentul de intendenţă în magazia sa pe roate şi pe care el le recuperează la iuţeală după întoarcerea din patrulare, verificînd atent fiecare nasture.

Franco îşi lustruieşte cu grijă bocancii înalţi de paraşutist în timp ce Orsini – plesnind de mîndrie, ca un premiant cu coroniţă, de cînd a fost înaintat caporal –, se chinuie să dea nădragilor săi mult invidiata linie bufantă arborată de namilele din poliţia militară yankee.

— Ţi-am adus un echipament complet, îmi spune Franco. Dă-i bătaie, Duc, nu mai e timp!

Aşezat turceşte pe paiele aşternute pe jos, Costelano ciupeşte, visător, corzile ghitarei. Din toată făptura lui nu desluşesc decît degetele, nervoase şi subţiri, alergînd pe strune, şi părul negru ca pana corbului. Costelano stă aplecat, parcă prea atent, deasupra cutiei de rezonanţă.

— Ce ziceţi, băieţi, se lasă cu ceva distracţie, hai? se frămîntă Orsini, în timp ce-şi ajustează la mare fix eghiletul alb de care spînzură un lung ţurţure auriu.

— Păi, doar pentru asta mergem în oraş, ce părere ai? îi

răspunde, cam sarcastic, Franco. Dacă dăm cumva peste un bîlci, îţi fac eu rost de un loc mai în faţă!... N-ai nici o grijă!

Mă echipez în viteză. Uniforma aleasă de Franco îmi vine de minune. Parcă-s un soldat de operetă. Numai casca mi-e un pic cam strîmtă, dar se pare că pentru un răcan trimis în patrulă superşicul e să-ţi laşi ceafa liberă. Adică îţi îndeşi casca pe frunte pîn' la sprîncene, strîngi cureluşa la ultima găurică, exact peste bărbie, după care nu-ţi rămîne altceva de făcut decît să desfaci larg braţele ca să primeşti avalanşa de gagici.

— Nu punem şi brasardele? se nelinişteşte, deodată, Orsini.

— Care brasarde?

— Păi, brasardele cu P.M...

— Noi nu sîntem P.M., îi explică, răbdător, Franco. Noi nu sîntem decît nişte răcani ordinari, însărcinaţi să-i păzim pe domnii din poliţia militară la zece paşi în urmă, cu arma la umăr. Ar trebui să ştii chestia asta, caporal!

Costelano atacă cîteva note. Brusc interesat de bogăţia armoniei, mă răsucesc spre el.

— Piratule, eu cunosc asta. Stai! Nu-mi spune... Este... este...

— „Dansul spaniol nr.5“, de Granados, articulează el cu glas înăbuşit, fără să se întrerupă. Nimeni n-a creat ceva mai mişto în genul ăsta, în afară de Albeniz şi de Falla!... Ăştia trei sînt dumnezeii mei!

Un rapid schimb de priviri între mine şi Franco. Fiecare pare să aştepte ca celălalt să spună ceva, dar e limpede că nici unul din noi nu e în stare să găsească acele cuvinte care să aline durerea şi să aducă împăcarea.

Atmosfera devine, deodată, încărcată. O vorbă nepotrivită ar fi de ajuns ca mînia ce clocește în sufletul camaradului nostru să explodeze.

Grăsanul de Orsini creează o fericită diversiune propunîndu-i lui Franco să-şi schimbe căştile. Lui Orsini casca i se pare prea strîmtă. Ascultător, marseiezul i-o dă pe a lui. Dimensiunile sînt riguros aceleaşi, dar, sub avalanşa de complimente perfide ale pezevenghiului de Franco, Orsini şi-o îndeasă pe scăfîrlie, strălucind de fericire.

— O plimbărică prin oraş! exclamă el, în culmea fericirii. Ce mai baftă, băieţi!

— Mai tacă-ţi fleanca! rosteşte sec Costelano, în timp ce eu, fără urmă de ruşine, strivesc sub călcîi piciorul lui Orsini, ba îl mai şi fulger cu privirea pe bietul caporal.

— Ce-am făcut? se lamentează corsicanul, frecîndu-şi piciorul paradit. Te-ai sonat de-a binelea, Duc? Îmi stîlceşti bombeul? Nu vezi că abia l-am lustruit?!

În clipa asta, Ramuz îşi vîră capul prin deschizătura cortului. E elegant ca un ginerică, iar casca îi dă un aer marţial.

— Gata, domnilor? Cadillacul vă aşteaptă.

Cînd să ieşim, Ramuz, care a rămas proţăpit în deschizătura cortului, se preface că abia atunci îl observă pe Costelano, pierdut, ca şi pînă acum, în muzica sa divină.

— Hei, Costelano, faptul că n-ai fost desemnat pentru patrulă nu scuză neglijenţa corporală! Cunoşti ordinele, aşa-i? Ostaşii au datoria să se bărbierească zilnic.

Ramuz şi-a însoţit cuvintele cu un zîmbet echivoc, care ascunde o obscură ameninţare.

Costelano s-a oprit din cîntat. Chipul său, cu trăsături severe, se înalţă către Ramuz, pe care-l contemplă o clipă ca şi cum l-ar vedea pentru prima oară. Îşi mîngîie maşinal obrajii împodobiţi cu ţepii aspri ai unei bărbi de douăzeci şi patru de ore.

— Istoria zice că Granados şi-a scris „Dansul nr.5“ în două zile. În acest timp a băut zece litri de cafea, a mîncat o farfurie de orez şi a dormit şapte ceasuri… Istoria nu menţionează, însă, dom’ sergent, dacă s-a bărbierit sau nu!

Cu multă delicateţe, Costelano îşi aşază ghitara peste sacul de merinde, se saltă în picioare şi, nepăsător, se apropie de Indian, care, continuînd să zîmbească, îl măsoară de sus pînă jos, cu un straniu luciu provocator în ochi.

Preţ de cîteva secunde cei doi se înfruntă din priviri. Aşteptăm încordaţi, temîndu-ne de ireparabil.

— Numai că eu nu sînt Granados, reia, placid, Costelano, şi nici dumneata n-o să fii biograful meu, dom’ sergent. Aşa că o să mă rad, iar la întoarcere o să mă găseşti neted ca un popou de copil. Cum scrie la carte!

Calmul şi politeţea sînt singurele arme la care poate recurge Costelano în înfruntările cu Ramuz, dar eu, care-i cunosc firea mîndră şi impulsivă, tremur de pe acum gîndindu-mă la ziua cînd

va izbucni dreapta lui ripostă.

Zîmbetul neliniştitor arborat de Ramuz a dispărut. Mutra lui de văcar bine hrănit şi-a pierdut brusc culorile sănătoase de mocofan galonat. A ghicit sau presimte că răbdarea Piratului a atins ultimele limite. De fapt, ce urmăreşte el? Ce vrea? Franco şi cu mine schimbăm din nou o privire plină de îngrijorare. Din fericire meciul se amînă; Ramuz preferă să facă marşarier:

— În regulă, Costelano! Eu, unul, să ştii că dacă zic ceva, o zic în interesul tău. Mai bine să-ţi fac eu observaţie decît un ofiţer.

Se întoarce spre noi şi trîmbiţează jovial:

— Hei, voi ăia! Îmbarcarea! Galop!

Părăsim cortul şi ne căţărăm într-unul din cele patru camioane ce urmează să transporte la Feldkirch cei aproape şaptezeci de oameni desemnaţi pentru serviciu la comenduire. Cerul e din ce în ce mai ameninţător. Seara coboară peste vale, aducînd cu sine vălătuci negri de nori şi o pîclă rece, care se lipeşte de obraz şi se furişează perfid prin stofa subţire a uniformelor noastre de paradă.

Camioanele coboară în trombă colina şi, peste zece minute, ne trezim la porţile oraşului. Aici sîntem aşteptaţi de poliţia militară franceză. Nişte zdrahoni cît uşa, plini de ţîfnă, genul de tipi care fac războiul cu măciuci de cauciuc, pantofi cu scîrţ şi menţin disciplina interzicînd unor zdrenţăroşi, năclăiţi de sudoare şi plini de cicatrici să bea o cană cu apă minerală fără ordin de serviciu.

Odată aliniaţi în faţa camionului, un tînăr locotenent se apucă să repartizeze oamenii. Ramuz, Franco, Orsini şi cu mine avem norocul să servim drept escortă unor P.M. – trei la număr – care cunosc Feldkirchul mai ceva ca pe propriile lor buzunare şi care, pe deasupra, mai sînt şi cordiali, ba chiar simpatici.

— Misiunea noastră e să batem zona Marktplatz spune şeful de grupă, un sergent-major al cărui accent de Ménilmontant [1] îmi încălzeşte inima. De cînd ne-am proţăpit aici ne-am tot plimbat ca vodă-n lobodă prin prăpăditul ăsta de tîrg şi, credeţi-mă, locşor mai gigea ca Marktplatz nici că există. Aici, dacă mergi pe blat, poţi să dai şi un păhărel pe gît, fără prea mari probleme!

Patrulele se dispersează în noaptea ce se lasă. Acest paşnic

[1] Una din suburbiile Parisului (n.tr.).

asediu al oraşului se va termina de fapt la orele 21, cînd intră în vigoare camuflajul. Pînă una, alta, pătrundem în Feldkirch; felinarele împrăştie, cu prudenţă, o lumină discretă.

Trecătorii sînt rari. În afara vehiculelor militare staţionate în faţa primăriei, nu zărim nici o maşină particulară. În schimb, o groază de tineri biciclişti, băieţi şi fete, care ne aruncă, în trecere, priviri curioase.

Pe măsură ce pătrundem tot mai adînc în oraş, înaintînd spre centru, numărul trecătorilor grăbiţi creşte. Nimeni nu vorbeşte tare, nu se aud mai deloc rîsete şi nu vezi nici un fel de îmbulzeală. O chermeză de binefacere e mai veselă decît această animaţie disciplinată care domneşte în inima bătrînei cetăţi. Observ că în unele magazine alimentare lumea se înghesuie, deşi rafturile sînt aproape goale şi totul se distribuie pe cartelă. Iată că şi austriecii au de-a face cu „binefacerile“ războiului.

Orsini, care n-a deschis gura de cînd a început rondul, se descarcă pe neaşteptate de-o mare grijă:

— Un P.M. care-ţi propune să bei un păhărel e o chestie nemaipomenită, îmi suflă el cu un aer misterios. Eu zic că nu-i lucru curat şi că trebuie să ne ferim ca dracul de tămîie, Duc!

Îl aprob dînd din cap, distrat şi fără convingere. De cînd a fost înaintat caporal, bravul de Orsini are tendinţa să se identifice cu tipii de la Biroul II[].

Acum, e noapte de-a binelea. Ceaţa coboară încet, încet, învăluind treptat acoperişurile şi caturile de sus ale clădirilor şi înconjurînd cu un halo rece globurile felinarelor, dintre care doar unul din două arde.

Curînd, după ce ne-am încrucişat cu cîteva din patrulele noastre, ajungem în punctul numit Churertor. Una dintre patrule are de furcă cu o gaşcă de patru „duri“ din trupele de comando, tus-patru avînd aerul că au sărbătorit cel puţin o duzină de onomastici.

— E-n regulă? întreabă sergentul nostru major. Aveţi nevoie de-o mînă de ajutor?

— E-n regulă, răspunde colegul său. Nimic de zis, băieţii sînt în ordine, cu bilet de voie. Dar, oricum, un sfat nu le strică. Eu zic c-ar fi bine s-o întindă cît mai repede la cantonament, altminteri

[] Serviciul de contrainformaţii al armatei (n.tr.).

riscă să-i găsim mai la noapte sforăind prin vreo rigolă!

— Să-mi trăiască contingentul! zbiară unul din beţivani. În opt zile sîntem acasă!

Ne continuăm rondul şi, în scurt timp, iată-ne la doi paşi de Marktplatz. Măresc, fără voia mea, pasul, pradă unei vii emoţii şi mă trezesc umblînd alături de sergentul-major, care, cu un aer complice, îmi face cu ochiul.

— Ţi s-a făcut sete, parizianule? Nici o problemă! Acuş ajungem!

Piaţa, care-i şi centrul vital al oraşului, e plină de lume. S-ar părea că toată populaţia Feldkirchului şi-a dat întîlnire aici, în dorinţa de a se mai destinde, de a bea, de a uita nesiguranţa zilei de mîine, de a trăi, în sfîrşit, din plin, minutele care i-au mai rămas pînă la ceasul cînd tăcerea şi singurătatea vor lua din nou în stăpînire străzile populate doar de siluetele patrulelor.

Da, într-adevăr, ca şi altădată, e multă lume în piaţă. Doar că azi nu mai văd decît femei, copii, bătrîni... fiinţe care, prin vîrstă ori sex, au reuşit să scape de ferocele abator nazist.

Înaintăm, fără grabă, prin mulţimea care nu se sinchiseşte de noi, făcîndu-ne loc cu o seninătate demnă şi indiferentă. Agenţii de poliţie ne salută milităreşte. Sînt toţi trecuţi de şaizeci de ani şi de aceea niţel ridicoli în uniformele croite pentru foarte tineri atleţi. Ce contează! Mustăţile groase, cărunte şi decoraţiile din primul război mondial, agăţate pe piept, le conferă un soi de nobleţe patriarhală.

Poate că bătrînii aceştia au luptat la Verdun sau pe Somme, dar ei n-au nimic de-a face cu generaţia care a construit Dachauul, Rawa-Ruska sau Auschwitzul!

Ne continuăm rondul şi fiecare pas este pentru mine o încîntare, o cufundare în amintirile unei copilării vremelnic regăsite. Da, piaţa asta e la fel ca aceea prin care hoinăream odinioară în pantalonaşi scurţi.

Dreptunghiulară, lungă, închisă la una din extremităţi de o biserică sobră, înălţată de călugării ordinului Sfîntului Ion de Ierusalim, piaţa îşi aliniază faţadele cu arcade de sub care sticlesc ferestre şi giurgiuvele protejate de mici streşini din olane de ardezie. Nu există balcon fără flori, întîiele flori ale primăverii austriece, atît de luminoase, atît de senine. Pe sub arcade se

înşiră, unele după altele, tot soiul de prăvălioare, vesel colorate. Diverşi gură-cască se opresc în faţa vitrinelor, perechi-perechi intră în Gasthausuri [1], cu ferestrele împodobite cu perdeluţe de creton care feresc interiorul de priviri indiscrete. Mă amuz observînd că aceste micuţe şi discrete localuri arborează acum, alături de firma lor, o inscripţie de dată recentă: Café-Bar.

Le vizităm pe rînd şi constatăm – fără să ne surprindă din cale-afară – că majoritatea meselor sînt ocupate de soldaţi şi doar arareori de ofiţeri, care, cel mai adesea se află în companie galantă. Toţi aceşti războinici se distrează în deplină legalitate, ceea ce pare să-l amărască teribil pe comandantul nostru.

— S-a întors lumea cu fundu-n sus, domnule! bombăne el pe un ton scîrbit. De unde atîta disciplină la francezi? Nu mai e chip să dai peste unul fără bilet de voie. Mă întreb, de ce dracu' ne mai aflăm noi în misiune?

— Eu, unul, mă aflu aici fără bilet de voie şi mor de sete, susură cu perfidie Franco. Dacă asta vă spune ceva, dom' şef…

Subofiţerul îşi strecoară sub centiron vîrfurile degetelor înmănuşate, în timp ce chipul i se luminează de un zîmbet larg.

— Un vînt de răzmeriţă străbate peste această grupă, declară el. După mine, marş! Numai să aveţi grijă să vă prefaceţi că muriţi de plictiseală.

O luăm îndărăt, cu acelaşi aer nepăsător. Ajungem înapoi, în Marktplatz, pe un drum ocolit. Orsini, urmărit de izurile agresive ale berii şi cîrnaţilor prăjiţi, oferă privirilor noastre o mutră răvăşită de pofte.

— Află că nu mai pot, îmi mărturiseşte el în şoaptă. Asta-i curată provocare. Dacă trebuie să mai vizităm şi alte cîrciumi, eu unul prefer să rămîn în stradă.

— Şi dacă, bă blegule, e chiar a bună?

— Paguba mea! Da' las că nu mă-nşală pe mine mirosul!

Între timp, am părăsit piaţa şi am pomit-o pe o străduţă întunecoasă, tăiată printre două rînduri de case în stil baroc. La capătul ei se zăreşte Illul, ale cărui ape sclipesc în lumina şovăielnică a becurilor albăstrii. Puţini trecători la ora asta, în afara unei patrule care lunecă pe lespezile lucioase ale cheiului

[1] În traducere literară ar însemna: „Casa de oaspeţi". De fapt, e vorba de cîrciumioare, birturi, pensiuni. (n.tr.).

dispărînd fără zgomot în noapte.

— Acum ne aflăm în Vorstadt, o suburbie, cum ar veni, ne lămureşte sergentul-major.

Şi, întorcîndu-se către mine:

— Cam ca Ménilmontant, mahalaua noastră! Şi acum, atenţie, ţîncilor, a sosit momentul să mai dăm drumul la centiroane, da' nu mai mult de cinci minute!

Îl urmăm ascultători şi ne oprim în faţa unei case care nu se deosebeşte prin nimic de celelalte. Cu degetul arătător, sergentul major striveşte de trei ori butonul soneriei. N-auzim nici un ţîrîit, dar pe neaşteptate uşa se întredeschide, lăsînd să se zărească, în penumbra unui vestibul luminat cu zgîrcenie, o siluetă feminină.

— 'seara, Anna. Am venit *mit Kamaraden* de la mine, şopteşte sergentul-major stîlcindu-şi limba într-un limbaj compus de el. Intrăm, bem un *klein Schnaps* şi gata, plecăm. *Gut*?

Un chicotit înfundat, drept răspuns, apoi uşa se deschide larg.

— Haideţi, băieţi, ne îndeamnă tot pe şoptite subofiţerul, şi ştergeţi-vă picioarele la intrare.

Unul după altul ne strecurăm în casă. Uşa se închide fără zgomot. Limpede ca bună-ziua! Presimţirile nu ne-au înşelat şi nu-i nevoie de explicaţii ca să pricepem despre ce-i vorba. Toate bordelurile din lume au o notă comună, un mic aer de familie, arhi-cunoscut, aşa că mă voi abţine de la descrierea, în detaliu, a salonaşului rococo, luminat de lampioane ce s-ar dori japoneze şi mobilat cu cîteva fotolii îmbietoare, în care ne prăvălim cu voluptate.

— Sublim! exclamă Ramuz. Şi minunea asta aţi descoperit-o de unul singur, dom' major?

Interpelatul confirmă, clătinînd cu gravitate din cap.

— Ăsta-i talentul meu! Le miros imediat, peste tot pe unde trec.

Cea căreia comandantul nostru îi spusese Anna a dispărut, de îndată ce ne-am instalat în salonaş. Nu întrezărisem din ea decît o siluetă greoaie şi lipsită de graţie. Un soi de maldăr de osînză, cu codiţe de un blond spălăcit, înnodate în jurul unui obraz obosit.

— Da' gagicele unde sînt? se agită Orsini. Din ochi i-a dispărut complet expresia de plictiseală.

— Uşurel, drăguţule, îl potoleşte unul dintre P.M., cu o voce

trudită. Acum n-am aterizat aici pentru chestia aia! O să vii mătăluţă altădată, dacă ai chef, şi-atunci o să ai parte de serviciu complet, zece gagici *o* să se ocupe de tine de n-o să mai ştii pe care s-o alegi. În seara asta, însă, lingem un păhărel sau două şi roiu'. Am zis bine, şefule?

— Perfect, aprobă subofiţerul.

Tipii din P.M. se mişcă aici ca la ei acasă. Şi-au întins picioarele pe fotolii, şi-au lepădat căştile şi pufăie, plini de importanţă, din ţigări, dînd scrumul pe jos. Îi vezi cum savurează, cu voluptate, momentul. Plesnesc de mîndrie că ne-au dezvăluit existenţa acestui lăcaş de plăceri şi ţin morţiş să ne arate că sînt obişnuiţii casei. În ce mă priveşte, sînt din ce în ce mai convins că, în armată, nu soldatul care se comportă ca un erou sub ploaia de gloanţe inamice are parte de respectul şi consideraţia camarazilor săi, ci şmecheraşul care descoperă un colţişor călduţ şi ferit. Fie chiar şi un bordel. Grozavi războinici mai sînt şi „durii" ăştia din poliţia militară!

— Cine aduce pileala? se interesă Franco. Anna?

— Eu voi avea această onoare, răsună pe neaşteptate un glas izvorît din semi-obscuritatea ce învăluie salonul.

Ne întoarcem surprinşi; fireşte, numai noi, căci poliţiştii nici nu tresar, vizibil încîntaţi de uimirea noastră.

În faţa unei perdele groase, împodobite cu broderii cam porno, stă un bărbat. Mîinile lui grăsulii strîng bara nichelată a unei măsuţe pe rotile, supraîncărcate cu sticle, pahare şi platouri cu diverse gustărele. Cam la cincizeci de ani, înalt, robust, îmbrăcat într-un costum cu dunguliţe, tăiat după moda anilor '30, el ne cercetează cu un aer pe cît de amabil, pe atît de slugarnic.

— Încîntat să vă văd, „locotenente" Rouget. Camarazii dumneavoastră să se simtă ca la ei acasă. Să-mi fie iertată o primire atît de săracă, dar n-am ştiut că veţi pofti într-o companie atît de numeroasă.

Vorbeşte o franceză excelentă.Se exprimă fără grabă, alegîndu-şi cu grijă cuvintele, iar timbrul lui plăcut, de bas, ne sună agreabil la ureche.

— Nu stăm mult, *Herr* [1] Hohlen, răspunde şeful. Sîntem de serviciu, înţelegeţi? Cîte un păhărel şi gata. Nimic altceva!

---

[1] Domn (în germană, în text; n.tr.).

Herr Hohlen împinge spre noi măsuţa. Ochişorii lui albaştri se plimbă cu o vizibilă satisfacţie de la un musafir la altul.

— Vă rog să vă serviţi. Mă duc să vă aduc nişte trabuce.

Se îndepărtează fără zgomot, lunecînd parcă pe mocheta pe care se drăgostesc două nimfe goale. Ridică perdeaua şi dispare în dosul ei.

— Cine-i tipul? întreabă Ramuz, care-l urmărise din ochi.

— Patronul.

— Dar „locotenentul“?

Sergentul-major dă din umeri a „nu contează!“.

— *Herr* Hohlen adoră superlativele. Pesemne că-i place lui să mă ia cu „locotenente“, iar eu îl las să mă avanseze în grad.

— Arată mai curînd a tată de familie, remarcă, strîmbîndu-se Orsini. Pe la noi, peştii au mutre de peşti. Da’ ia ziceţi, dom’ major, a ce seamănă pipiţele? Nu cumva cu fetiţele din corul bisericii?

— După ce-o să le vezi, o să vrei să te faci şi tu ţîrcovnic!

Izbucnim în rîs şi, la îndemnul lui Rouget, ne punem pe treabă. Trebuie să mărturisesc că, în materie de trataţie, *Herr* Hohlen nu s-a dat înapoi de la nimic. Ai zice chiar că restricţiile alimentare nu-l stînjenesc de fel. E drept că are o mulţime de iepuşoare de hrănit şi-apoi negoţul lui de tip special îi aduce cu siguranţă favoruri considerabile. Aşa se face că, alături de cutiile cu bere blondă, brună şi albă – faimoasa Weissbier – zărim şi cîteva sticle cu eticheta celor mai prestigioase podgorii naţionale: Riesling, Neuburger, Grinzing şi Weissenkirchen. Aşezate pe farfurii de porţelan, tot soiul de bunătăţi, care mai de care, se oferă lăcomiei noastre: cîrnăciori prăjiţi împrejmuiţi de feliuţe de ridichi negre şi de faimoasele chifluţe semmel, tarte cu migdale, găluşti cu prune şi, supremă delectare, o monumentală Kaiserschmarrn, un fel de omletă cu dulceaţă şi stafide.

Cînd *Herr* Hohlen revine cu cutia de trabuce, ne găseşte provocînd adevărate ravagii în trataţia sa; constatarea îl face să zîmbească şi mai satisfăcut.

— Mîncaţi şi beţi, ostaşi, ne spune el, aşezîndu-se lîngă noi. Dumnezeu să vă binecuvînteze! *Grüss Gott!* Ce bine c-am apucat să pun deoparte cîte ceva de-ale gurii anume pentru astfel de momente.

— Dacă înţeleg bine, dumneata eşti cam ceea ce se cheamă un colaboraţionist, nu? lansează Ramuz, cu gura plină.

Gazda, care tocmai a apucat o feliuţă de ridiche, pregătindu-se s-o ducă la gură, îşi întrerupe gestul şi-l priveşte năucit pe sergent.

— Un colaboraţionist? repetă el îngîndurat. Dacă prin asta vreţi să spuneţi că sînt un oportunist, atunci vă înşelaţi, *Herr Leutnant*. De fapt, eu nu sînt decît un om care vă aşteaptă de aproape şapte ani şi care e fericit să vă primească sub acoperişul lui.

Indianul aruncă o privire triumfătoare sergentului-major. Iată că a avut şi el parte de o avansare în grad şi acum se umflă în pene prosteşte.

Iau o gălușcă din mormanul parfumat şi-apoi mă răsucesc spre gazda noastră. Îl întreb, fără ocolişuri:

— Chiar ne aşteptaţi, domnule Hohlen?

Herr Hohlen dă din cap afirmativ.

— Pe voi! Pe americani! Pe englezi! Pe ruşi! Aşteptam, vreau să zic că noi toţi aşteptam pe cineva care să ne elibereze!

Franco îşi aşază pe măsuţă paharul de Riesling.

— Eu sînt evreu.

Herr Hohlen nu are nici un fel de reacţie, dar privirea lui amicală se fixează asupra camaradului meu.

— Am spus: „pe cineva“. Locotenentul Rouget ştie toate aceste lucruri. Ar trebui să le ştiţi şi dumneavoastră. Casa asta nu şi-a deschis niciodată porţile pentru nazişti. Cum însă trebuia totuşi să trăim… ăăă…

Se întrerupe căutînd termenul cel mai potrivit:

— … angajatele mele au lucrat în oraş ca vînzătoare, chelneriţe, croitorese. Seara, se întorceau acasă ca nişte fete de familie bună.

— Iar tu le umflai oricum bănuţii, mormăie, ca pentru sine, Ramuz.

Nu ştiu dacă *Herr* Hohlen a auzit sau nu; în tot cazul şi-a turnat, calm, un pahar de vin, l-a umplut şi pe cel al lui Franco şi i l-a întins:

— *Prosit!*

— *Chin-chin!* răspunde marseiezul.

Orsini e la al patrulea cîrnat, regretînd vizibil că nu poate băga în el, simultan, şi mezelărie şi dulciuri şi diversele categorii de bere şi vin. Dar va reveni, asta-i sigur, şi atunci, în chip de desert, o să şi-o ofere şi pe baldîra de Anna. E exact genul lui.

— Războiul se va termina în curînd, continuă *Herr* Hohlen. Masacrul e pe sfîrşite. Berlinul a căzut la 2 mai, Mussolini a fost executat şi se zvoneşte că Hitler s-a sinucis. Ştiaţi toate acestea, ostaşi?

— Am auzit cîte ceva, răspunde Rouget, dar se spun atîtea…

— Există întotdeauna un grăunte de adevăr, locotenente, chiar şi în cele mai năstruşnice zvonuri, aşa că mîncaţi şi beţi în sănătatea naţiunii austriece, care renaşte după atîţia ani de agonie!

„Patronul“ se ridică în picioare şi ne oferă tuturor cutia cu havane.

— Carevasăzică nu-i prea aveţi la ficaţi pe nemţălăi? se trezeşte vorbind nerodul de Ramuz. Ce dracu’, doar vi-s fraţi de rasă! Sînteţi neamuri, cum ar veni.

Dobitocul nu observă privirea furioasă pe care i-o aruncă sergentul-major. E prea ocupat cu decapsulatul havanei.

— Oare italienii nu sînt şi ei fraţii dumneavoastră de rasă? răspunde *Herr* Hohlen, cu vocea mereu calmă şi neutră. Doar n-o să-mi spuneţi că-i urîţi pe toţi fraţii voştri de rasă numai pentru că s-au găsit cîţiva care să se ia după un aventurier ambiţios? Eu unul n-am nimic cu poporul german. N-am dreptul să judec nişte orbi care s-au lăsat duşi de nas de o mînă de asasini. Vedeţi dumneavoastră, domnule locotenent, cînd naziştii au anexat ţara mea, în 1938, a fost ca şi cum un zăbranic de gheaţă s-ar fi aşternut peste întreaga Austrie. Anschlussul a devorat tot ce era frumos, bun şi curat. Au fost destui compatrioţi de-ai mei care au acceptat ca hitleriştii să înşface hăţurile ţării şi să le mîne propriul destin. În aceasta constă ruşinea noastră. Dar mult mai numeroşi au fost aceia care s-au opus din umbră. Cînd s-a declarat războiul, tinerii din marile oraşe au manifestat împotriva încorporării lor silite în Wehrmacht. Aproape pretutindeni au avut loc execuţii. Ce puteau face ceilalţi?

Herr Hohlen se aşază lîngă mine şi închide cutia cu havane. Capacul pocneşte ca o clachetă.

Urmează o tăcere meditativă. Nu mai îndrăznim să mîncăm sau să bem ceva. Pe deasupra, ne e groază de o nouă mitocănie de-a lui Ramuz. Din fericire, tocmai hăpăie o clătită cu dulceaţă.

— Trebuie să plecăm chiar acum, hotărăşte sergentul major, ridicîndu-se brusc. Mulţumesc pentru trataţie, *Herr* Hohlen. Fiţi sigur că ne vom întoarce de îndată ce va fi cu putinţă... dar atunci... în calitate de clienţi! adaugă el rîzînd.

Austriacul ne strînge mîinile, de parcă i-am fi cu toţii prieteni de-o viaţă. Luînd-o înainte, ne conduce pînă în vestibul şi tocmai cînd e cu mîna pe clanţă, brusc, hodoronc-tronc, inexplicabil, afară izbucneşte prăpădul.

Ţipetele mulţimii înspăimîntate, strigăte de ajutor, chemări disperate se suprapun cu rafalele armelor automate şi detunăturile seci ale puştilor.

Ne privim unii pe alţii, uluiţi. Nu ne vine să ne credem urechilor. Palid ca un strigoi, *Herr* Hohlen deschide uşa cu o mişcare hotărîtă.

— Trebuie să plecaţi, soldaţi, rosteşte el cu glasul gîtuit de emoţie. Scăpaţi-ne odată pentru totdeauna de fiara nazistă!

Privirea gazdei noastre se împlîntă cu un aer imperativ, în ochii sergentului-major. Îi observ pe amîndoi şi am fugara impresie că o tacită complicitate îi uneşte. Pesemne că Rouget cunoaşte o groază de lucruri de care noi, abia sosiţi, habar n-avem.

— Credeţi că sînt ei?

Herr Hohlen face un semn afirmativ. Ţine uşa larg deschisă spre străduţă aşa încît, acum, desluşim mai limpede zvonul ciudat al acestei neaşteptate bătălii. Prin faţa noastră trec oameni alergînd. Asfaltul răsună sub paşii lor. Fug înnebuniţi către fluviu, spre malurile lui nefiresc de liniştite, în acea zonă a oraşului care se află, parcă, în afara misteriosului atac.

— La Marktplatz! Acolo-i balul! răcneşte unul din P.M. Aşa procedează ăştia întotdeauna: atacă acolo unde se-adună mai multă lume!

— Micuţul nostru Prater[1], spune, cu glasul plin de amărăciune, *Herr* Hohlen. Măturaţi-i dracului pe bandiţii ăia! Spălaţi-ne

[1] Referire la unul dintre cele mai frumoase cartiere şi parcuri ale Vienei (n.tr.).

ruşinea!

Cu un gest energic, ne împinge în stradă, apoi închide uşa în spatele nostru.

— Haideţi! comandă Rouget, scoţîndu-şi, cu mişcări febrile, mănuşile albe. Apoi, agăţînd de centiron bastonul de cauciuc, îşi smulge pistolul din toc.

Urcăm din nou, în goană, spre piaţă, croindu-ne cu forţa o trecere prin mulţimea ce se revarsă, în devălmăşie, către cheiuri.

Detunăturile parcă au mai slăbit din intensitate, în schimb în auz creşte duduitul unui motor de mare capacitate, ambalat la maximum.

— Şi eu care credeam că nici măcar un rahat de neamţ n-a mai rămas prin sector, gîfîie Orsini, alergînd alături de mine. Ce-or fi însemnînd toate astea, Duc?

— Habar n-am! O să ne explice Rouget! i-o retez eu.

Ajungem la colţul unei străzi care dă în Marktplatz. Cîteva persoane se adăpostesc, prudente, sub portalul unei magnifice clădiri. Nişte femei bat disperate în uşă, implorînd adăpost, dar uşa rămîne închisă. Copii şi bătrîni, cu mîinile împreunate a rugăciune, se aruncă la picioarele noastre, urlînd. Sînt deznădăjduiţi. Îi îmbrîncim cît colo şi alergăm mai departe. Cred chiar, că, fără voie, stîlcim oameni întinşi pe jos, ori ghemuiţi pe lîngă ziduri.

Ajungem, în sfîrşit, în Marktplatz, odată cu alte trei sau patru patrule, venite din diverse puncte ale oraşului. Ochilor noştri înspăimîntaţi li se înfăţişează imaginea cumplită a unor trupuri sîngerînde, zăcînd fără viaţă pe caldarîmul pieţei. Şi, ca halucinantul spectacol să fie şi mai atroce, o superbă limuzină neagră goneşte nebuneşte în jurul cadavrelor, în urletul asurzitor al motorului. Brusc, întrerupîndu-şi infernalul manej şi luînd un viraj pe două roţi, maşina ţîşneşte spre noi, venind dinspre biserica Sfîntul Ion. Ne trîntim instinctiv pe caldarîm şi deschidem focul, trăgînd asupra ei; cei dinăuntru ripostează imediat cu o rafală de pistol-mitralieră.

Gloanţele şuieră pe deasupra capetelor noastre, împroşcînd pereţii cu o grindină ucigaşă. Aud, în spatele meu, ţipete de durere. Parcă disting şi un glas de copil.

— O grenadă, dumnezeule! O singură grenadă! Scrîşneşte

Ramuz printre dinţii care strîng şi acum trabucul.

Limuzina e doar la cîţiva zeci de metri. Un foc ucigaş ţîşneşte prin toate ferestrele ei. Răspundem cu furioase rafale, retrăgîndu-ne în penumbra străzii, unde domneşte o panică de nedescris. Nimic nu pare c-ar putea opri dementiala cursă a maşinii. Oare ne va strivi de ziduri sau ne va stîlci sub roţi, mai înainte de a se împlînta în străduţa care geme de oameni înspăimîntaţi? Dar iată că nu. Cu totul pe neaşteptate, alergînd cu aceeaşi viteză, o ia la stînga, în scopul evident de a se îndepărta în direcţia castelului Schattenburg şi a ieşi astfel din oraş. Cîteva rafale îi marchează trecerea. Ripostăm furibunzi, căutînd, în acelaşi timp, să ne adăpostim cît mai bine.

Orsini şi cu mine ochim pneurile. Le-am nimerit oare? Nu vom afla, probabil, niciodată, pentru că, brusc, dezechilibrată de viteza aceea nesăbuită şi de acel viraj nebunesc, maşina se apleacă pe dreapta, mai parcurge cîţiva metri pe două roţi, apoi, oprită brutal în goana ei de faţada unui magazin, se dă peste cap şi, într-un scrîşnet înspăimîntător, se răstoarnă pe capotă, cu bara de protecţie şi radiatorul înfipte în oblonul prăvăliei.

— Nu vă mişcaţi! răcneşte Rouget, prevenindu-ne intenţiile.

După mai puţin de trei secunde, maşina ia foc, aprinzînd la rîndu-i prăvălioara de care se izbise ca şi pe cea vecină.

— Pompierii! Cine cheamă pompierii! zbiară sergentul-major, în timp ce ţipetele de spaimă sporesc în jurul nostru, iar mulţimea, adunată într-o clipită în piaţă, se holbează la vîlvătaia care scapără orbitor.

— Fir-ar să fie! *Feuer!*[1] *Feuer!* Stop! *Feuer!*... Pompierii! Bandă de nerozi! urlă Rouget din rărunchi. Nu-i de ajuns ce vedeţi? Trebuie să vă mai şi traducem ce înseamnă?

Cîţiva inşi, recăpătîndu-şi brusc sîngele rece, pornesc galop după ajutoare.

— Ar trebui să vedem cine-s tipii de pe grătar, propune Franco. Dăm o fugă, dom’ major? Să vedem frigăruile?

— Aşteptaţi!

Nici un semn de viaţă nu răzbate din maşină. Nici o fiinţă omenească n-a încercat să scape de la această oribilă moarte. Poate că au fost ucişi pe loc? Oricum ar fi, limuzina neagră nu mai

[1] Foc! (în germană în text; n.tr.).

e decît o carcasă de oţel din care ţîşnesc lungi limbi de flăcări, ce ating acum primul etaj al clădirii. Deocamdată, ne aflăm departe de capătul emoţiilor şi se vede treaba că ne e scris să avem parte, în seara asta, chiar de summumul grozăviilor, ceea ce nu-i puţin lucru, cînd e vorba de oameni ca noi, cu trei ani de război încrustaţi în suflet şi pe trup.

Iată-ne, aşadar, privind neputincioşi cum se mistuie în foc maşina ucigaşă, cînd un strigăt de-al lui Orsini ne face să tresărim.

— Hei! Ia uitaţi-vă! Cine-o fi gagiul?

De nervos ce e, i se bîţîie degetul cu care ne arată un tip – ieşit Dumnezeu ştie de unde – care acum stă proţăpit în mijlocul pieţei. În mîna dreaptă, individul ţine o pensulă, iar cu stînga strînge toarta unei găletuşe, din care picură vopsea roşie.

Singur în pustietatea pieţei, unică fiinţă vie printre cele opt sau zece cadavre, care aproape că plutesc în băltoacele de sînge, insul pare împietrit.

Trăsăturile feţei sînt greu de desluşit în lumina palidă a felinarelor, dar prezenţa omului înarmat doar cu o pensulă şi o găletuşă de vopsea e neaşteptată şi nefirească în acest loc, unde tocmai s-a desfăşurat o scurtă, dar înfiorătoare dramă.

În partea opusă a pieţei, zărim, iţindu-se din bezna ce învăluie biserica şi casele dimprejur, căştile albe ale camarazilor noştri. Piaţa este încercuită. Sînt acolo soldaţi francezi, civili tăcuţi şi îngroziţi, bătrîni poliţişti mustăcioşi şi şovăielnici, morţi, un automobil şi o casă care ard, şi, în inima acestui tragic decor, în mijlocul mulţimii care-l încercuieşte încetul cu încetul, un bărbat înarmat cu o pensulă şi o găletuşă cu vopsea. Grotesc şi impresionant tablou, care face să renască în mintea mea imagini din filmele germane de dinaintea războiului. Sînt convins că lui Murnau, Pabst sau Fritz Lang le-ar fi plăcut nespus această scenă. Acum, însă, expresionismul cinematografic de dincolo de Rhin se materializează într-un adevăr crud: acela al războiului şi al oamenilor care vor să-l termine rămînînd în viaţă.

De îndată, ostaşii din patrulele aflate lîngă biserică se pun în mişcare, îndreptîndu-se spre bărbatul din mijlocul pieţei. Asta nu durează mai mult de cîteva secunde căci individul începe să urle:

— *Schwein Französich! Schwein!*[1]

Înaintează cîţiva paşi, şovăie, o ia la dreapta, apoi la stînga; în sfîrşit, lăsînd să-i scape din mîini caraghioasele unelte, vine spre grupul nostru ca din întîmplare, păşind ca un robot.

— *Feuer! Feuer! Mein Gott!*[2] strigă el pe un ton din care răzbate un soi de implorare.

Şi-a desfăcut braţele în cruce. Stă cu palmele deschise, cu capul dat pe spate. Întreg trupul ni se oferă cu disperare. Glasul lui frînt, vorbele insultătoare ne sfidează, ne provoacă. Merge spre moarte cu voluptatea mistică a unui martir. Flăcările incendiului aruncă tonuri purpurii peste umbra lui. Scena e de nesuportat. Mulţimea începe să devină agitată, ameninţătoare şi înaintează în spatele soldaţilor noştri, aproape că îi depăşeşte, setoasă, brusc, de răzbunare, acum, cînd primejdia a fost înlăturată.

Omul singuratic s-a oprit din mers. Se răsuceşte spre maşina care tot mai arde, o priveşte buimac, apoi, pe neaşteptate, cu pumnii încleştaţi, se repede spre noi, urlînd:

— *Schwein Französich! Grosse Schwein! Feuer! Feuer! Heil Hitler! Heil Hit*...

O scurtă rafală porneşte de lîngă mine. Mă trîntesc la pămînt maşinal, fără să-l pierd din ochi pe bărbatul care, fulgerat, de la mai puţin de cinci metri distanţă, a tresărit violent, înainte de a se prăbuşi.

— De ce ai tras? întreabă cu asprime Rouget.

Franco, alb ca varul, dă din umeri:

— Pentru că înţeleg nemţeşte! Pentru că ne-o cerea! Pentru că sînt evreu!

Rouget deschide gura, dar nici un sunet nu se aude. Se mulţumeşte să clatine dezaprobator din cap.

— Să n-aştepţi felicitări de la mine, rosteşte el în cele din urmă. Dacă-l capturam viu, puteam stoarce de la el informaţii utile.

Prudentă, dar curioasă, mulţimea invadează, încetul cu încetul, piaţa. În grupuri mici, oamenii răsar de prin străduţe, din prăvălii, din umbra arcadelor sub care se refugiaseră; dar iată că apar poliţiştii de modă veche care îndeamnă lumea să circule.

---

[1] Porci de franţuji! Porcilor! (în germană în text; n.tr.).

[2] Trageţi! Trageţi! Pentru numele lui Dumnezeu! (idem).

Oamenii se supun şi pornesc înspăimîntaţi, cu ochii holbaţi la trupurile neînsufleţite ale victimelor, căutînd, fireşte, o rudă sau un prieten.

— Haideţi, duceţi-vă acasă! N-aveţi ce căuta aici! Duceţi-vă acasă!

Camarazii din celelalte patrule sar în ajutorul agenţilor, dar fără brutalităţi inutile, cu atît mai mult cu cît orologiul bisericii sună nouă seara. Civilii se retrag, unii cu vădită părere de rău, împinşi dincolo de piaţă de cei din P. M. şi de poliţiştii locali. Se îndepărtează odată cu murmurul discuţiilor, în vreme ce din depărtare, din direcţia Chuterstrasse, creşte mugetul lugubru al unei maşini de pompieri.

Privirea îmi e atrasă de un omuleţ chel, de braţul căruia s-a agăţat o domnişoară, cu faţa scăldată în lacrimi. Cu gura căscată, cu aerul tîmp, necunoscutul contemplă, stupefiat, mormanul de fiare răsucite şi calcinate care, pînă nu demult, fusese o limuzină şi din care urcă acum, spre flăcările ce mistuie clădirea, o coloană groasă de fum.

— E casa mea, e prăvălia mea! se vaită omuleţul. Eram la restaurant cu fiică-mea, cînd s-au petrecut toate astea. Dar de ce mie? Tocmai mie să mi se întîmple asta? Şi se mai spune că războiul s-a terminat!…

— Hai, circulaţi! Nu staţi pe loc, doar nu vreţi să ardeţi şi voi odată cu casa? se răţoieşte un agent, împingînd, fără prea multe menajamente, perechea înlăcrimată.

Pe urmele lui Rouget, ajungem şi noi în centrul pieţei în care s-au şi îngrămădit numeroşi P.M., destul de descumpăniţi de situaţie.

— Ăsta şi-a încheiat socotelile, zise Rouget, după ce s-a aplecat asupra trupului neînsufleţit al tipului cu pensula.

— Ce naiba făcea aici cu sculele astea? întreabă careva.

Comandantul nostru nu răspunde. Privirea lui scormonitoare inventariază rapid piaţa, ca să se oprească, în sfîrşit, pe peretele interior al unei arcade. Degetul lui arătător se întinde în direcţia aceea:

— Uite ce făcea!

Privim toţi într-acolo, intrigaţi. Şeful ne arată, pe zidul de piatră, o inscripţie pictată cu vopsea roşie. Literele, late şi înalte,

mîzgălite în grabă, alcătuiesc această ciudată propoziţie: *Auf die Wölfe*.

— Ce mai înseamnă şi asta? se interesează un P.M.

— E vorba de ceva cu lupi, răspunde sergentul-major, aruncîndu-i o privire plină de înţeles lui Franco.

— Înseamnă: „Sculaţi, lupilor!“ Sau: „Sus lupi!“, traduce camaradul nostru.

— *Auf die Wölfe*, repetă gînditor comandantul nostru de patrulă. Tipul a pictat cuvintele astea în vreme ce complicii lui făceau înconjurul pieţei în maşină şi-i rădeau pe civili şi pe băieţii noştri, ca pe nişte popice. N-a mai apucat să-i ajungă din urmă şi, atunci, a preferat să se lase ciuruit!

Rouget se uită chiorîş la mutrele împietrite de uimire ale P.M.

— Ce vă holbaţi aşa?... Ce, nu vi s-a prelucrat niciodată chestia cu lupii la pîndă?

— Ba da, răspunde careva, dar pe-aici era linişte, aşa că... n-am prea crezut în toată povestea asta.

— Ei, acum puteţi să credeţi, conchide Rouget. Haideţi mai bine să facem inventarul victimelor. E mai folositor.

În momentul acesta sosesc în piaţă pompierii, două ambulanţe şi alte două maşini din care coboară cîţiva ofiţeri de-ai noştri şi trei civili cu un aspect impunător. În acelaşi timp, vedem apărînd de după colţul unei străzi vreo cincisprezece agenţi de poliţie, mărşăluind cadenţat. Toată această omenire invadează Marktplatzul într-o hărmălaie şi o agitaţie teribilă, în vreme ce pompierii îşi întind tulumbele şi înalţă o scară imensă.

Un tînăr căpitan împrăştie ordine. Alături de el îl recunoaştem pe aspirantul [1] Denis, din Batalionul de şoc. De îndată ce ne observă, vine în fugă spre noi, alb ca varul, cu pumnii strînşi, aruncînd din mers cîte o privire spre cadavrele ce zac pe jos.

— A fost ceva cafteală p-aici! Văd că s-a lăsat cu sînge, îngaimă el, cu glas gîtuit de emoţie. Sînt şi dintr-ai noştri?

— Mă tem că da, don’ locotenent, răspunde Rouget. Da’ le-am venit noi de hac, javrelor! Mai întîi ăstuia cu bidineaua! Şi mai sînt şi ăilalţi, nu ştiu cîţi inşi care-au ars odată cu maşina.

---

[1] Grad intermediar între plutonierul-adjutant şi sublocotenent. Este conferit, de regulă, absolvenţilor unei şcoli de ofiţeri înaintea definitivării lor (n.tr.).

— Cu ăştia e-n regulă, i-am şters din controale, dar mai sînt peste o sută poate şi mai mulţi, care se ascund în munţi. În noaptea asta o să-ncercăm să-i înhăţăm. Cît mai mulţi, vreau să zic. Pînă una alta, vedeţi ce pierderi avem şi raportaţi-mi imediat numărul răniţilor.

Denis pleacă, să ia contact cu autorităţile locale aflate în discuţii aprinse cu ofiţerii noştri. Formînd echipe de cîte trei, agenţii încep să scotocească metodic piaţa, casă cu casă, secondaţi de oamenii din poliţia militară şi de cei aflaţi în permisie.

Pe rînd, pătrundem în mai multe magazine şi restaurante cu geamurile ţăndări şi cu pereţii ciuruiţi de gloanţe. Rare sînt locurile publice în care să nu găsim morţi şi răniţi. Spectacolul e înspăimîntător. Zeci de persoane au pierit în această expediţie sîngeroasă, pe care nimic n-o poate justifica. Bărbaţi, femei, copii – ucişi de dezlănţuirea sălbatică a unei bande de criminali – zac cu trupurile mutilate, pe duşumele sau pe caldarîm. Printre ei, numeroşi ostaşi din Batalionul de şoc sau din alte unităţi franceze care, cu o jumătate de ceas mai devreme, sărbătoreau frăţeşte, împreună cu localnicii, ultimele zile ale războiului.

Identificăm cîţiva şi mînia noastră sporeşte de fiecare dată cînd putem da un nume cadavrului răsturnat pe spate.

Am numărat pînă acum şase soldaţi morţi şi opt răniţi, dintre care trei în stare gravă. Toţi paisprezece fac parte din Batalionul de şoc. În sinea noastră, jurăm că-i vom răzbuna pînă la ultimul. Deocamdată, însă, ne ocupăm de ei cu un zel lesne de înţeles, lăsînd în seama patrulelor şi a voluntarilor grija pentru proprii camarazi răniţi. Între timp, au sosit infirmieri şi brancardieri care-şi fac datoria, cu eficienţă, printre victime.

Nu ne-a mai rămas decît o singură cîrciumă de cercetat. Găsim acolo doi civili ucişi în momentul în care unul dintre ei, cîrciumarul, trăgea berea din butoi, iar celălalt, clientul, întindea halba.

Ciuruit de gloanţe, butoiul lasă să se scurgă din el ultimele picături de lichid galben. Pe mozaicul alb cu albastru al duşumelei, berea înspumată se amestecă cu sîngele. În toată încăperea stăruie un iz dulceag de farmacie.

Atenţia ne este atrasă de o pereche ciudată, îngrămădită sub

o masă. Stînd ciuciş, adunat tot, un tip din Batalionul de şoc strînge în braţe o tînără şi vînjoasă austriacă, plină de sînge. Pradă unei crize de nervi, fata plînge şi urlă de groază, izbind întruna cu pumnii în pieptul soldatului. Dar el nu se-ndură să-i dea drumul. Pe semne că i-o fi plăcut tare mult drăgălaşa austriacă, de vreme ce şi-a înfipt, adînc, unghiile în umerii ei rotunzi, năclăiţi, acum, de sîngele care s-a scurs din obrazul lui, pe jumătate smuls.

Cu destulă caznă izbutim s-o degajăm pe fată. Tîrîndu-se pe genunchi, ea se refugiază imediat în colţul cel mai întunecos al localului, unde începe să geamă ca un biet animal hăituit.

Rouget suspină, uitîndu-se la flăcăul mort.

— Luaţi-i plăcuţa de identitate, ordonă el, întorcînd capul. Cu ăsta sînt şapte…

A şaptea şi ultima plăcuţă pe care o depunem în mîinile tremurătoare ale aspirantului Denis.

— Şapte morţi, opt răniţi, domnule aspirant.

Denis îşi muşcă buzele.

— Ticăloşii! Ticăloşii! scrîşneşte el, în timp ce faţa i se schimonoseşte de furie. Şi restul?

— Nu ştiu exact. Cam vreo douăzeci, civili şi militari la un loc.

Fluierături ascuţite anunţă adunarea patrulelor.

— Nici un suspect? Nici o arestare?

— Nimeni, domnule aspirant.

— Toată lumea la camioane! strigă Denis. Ne întoarcem la cantonament. Starea de alarmă continuă!

Răscoliţi de tot ce am văzut, părăsim Marktplatzul şi, înşiraţi în spatele lui Rouget, ne afundăm în străduţele redevenite tăcute şi lugubru de pustii.

Risc o ultimă privire în urma mea, înainte de a pătrunde într-un gang povîrnit şi întunecat ce dă în esplanada unde sînt parcate camioanele. Mă uit la ofiţerii care continuă să discute animat cu reprezentanţii autorităţilor locale, în mijlocul brancardierilor aplecaţi peste tărgi şi a sanitarilor ocupaţi să dea primul ajutor celor uşor răniţi. Din casă n-a mai rămas decît o biată bucată de zid înnegrit pe care pompierii o împroaşcă cu ultimii litri de apă din cisternă. În faţa fostei clădiri, aşezaţi pe marginea trotuarului, un bărbat mic şi chel şi o blondă Fräulein plîng.

— N-aveţi nimic să ne spuneţi, dom’ major se înfige, deodată, Ramuz.

— Apropo de ce?

— Apropo de ce? Apropo de lupi, fireşte!

Sergentul-major clatină din cap.

— O să vă povestesc în camion, răspunde el. Atunci o să pricepeţi şi motivul măcelului din seara asta.

Face un fel de pauză, apoi, pe un ton nepăsător sau care se vrea nepăsător, adaugă:

— Auziţi, băieţi. Rezistenţa n-a fost inventată numai în Franţa…

CAPITOLUL II

„Lupii“!

Rouget ne vorbeşte despre ei, în timp ce ne îndreptăm spre cantonament. Oh! În termeni laconici, lipsiţi de ambiguitate, astfel încît, atunci cînd debarcăm în tabăra formată de corturile noastre, ştim despre ei tot ce ştiau şi „bătrînii“, adică băieţii din unităţile speciale, sosiţi puţin înaintea noastră la Feldkirch.

Mişcarea aceasta, căreia Rouget, cu bună ştiinţă, îi spune „Rezistenţă“, s-a născut încă din primele zile ale prăbuşirii Reichului, generată de voinţa cîtorva austrieci îndoctrinaţi, partizani fanatici ai hitlerismului. Sprijiniţi de ofiţeri din Wehrmacht şi de agenţi locali ai Gestapoului, „lupii“ şi-au încorporat tot ceea ce putea fi socotit nazist ireductibil în regiunea Vorarlberg. Printre ei, civili, funcţionari ai regimului, membri de partid [1], şefi de districte, esesişti neînduplecaţi, ba chiar şi soldaţi pierduţi de unităţile lor care, decît să se predea aliaţilor, au preferat să treacă, cu arme şi bagaje, de partea teroriştilor. Cîţi să fie oare? O sută? Cinci sute? Nimeni nu ştie. Dar cert e că ei constituie o forţă redutabilă, cu ascunzişuri

[1] E vorba, fireşte, despre partidul naţional socialist. (n.tr.).

misterioase în munţi şi cu o groază de informatori implantaţi în mai toate marile aglomeraţii.

„Lupii“ ştiu prea bine că luptă pentru o cauză demult pierdută. Ştiu, de asemenea, că mulţi dintre ei îşi vor lăsa oasele în lupta asta, dar ei înţeleg să se bată pînă la capăt, pînă-n clipa în care Germania nazistă va îngenunchia implorînd mila învingătorilor. Deocamdată, ei refuză să admită nu atît înfrîngerea militară cît pulverizarea ideologiei care i-a însufleţit din momentul venirii la putere a lui Hitler. Crînceni, implacabili, venerînd, ca pe un simbol sacru, zvastica, „lupii“ seamănă groaza peste tot, lovind la întîmplare prieten, frate sau duşman, nimicind orice formă de colaborare cu aliaţii, pedepsind cu moartea orice renunţare la luptă, orice act de resemnare, condamnînd, fără drept de apel, pasivitatea, indiferenţa sau uitarea atîtor ani de existenţă exaltată.

Localnicii cunosc prea bine existenţa „lupilor“, dar îşi ţin gura, în primul rînd de teama represaliilor, şi, apoi, pentru că de cînd cu anexarea ţării lor au învăţat să tacă. Totuşi, s-au găsit şi unii care n-au mers pînă la capăt cu prudenţa. E vorba de acei austrieci care n-au suportat niciodată prezenţa naziştilor pe pămîntul patriei lor, ca şi de autorităţile municipale investite cu putere de către francezi. Şi unii şi alţii n-au decît de cîştigat dezvăluind forţelor de ocupaţie faptul că în munţi mişună teroriştii. Ei contează pe protecţia armatei, nădăjduind ca aceasta să iniţieze o acţiune de curăţire, care să-i scape pentru totdeauna de şleahta de bandiţi. Numai că, pînă în prezent, francezii n-au prea făcut mare lucru. Dealtfel, ce puteau întreprinde împotriva acestei organizaţii-fantomă, cu care li se făcuse capul calendar, dar care nu se manifestase niciodată?

Or, în seara aceasta, părăsindu-şi bîrlogurile misterioase, „lupii“ s-au năpustit asupra văii. După două expediţii de pedeapsă cărora le căzuseră victime, cu cîteva săptămîni în urmă, două orăşele, Rankweil şi Frastanz, sîngeroasa lor haită s-a abătut asupra paşnicului Feldkirch. Numeroşi soldaţi francezi au plătit cu tînăra lor viaţă acest raid barbar şi, alături de ei, civili a căror unică vină fusese dorinţa de a ciocni un pahar de vin cu cei care-i eliberaseră de un prea îndelungat coşmar.

Da, în seara aceasta, francezii vor trece, în sfîrşit, şi ei la

acţiune.

*

* *

— Ei bine băieţi, iată-ne în stare de alarmă. Nu vă dezechipaţi, dar încercaţi să vă odihniţi. Oricum, cred că nu plecăm înainte de revărsatul zorilor. Un pui de somn nu strică. Aşa că profitaţi să soiliţi, că nu se ştie cum va fi ziua de mîine!

Rouget se întoarce la grupa noastră după o consfătuire rapidă, care a reunit toţi ofiţerii sub cortul Sultanului, cum îi zicem noi comandantului Carnet.

— Ce dracu', dom'le? O să mucegăim aici ca nişte babe, în timp ce sonaţii ăia fac prăpăd în faună şi-n floră? protestează Orsini. Nu cumva s-au ţicnit şi şefii noştri?

— Doamne, Dumnezeule! Păi, dacă-i lăsăm să ne scape, pînă mîine dimineaţă „lupii" ăştia o-ntind, de nu-i mai ajungi din urmă cît e hăul, exclamă Ramuz, încleştîndu-şi mîinile pe patul Stenului [1]. Acu' trebuie să le luăm urma, nu în zori!

— Eu gîndesc la fel, spune Franco, grav. Şi tu, Duc, ce zici?

Dau din cap fără o vorbă, în semn că „da". Numai că Rouget sare ca ars. Ne demonstrează că, dimpotrivă, acţionînd astfel, ofiţerii noştri fac dovada unei logici riguroase, dublate de o mare înţelepciune.

— Şi pe cine, mă rog, vreţi voi să urmăriţi? zice Rouget, cercetîndu-ne atent, unul după altul. Pe cine? Singurii tipi pe care am fi putut să-i luăm în colimator au fost chiar ăia care au participat la acţiunea de comando! Or, ăia zac şi acum acolo, prăjiţi cum se cuvine. Aşa că? Nu cumva vreţi să escaladaţi muntele, pe bezna asta de-ţi bagi degetele-n ochi, fără să ştiţi măcar pe unde călcaţi? Şi unde să vă duceţi?

— Primul peste care dăm, îl facem zob, îţi promit, insistă Ramuz, tot arţăgos. Da' oare torţele la ce folosesc? Oare-s făcute pentru speriat cîini?

— Asta-i culmea? Torţe ne-ar mai lipsi? rînjeşte sergentul-major. Nu cumva vă credeţi la Festivalul alpin de la Chambéry? Cît priveşte chestia cu făcutul zob, nu te-aş sfătui, bătrîne? „Lupii"

---

[1] Pistol-mitralieră de fabricaţie engleză, aflat în dotarea Forţelor Franceze Libere (n.tr.).

ăştia-s daţi dracului, sînt şireţi ca nişte vulpi. Nu uita că-s la ei acasă şi cunosc muntele cum îţi cunoşti tu buzunarele.

Muntele! Ne împresoară de peste tot, parcă ne striveşte cu prezenţa lui copleşitoare! Asaltează cerul pe aspre şi întunecate cărări. Piscurile, înecate-n întuneric, uriaşe, ascuţite şi ameninţătoare, încătuşează în lanţul lor bîntuit de neguri natura tăcută şi parcă înspăimîntată.

Privesc acest nobil şi teribil munte. Şi, odată cu mine, îl priveşte şi Ramuz. Îl cîntăreşte cu un ochi temător, dar şi încîntat.

— Mda. La urma urmelor, cred că au şi ofiţerii ăia dreptate. Fundul unui negru nu-i mai negru decît noaptea asta. Eu zic să aşteptăm zorile.

— O să avem ghizi de nădejde de partea noastră. Şi-apoi, Batalionul de şoc va „pieptăna“ toată regiunea la fix, mai spune Rouget. O să ţină cît o să ţină, dar pînă la urmă tot o să ne cadă ei în ghiare. Şi-acuma, gata, aţi face mai bine să vă duceţi la culcare.

O surdă animaţie domneşte în cantonament. În fiecare cort există, de obicei, un tip în permisie sau cineva care a făcut de serviciu în oraş. Aşa că acum peste tot circulă povestea cu măcelul. Nu întîmplător, pe platou au fost puse în poziţie de tragere patru mitraliere grele. Plantoanele îi apostrofează pe întîrziaţi şi-i obligă pe palavragii să stingă lumina.

Ne întoarcem la căsuţa noastră de prelată şi dăm peste Costelano citind cu capul înfundat în raniţă, la lumina unei lumînări înfiptă într-o sticlă de bere. Închizîndu-şi cartea tacticos, Costelano îşi împreună mîinile deasupra capului şi, cu o privire întrebătoare, ne urmăreşte, în timp ce ne dezbrăcăm.

— A fost ceva cafteală prin tîrg, zice, după o clipă de tăcere. Şucărul s-a auzit pînă aici. Dacă mai dura niţel, Sultanul v-ar fi trimis ajutoare!

— Las’ că-ţi povestim mîine, Piratule, de la A la Z, îi făgăduiesc, în timp ce mă strecor în sacul de dormit. N-a fost prea drăgălaş la vedere.

— Terorişti, bă, precizează Orsini. Şi află c-au mierlit-o cu toţii. Nu degeaba ne-am nimerit noi pe-acolo.

Franco mă priveşte surprins. Grăsunul de Orsini are dreptate. Şi nouă nici măcar nu ne-a trăznit prin cap. Chiar aşa, dacă

limuzina morţii şi cu tipii din ea au ars ca o torţă şi dacă individul cu găletuşa de vopsea a fost mitraliat, ei bine, toate astea s-au întîmplat datorită prezenţei noastre acolo.

— Voi pînă nu vă daţi în petic... suspină Costelano, cu o umbră de amărăciune în glas. Mă rog, v-aţi luat raţia zilnică, ostaşi, sînt mîndru de voi!

— Ascultă, stinge lumînarea şi hai să dormim, zice Orsini. Cine e gradat aici?

Întunericul năvăleşte în cort. Înainte de a se prăbuşi în apele somnului, îl aud pe Costelano rîzînd uşurel:

— N-are baftă Indianul ăsta deloc. N-are deloc baftă să mă vadă îngeraş! Împuţitul!

Petrec o noapte destul de agitată. Viziunea tulburătoare a masacrului la care am asistat îmi asaltează spiritul. Oricum, sforăiturile camarazilor mei nu sînt deloc în măsură să-mi asigure somnul dulce. Uşoara toropeală ce m-a cuprins – în ciuda imaginilor de delir care au continuat să mă hăituiască – este spulberată de o puternică explozie care sfîşie liniştea. Sar în picioare. Bubuitura vine de jos, din vale. Oare tot dinspre Feldkirch? Trag cu urechea, reţinîndu-mi respiraţia. Pe moment, am impresia că aud zvonul unui oarecare du-te-vino prin cantonament. Apoi liniştea se instalează la loc. Scumpele mele brute continuă să tragă la aghioase, sforăind de mama focului. Ajung să mă întreb dacă nu cumva acea bubuitură este rodul nervozităţii mele exacerbate şi dacă ea a existat aievea sau doar în coşmarul meu.

Mă cufund din nou într-o dulce toropeală, pînă în momentul în care, la 5 fix, Ramuz vine să ne trezească.

Nu l-am văzut niciodată pe Indian atît de agitat ca în dimineaţa asta. Umblă în sus şi-n jos prin locuinţa noastră strîmtă cît o cutie de chibrituri, se loveşte de paturi, ne zoreşte, ne hărţuieşte cu un şuvoi de vorbe.

— Mişcaţi-vă odată, tontălăilor! Băgaţi în viteză, ce naiba! Habar n-am ce-o fi în capul Sultanului, dar uite că ne cheamă pe toţi la raport. Tacîm complet. Nu lipseşte unul! *Fissa! Fissa!*[1] Ne adunăm cu toţii în faţa punctului de comandă.

Dă să iasă, cînd îşi aminteşte parcă de ceva. Se întoarce şi ne

[1] Repede! Repede! (n.tr.).

examinează cu aerul unui jandarm conştiincios.

— Hei! E careva care a auzit ceva, aşa, ca o explozie, în noaptea asta?

— Eu am auzit, răspund, cu glasul stins. Mi s-a părut că vine din vale.

Dă din cap, cu un aer aproape mulţumit.

— Înseamnă că n-am visat.

Iese ca o furtună, lăsîndu-i pe toţi cu gura căscată.

— O explozie, Duc?

— Ai fi zis că e o bombă.

— Războaiele astea se termină întotdeauna prost, mormăie Orsini, printre căscături. Vasăzică aşa, Sultanul vrea să ne vadă. Şi încă dis de dimineaţă, cînd nici n-am apucat să facem ochi? Mie, chestia asta nu-mi spune nimic bun...

— Tipul a zis să fie tacîmul complet, da sau nu? Al dracului mîncător de rahat! bombăne, acru, Costelano. Şi cu asta ce vrea, mă rog? Să vină toată echipa sau doar ăia din patrulă?

— Ne ducem numai noi, îl liniştesc eu. Şi, dacă-i vorba de întreaga echipă, te anunţ.

— Vorbeşte ca la carte, Duc ăsta, pe cuvîntul meu, răspunde Costelano, pe un ton dezabuzat. Mă rog, o să rămîn să clocesc în colţişorul meu. Dar dacă e vorba să nu mai fac parte din familion, aflaţi că nu-l văd bine pe gagiul care mă vrea ras mişto ca un ginerică, gata de dat în primire!

Ne pregătim în linişte, evitînd să-l privim pe Pirat. Mai întunecat ca noaptea, Costelano, îşi face toaleta de dimineaţă.

Cînd ieşim din cortul nostru, îl zărim pe Ramuz, care, nerăbdător, ne vine în întîmpinare. Se opreşte brusc, ne strigă să mărim pasul, apoi face cale-ntoarsă, fugind sprinten, cu picioarele lui suple şi muşchiuloase.

— Fir-ar să fie, ăsta a halit carne de cal, rînjeşte Franco.

— Carne de cal? O friptură a-ntîia, la grătar, bolboroseşte Orsini, cu ochii la cer. Sau o supă fierbinte, cu fidea! Mamă, măiculiţă!

— Gata, băieţi! Grăbiţi pasul, îi zoresc eu.

Răsare soarele. Valuri de aer umed împroaşcă cu rouă şi ceaţă coasta muntelui. Piscurile se pierd într-o opulentă masă de nori cenuşii. Mitralierele sînt tot acolo, pe platouri, în poziţie de

tragere. Servanţii, înfofoliţi în mantale, cu chipul dispărînd sub clapetele bonetelor din postav gros degeră cu un aer stoic. Tipii care sînt de serviciu pe lîngă bucătăria de campanie mişună de la un cort la altul, cărînd bidoane din care răzbate un abur îmbietor de cafea. Brusc, ne amintim că hărţuiala lui Ramuz ne-a lipsit de porţia noastră matinală.

Iată-ne, în sfîrşit, ajunşi în faţa cortului în care maiorul Carnet şi-a instalat punctul de comandă. Un jeep de comandament, ocupat de doi P.M. care pufăie din ţigări, staţionează la cîţiva metri.

— Haideţi, intraţi! Mai repede! Grăbiţi pasul!

Bineînţeles că tot Ramuz e cel care ne zoreşte. Mutra lui de bebeluş, învineţită de frig, s-a arătat pe după prelata ridicată.

— Asta începe să mă calce rău de tot pe nervi! Ţărănoi împuţit, murmură Franco, roşu de furie. Face tot ce poate ca să-l regretăm din inimă pe Gonzales.

Nici n-am păşit bine în cort că Ramuz, ţeapăn ca o statuie, ordonă:

— V’aliniaţi! Drepţi!

Carnet e aşezat la o masă lungă şi îngustă, de obicei acoperită cu mormane de hîrtii, acum, însă, ciudat de golaşă.

Ne priveşte cu un aer care se vrea sever, răsucindu-şi, cu mişcări tacticoase, o ţigară. Alături de el, furierul picoteşte lîngă un telefon de campanie şi o staţie de radio aşezate pe o ladă. În cort se foiesc tot soiul de tipi. Îi desluşim cu încetul, pe măsură ce ochii noştri se deprind cu semiîntunericul, abia decolorat de un biet bec electric. Sînt acolo: sergentul-major Rouget, doi tineri, un tip cam la vreo cincizeci de ani, cu faţa grăsuţă de teuton şi, surîzător la vederea mutrelor noastre năucite, *Herr* Hohlen, care ne întîmpină înclinînd din cap pentru fiecare.

— Ei bine?!

Comandantul însuşi ne apostrofează. Ţigara cam informă îi spînzură dintre buze; are ochii întredeschişi şi ne priveşte cu o expresie de oboseală resemnată. Noi, care-l cunoaştem destul de bine, ştim să desluşim, pe lîngă oboseală, şi o licărire de duioşie.

— Ei bine? repetă el suspinînd. Iarăşi voi? Mereu voi? De ce naiba dau peste voi ori de cîte ori are loc pe undeva o încăierare?

Ne cercetează atent, cu ochii lui mici, iscoditori.

— Franco! Coterot! Şi Orsini – ăsta pentru care de curînd am semnat cu atîta plăcere avansarea la gradul de caporal! Ce porcărie! Dacă aş fi avut la timp în mînă rapoartele poliţailor, aş fi priceput pe loc cine-s capetele pătrate care i-au lichidat pe cei cinci bandiţi din Marktplatz!

Trage, mînios, cîteva fumuri din ţigara aia amărîtă.

— Vă cunosc ca pe buzunarele mele, aşa că ştiu foarte bine că aţi fi în stare să-i daţi în judecată pe aliaţi dacă şi-ar îngădui să cîştige războiul fără ajutorul vostru. Mă rog! Sînt de acord că aţi tras asupra maşinii, ca s-o opriţi din cursă, sînt de acord că nu e vina voastră dacă s-a prăjit. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, aţi greşit rău de tot golind jumătate de încărcător într-un individ care n-avea cum să fie periculos, de vreme ce nu era înarmat, şi care, în plus, ar fi putut să ne furnizeze informaţii foarte utile. Războaiele nu se fac numai cu mitraliera băieţi ci şi cu capul. Or, vouă, se pare că tocmai asta vă lipseşte! Niţică glagorie! Şi ceva sînge rece! Franco! Coterot! După cîte ştiu, voi nu sînteţi chiar nişte imbecili! Caporale Orsini... Hm! Ai dat unele dovezi de... Ei bine de data asta sînt foarte dezamăgit... Pe viitor, cînd porniţi în vreo misiune, mai puneţi-vă şi mintea la contribuţie! Ce naiba! Sper că nu vă pretind prea mult.

De sub sprîncenele stufoase, privirea lui ţîşneşte spre noi, feroce:

— Nu vreau să ştiu cine a tras asupra omului acela, asupra martorului de la care eu aş fi putut să storc o mulţime de informaţii preţioase. Nici sergentul-major Rouget nu ştie mare lucru, după cîte mi-a mărturisit. Aşa că să nu mai vorbim despre afacerea asta.

Tace deodată, cercetîndu-ne pe rînd, cu un aer îngrijorat.

— Ia ziceţi, unde-i tipul cu ghitara? Tipul cu... E cumva...

— Dacă vă referiţi la Costelano, domnule maior, regret, da’ nu l-am luat în patrulare, spune Ramuz, cu respect.

Carnet se scutură, îşi drege glasul. S-a calmat sub ochii noştri.

— Bine! E-n regulă! Află, sergent, că te-ai ales cu un cvartet pe cinste!

Ne face cu ochiul, hîtru.

— Şi cu o moştenire serioasă! Noroc că te ştiu demn de ea, sfîrşeşte el pe un ton care-l face pe Ramuz să se înfoaie ca un

curcan.

— Puteţi pleca, vînătorilor, continuă Carnet, ridirîndu-se în picioare. Aţi meritat săpuneala asta, măcar şi ca să vă amintească de existenţa mea. Acum, că sînteţi plini de clăbuc, duceţi-vă să vă beţi cafeaua şi fiţi pregătiţi. Vom cerceta zona, cu cei mai buni ghizi.

Salutăm şi ieşim din cort. Ramuz şi Rouget sînt pe urma noastră. Apucăm totuşi să-l auzim pe *Herr* Hohlen spunînd cu vocea sa onctuoasă:

— Totuşi, eu unul continui să nu fiu de acord, domnule maior. Sînteţi pe cale să comiteţi o gravă eroare.

— Ce-o mai fi şi asta? se răţoieşte Orsini. Un civil şi încă nu unul obişnuit, ba chiar un peşte, discută deciziile Sultanului?!

— Lasă-i în pace, zise Franco. Să nu ne băgăm unde nu ne fierbe oala. Şi-afară de asta, noi stăm cam prost la capitolul glagorie – n-ai auzit?

Se întoarce spre Rouget, surîzător:

— Vă mulţumesc, don' sergent-major.

— Pentru ce?

— Pentru că aţi uitat cine a tras asupra tipului cu bidineaua!

— Cine a tras, cine n-a tras, nu mai contează, adaugă Ramuz.

— În cazul ăsta, primiţi, amîndoi, mulţumirile mele.

Rouget ne părăseşte în faţa jeepului care a adus la cantonament pe cei doi tineri şi pe tipul de vreo cincizeci de ani cu mutra grăsuţă de teuton. Aceşti trei voluntari cunosc muntele ca pe palmele lor, aşa că ne sînt, acum, deosebit de folositori. Cît despre *Herr* Hohlen, a cărui prezenţă ne intrigă, a venit din oraş cu propriile sale mijloace şi a cerut să fie primit de comandant. Nimeni nu ştie prea bine de ce.

Trece astfel o jumătate de oră, ba chiar o oră fără ca semnalul pentru plecarea la vînătoarea de „lupi" să fie dat. Pe platou, oamenii se foiesc descumpăniţi, pe aleile înguste dintre corturi, într-un du-te vino neîntrerupt. Pe povîrnişurile colinelor învecinate, în alte sătuleţe de corturi, mişună o mulţime de soldaţi, care-şi potolesc neastîmpărul fumînd ţigară de la ţigară sau trăgînd cîte-o duşcă.

S-a făcut ziuă de-a binelea, dar soarele n-are chef să se scoale, moţăie leneş în patul lui pufos de nori. Gerul înţeapă

nemilos şi acolo, sus, pe piscuri, vîntul face vocalize printre crengile de brad şi de molid.

— Ce s-or mai fi cîcîind atîta, Dumnezeule? îi sare ţandăra lui Orsini, care umblă ca un turbat, în sus şi-n jos, prin faţa hogeacului nostru. Ah! Mi se pare că nu mai e mult! Au apărut ghizii, adaugă el, după cîteva secunde.

Ieşim şi noi din cort, chiar în clipa în care cei trei civili se caţără în jeepul de comandament ce demarează brusc în direcţia Feldkirchului. Rouget, care s-a instalat pe scaunul de lîngă şofer, ne adresează un salut cordial, dînd din mînă şi surîzînd sclipitor, ca vedetele.

— Ce-o mai fi şi asta? exclamă Orsini, năucit. Ce părere ai? Ăştia se întorc acăsică. Poate că se duc s-adune hărţi şi busole! Zău aşa! Ce ziceţi?

— Eu unul cred, mai degrabă, că tipii nu vor să se bage. Nu-i prea prudent să te ţii de cioace cu inamicul şi încă în văzul lumii. Nu se ştie niciodată ce aduce ziua de mîine. Ascultaţi-mă pe mine, ăştia-s, cu toţii, nişte nenorociţi de bulangii.

Bineînţeles că vorbele îi aparţin lui Costelano. Cît am lipsit, el ne-a păstrat cafeaua pe foc, aşa că am sorbit cu mare plăcere din ea în timp ce i-am istorisit, de-a fir a păr, tot ce s-a întîmplat în ajun, ca şi întîlnirea noastră cu Carnet. Simplul fapt că Sultanul s-a interesat de el îl linişteşte. Şi-a uitat amarul. Piratul e acum ca de obicei: arţăgos, susceptibil şi capricios, dar – după cum îl cunosc – n-o să-l ierte în veci pe Ramuz pentru că l-a lăsat pe tuşă. Asta înseamnă că vom avea ceva de furcă cu ei doi, în viitor.

Iată-ne, deci, stînd pe îndelete la taclale, cînd apare furierul comandantului, care-i arde patru fluierături ascuţite din ţignal.

— Hopa! Ofiţerii la raport! zic eu. Avem noutăţi, fraţilor!

După o scurtă pauză, urmează alte trei fluierături ascuţite.

— Şi subofiţerii aşişderea, adaugă Franco. Mare bal, mare, ce mai! Ce-o fi însemnînd tot circul ăsta?

— Ce să-nsemne? Că s-a mai ivit o ocazie s-o luăm pe coajă, bombăne Costelano.

— Oare trebuie să merg şi eu? se întreabă Orsini, pe un ton fals-candid.

— Ba bine că nu, rînjeşte Costelano. Fără tine nu începe nici o şedinţă de gargară.

— Dacă hîrţogarul Sultanului mai trage un pîrţ cu ţignalul ăla o să fie special pentru tine, caporale, supralicitează Franco. Caporălaşul nostru merită o salvă specială, ce naiba!

Corsicanul întoarce capul, cu un dispreţ suveran. Nu este şi nu poate fi atins de toată această băşcălie, pe care chiar el a provocat-o! Aşa e bunul nostru Orsini, grăsunul de el. Din cauza naivităţii sale înnăscute, a ajuns să ne joace cu mult succes – nu dă greş niciodată! – comedia ingenuităţii. Iar noi îl lăsăm întotdeauna să creadă că ne-am prins, ceea ce îl îndreptăţeşte să ne spună, cu un aer superior:

— Cu gîlmele nu se glumeşte. Gîlmele iau totul în serios.

În acest timp, ofiţerimea şi gradaţii se îndreaptă, în grabă, spre sanctuarul comandantului. Unii, aparţinînd companiilor risipite primprejurul colinei, se caţără printre stînci. Aşa se face că platoul este, pe neaşteptate, invadat de căpitani, de adjutanţi şi de sergenţi grăbiţi, care strigă unii la alţii, se bulucesc ca furnicile în jurul unei muşte moarte.

— Ar trebui mărită mustăria, observă Costelano. N-o să încapă niciodată toată liota în şandramaua aia! Galoanele ocupă ceva loc, ce părere aveţi?

Îl zărim pe Ramuz, care, dînd zorit din coate, îşi croieşte, cu îndemînare, drum prin mulţime şi ajunge printre primii în faţa Punctului de comandă.

— Credeţi că ştăbărimea a fost convocată din cauza balamucului cu teroriştii? se interesează Franco. Eu, unul, am mai degrabă impresia că cineva a pus o pocnitoare sub stîncă. Ce părere aveţi?

— Şi eu sînt de aceeaşi părere, zic. Mai ales de cînd am văzut cum au întins-o ghizii.

Uşor intrigaţi, urmărim cu privirea gradaţii care intră, rînd pe rînd, la P.C. Contrazicînd prezicerile pesimiste ale lui Costelano, s-ar părea că încap foarte bine cu toţii. După ce ultimul adjutant-şef a dispărut în interiorul cortului, doi coloşi din P.M. se proţăpesc de gardă în faţa intrării.

Vom afla noi, oare, vreodată, ce se va fi spus în taina acestui ascunziş, ce anume secret atît de straşnic păzit?

Ei bine, contrar tuturor aşteptărilor, am aflat totul, după foarte scurt timp. Întreg Batalionul de şoc a fost instruit, pentru că nici

un consemn de păstrarea secretului nu a fost impus şefilor de către comandantul nostru. Dimpotrivă.

Aceste dezvăluiri nemaipomenite, formidabile, le-a făcut sergentul Ramuz, care ne-a relatat, cu punct şi virgulă, ultimele cuvinte ale comandantului.

— „Fiecare om din Batalionul de şoc să ştie împotriva cui şi pentru ce luptă. Acum, cînd asistăm la prăbuşirea inamicului, acum cînd trăim, duptă toate probabilităţile, ultimele zile ale teribilei înfruntări ce durează de şase ani, e important ca fiecare dintre noi, de la soldat la comandant, să ştie că de lupta noastră depinde soarta păcii. Doresc ca soldaţii din Batalionul de şoc, cei noi, ca şi cei ce mă urmează încă din Africa, să fie încunoştiinţaţi de semnificaţia bătăliei pe care o vom porni. Soldatul care cunoaşte cauza pentru care luptă nu poate fi învins!“

Ce s-a întîmplat oare, în realitate, în timpul acestei memorabile şedinţe? Nu-mi acord dreptul să vă ascund, în continuare, adevărul, aşa că vi-l voi dezvălui, reluînd vorbele sergentului Ramuz, vorbe pe care mi le-au confirmat, mai apoi, martori oculari. În ceea ce urmează, nu există un singur cuvînt neadevărat, nici o situaţie deformată de dorinţa de a înflori lucrurile sau de a înfrumuseţa realitatea. Războaiele n-au nevoie de o literatură grandilocventă. Şi nu cunosc oameni care să fi folosit superlative în momentul cînd, cu stomacul strîns de spaimă, acea spaimă fără de care nu s-ar fi născut eroii, se aruncă în înfricoşătorul măcel, implorîndu-l pe Dumnezeu sau pe dracul să facă ce-o şti, numai să-i scoată de-acolo cu viaţă.

Deci, iată ce ne-a povestit Ramuz, iată ce s-a povestit apoi, în întreg Batalionul de şoc, cu cîteva ore mai înaintea ultimei noastre bătălii, acea halucinantă încleştare de la tunelul Arlberg!

CAPITOLUL III

Cînd toţi ofiţerii şi subofiţerii din Batalionul de şoc fură reuniţi la P. C. şi masaţi – stînd în picioare – pe mai multe rînduri, de jur-

împrejurul biroului comandantului, acesta îşi începu discursul scuzîndu-se că nu are a le oferi scaune. În schimb, întrucît nici el nu se putea lipsi de o ţigară, le îngădui să fumeze. Apoi îi anunţă că şedinţa va dura, după toate probabilităţile, destul de mult.

Ramuz fu uimit de prezenţa lui *Herr* Hohlen, aşezat, ca la el acasă, alături de maiorul Carnet. În afara acestuia doar cîţiva gradaţi, după părerea lui Ramuz, cunoşteau adevărata identitate a austriacului. Oricum, Ramuz nu vedea cu ochi buni prezenţa, în acest loc, a unui proprietar de bordel. Află însă, curînd, adevărul pentru că Sultanul nu părea dispus să lase lumea să aştepte cu sufletul la gură.

Ramuz nu putu să desluşească nici o urmă de ironie în următoarea introducere:

— Domnul Hohlen este unul dintre acei bravi austrieci care au refuzat să îndoaie spinarea în faţa bîtei hitleriste. Ba chiar a făcut unele servicii notabile cauzei aliaţilor şi continuă să se facă util. Dl. Hohlen a venit să mă vadă în această dimineaţă pentru că, neputînd intra în contact direct cu colonelul de Monzat, s-a gîndit că, eventual, comandantul Batalionului de şoc ar putea să înregistreze extraordinarele sale declaraţii. Şi bine a făcut! Pentru liniştea dumneavoastră, domnilor, vă informez că am luat legătura cu P.C.-ul de la Vaduz şi am vorbit cu domnul colonel. Ni s-a dat mînă liberă. Acum o să-l rog pe *Herr* Hohlen să repete, în faţa dumneavoastră, a tuturor, cuvînt cu cuvînt, ce mi-a dezvăluit mie cu cîteva minute mai înainte. Veţi rămîne, desigur, năuciţi şi poate chiar neîncrezători, dar am toate motivele să apreciez că putem acorda oarecare crezare acestei surprinzătoare istorisiri. Ascultaţi, deci, domnilor, şi, după aceea, puteţi să puneţi întrebări. Domnule Hohlen, aveţi cuvîntul.

Oarecum surprinsă de acest ciudat preambul, contrar felului obişnuit de a fi al lui Carnet – foarte zgîrcit la vorbă – adunarea era cu ochii la *Herr* Hohlen, care, simţindu-se ca la el acasă, surîdea tuturor acelor chipuri întoarse spre el.

— Vă mulţumesc, domnule maior, spuse el, într-o franceză foarte îngrijită. Acum, domnilor, voi expune faptele la modul cel mai simplu, căci timpul ne presează şi nu avem voie să-l risipim. De fapt, ceea ce am a vă relata cere foarte puţin timp. Iată: tunelul feroviar din trecătoarea Arlberg ascunde, din 1943, o

uriaşă uzină subterană, unde sînt fabricate, în mare secret, piese detaşate pentru avioanele cu reacţie. Ştiu că un tren special – primul – urmează să părăsească uzina într-una din nopţile următoare şi să transporte, pînă la aerodromul militar de la Innsbruck, o încărcătură de piese, din care ar putea fi asamblate treizeci de avioane. Bineînţeles că acest prim transport va fi urmat de altele! Habar n-am în ce ritm, ştiu doar că, de azi într-una sau două săptămîni, o escadrilă completă va fi creată. Trebuie să vă mai spun că la Innsbruck se află, reuniţi, peste patru sute de aviatori gata să ia calea aerului! Temuta Luftwaffe, domnilor, decimată, zdrobită în ultimele luni, are de gînd să renască mai puternică, mai primejdioasă ca oricînd.

Un val de stupoare lovi asistenţa, dar nimeni nu ridică glasul.

— Tunelul Arlberg, reluă *Herr* Hohlen la un semn al lui Carnet, are o lungime de peste zece kilometri. Orice fel de trafic feroviar normal între Vorarlberg şi Tirol a încetat practic încă de la începutul ostilităţilor. Pe linia aceasta nu mai circulă, în realitate, decît trenuri cu trupe şi cu alimente. Galeria, care dă la calea ferată printr-un viraj larg, ce permite trenurilor să se angajeze în tunel, este închisă printr-o dublă perdea de oţel. Ea nu poate fi manevrată decît din interior, şi doar cu condiţia să cunoşti cifrul care acţionează mecanismul. O cale ferată anexă a fost instalată în această galerie, în aşa fel încît să permită trenurilor care ies din uzină să ajungă în mod normal la calea ferată aflată sub tunel.

Herr Hohlen făcu o scurtă pauză, parcă pentru a cerceta expresia celor care-l urmăreau cu sufletul la gură.

— Uzina aceasta, domnilor, este, la drept vorbind, un adevărat oraş, reluă el. O cetate subterană confortabilă, cu aer condiţionat, în care trăiesc şi lucrează sute de muncitori, de tehnicieni, de ingineri, care n-au mai văzut lumina zilei de mai bine de doi ani. Lucrează fără pauze şi fără preget, ca voluntari, pentru a reda celui de al III-lea Reich supremaţia sa aeriană, de odinioară. Şi, după părerea mea, sînt foarte aproape de a-şi atinge scopul.

— Germania s-a dus în mă-sa! strigă careva, din anonimatul masei de ascultători. Astăzi americanii controlează cerul şi Hitler n-o să mai poată reface ce-a pierdut cîte zile o avea. Oricum, multe zile nu mai are. Ba s-ar părea c-a şi crăpat!

Mai mulţi izbucniră în rîs, dar fură la iuţeală domoliţi de un

gest energic al lui Carnet.

— M-am aşteptat la o obiecţie ca aceasta, pentru că eu însumi am formulat una, cam la fel. Imaginaţi-vă, însă, că specialiştii nu şi-au luat osteneala să scobească muntele ca să instaleze o uzină menită să construiască avioane de tipul celor care bombardau Londra în ’40… În ascunzătoarea tunelului Arlberg, naziştii au pus la punct prototipuri de reactoare botezate ME 163, AR 234 şi ME 262! Aceste aparate pot atinge altitudini de douăzeci şi cinci de mii de picioare, surclasînd de departe cele mai noi tipuri de avioane de vînătoare anglo-americane. Ce ziceţi de asta?

— Zic c-aş dori să ştiu cum de a putut acest domn Hohlen să intre în posesia unor informaţii atît de precise şi de ce a aşteptat atîta vreme ca să ni le aducă la cunoştinţă? întrebă un tînăr căpitan, privindu-l ţintă pe austriac.

Herr Hohlen scutură din cap cu un aer jenat, dar continuînd să înfrunte privirea ofiţerului.

— Este foarte firesc să vă îndoiţi de cuvintele mele, ca şi de intenţiile mele, spuse el cu voce blîndă. Am să vă explic, imediat, despre ce este vorba, domnule căpitan. Dar este bine să ştiţi cu toţii, domnilor ofiţeri, că avioanele acestea ar putea face mult rău. Ele constituie o armă nouă şi înfiorătoare, care ar putea aduce mari încurcături aliaţilor. Dacă primul tren va ajunge la destinaţie, foarte curînd, după aceea, îşi vor lua zborul spre înaltul cerului treizeci de reactoare care vor bombarda şi mitralia civili, soldaţi, creînd panică în tabăra aliată! Aceasta vrea să însemne că graţie celor treizeci de avioane, primele dintr-o lungă serie, fanaticii nazişti îşi vor împrospăta speranţele şi forţele, şi, deci, şi ferocitatea. Iar toate astea vor dura cîtă vreme convoaie întregi de piese detaşate vor fi dirijate, fără oprelişte, spre Innsbruck! Astfel că, în curînd, vor putea fi o sută, apoi două sute de avioane gata să poarte ultima ofensivă, o luptă deznădăjduită şi ucigaşă. Şi dacă, la toate acestea, adăugăm dezastrele provocate de V_1 şi V_2, pe care mizează Înaltul Comandament german, veţi fi de acord cu mine că folosirea acestor două arme de temut nu poate decît să prelungească, în mod inutil, un conflict care e pe cale să se isprăvească!

Privirea rugătoare a austriacului rătăcea prin auditoriu, de la un om la altul, ca şi cînd şi-ar fi dorit ca fiecare dintre ei să-i

priceapă şi să-i împărtăşească convingerile.

— Da, da, se spune, se repetă peste tot că Hitler a murit. Sincer să fiu, şi eu cred că da. Dar mai există, încă, monştri în viaţă şi aceşti monştri, poate mai de temut decît stăpînii lor, nu vor şovăi, ştiindu-se pierduţi, să tragă după ei în groapă sute şi mii de nevinovaţi! Or, eu tocmai pentru a evita aceste noi măceluri am venit aici, la comandantul dumneavoastră. Acest tren trebuie neapărat oprit. Pornirea lui trebuie împiedicată.

O linişte adîncă urmă tulburătoarelor dezvăluiri făcute de *Herr* Hohlen. Ridicîndu-se încetişor, cu pumnii sprijiniţi de biroul comandantului, austriacul adăugă cu un glas care tremura niţel:

— Vă rog să mă înţelegeţi bine, domnilor. Urăsc din tot sufletul, ca şi dumneavoastră, „lupii“. Şi de aceea pricep prea bine setea dumneavoastră de răzbunare. Dar să nu cădeţi cumva în capcana pe care v-au întins-o. „Lupii“ au scontat pe reacţiile dumneavoastră, ca şi pe sentimentele dumneavoastră şi de aceea au întreprins odioasa expediţie din noaptea trecută. Au acţionat astfel şi au ucis de pomană urmînd un plan foarte precis, un plan care prevedea ca dumneavoastră să fiţi reţinuţi, ca orice acţiune a dumneavoastră să fie paralizată. Cu alte cuvinte, ei au urmărit să creeze o diversiune, care să mascheze o altă operaţie de cea mai mare importanţă.

Herr Hohlen avea aerul că-şi subliniază fiecare cuvînt cu cîte o lovitură de ciocan, scandîndu-şi frazele, ca şi cum s-ar fi temut, dintr-o dată, că franceza lui nu e destul de exactă.

— Comandouri la Rankweil, la Frastanz, la Feldkirch! Pretexte! Pretexte! Şi iar pretexte! Misiunea „lupilor“ este aceea de a vă abate atenţia, de a vă fixa aici, de a vă implica în răzleţe operaţii de curăţire, în timp ce piese pentru zeci şi zeci de avioane vor fi îndreptate spre Innsbruck, într-o securitate relativă, e adevărat, dar suficientă pentru a permite naziştilor continuarea unui interminabil şir de crime!

Herr Hohlen se aşează la loc, parcă obosit, respirînd cu greu.

— Spuneţi-le cîteva cuvinte, domnule maior, murmură el, ştergîndu-şi cu dosul palmei fruntea năclăită de sudoare. Nu au deloc aerul că m-ar fi înţeles… că m-ar fi crezut…

— Am să le vorbesc, răspunse maiorul.

Deşi Carnet îngăduise fumatul, nimănui nu-i trecuse prin cap

să-şi aprindă o ţigară. Toţi cei prezenţi, bărbaţi cu o expresie îndărătnică, bănuitoare, nu aveau ochi decît pentru comandantul lor. Oare ce-aşteptau de la el? Să confirme aceste declaraţii pe care unii le socoteau bezmetice? Oamenii pîndeau acum un semn, o vorbă, care să fie ca un ecou al propriilor lor gînduri. Carnet, această vulpe bătrînă pe care-o divinizau, avea să se lase oare îmbrobodită de un tip necunoscut? El, veteranul intrepid, viclean şi încăpăţînat, putea oare să dea crezare poveştilor extravagante ale acestui austriac?

La rîndul lui, Carnet se ridică în picioare. Privirea sa întunecată scormoni chipurile, parcă săpate în piatră, ale ofiţerilor. Apoi se opri, fără urmă de prietenie, asupra căpitanului care vorbise cu cîteva minute mai înainte. În sfîrşit, vocea lui puternică rupse tăcerea:

— *Herr* Hohlen a venit de bună voie şi nesilit de nimeni să se plaseze sub protecţia armatei, spuse el. Domnia sa este oaspetele nostru, după cum ar putea să devină ostatecul nostru. Un ostatec care ar putea fi împuşcat pe loc, dacă asemenea gest s-ar dovedi necesar! Dar trebuie să vă spun că noaptea trecută a explodat o bombă cu întîrziere. Şi anume, chiar în faţa locuinţei domnului Hohlen, la scurt timp după isprava „lupilor“, ceea ce demonstrează limpede că aceşti bandiţi nu s-au refugiat cu toţii în vîrful muntelui. Ba chiar s-ar zice că au unele motive să-i poarte sîmbetele lui *Herr* Hohlen. Casa domnului Hohlen a sărit în aer, domnilor. Şi dacă oaspetele nostru a scăpat nevătămat, ei bine, faptul se datoreşte ideii domnului Hohlen de a se afla în momentul exploziei tocmai în fundul privniţei, unde, aplecat asupra aparatului său de emisie-recepţie încerca să intre în legătură cu P.C.-ul generalului Campdon, comandantul Armatei a 7-a americane! Am luat şi eu legătura cu yankeul, prin radio. Îl cunoaşte pe *Herr* Hohlen, ştie de toată afacerea şi urmează să mă sune.

Pierdut în gîndurile lui sumbre, austriacul îşi stăpîni cu greu vocea tremurîndă:

— Totul s-a prăbuşit în jurul meu, murmură el, cu ochii înfipţi în vid. A fost ca un cutremur de pămînt. Mi-a trebuit ceva timp pînă am reuşit să ies dintre dărîmăturile care mă îngropaseră de viu. Din fericire, pompierii, poliţia s-au aflat la faţa locului. M-au

auzit ţipînd, au făcut tot ce-au putut... dar... în afară de mine... n-au mai reuşit să salveze pe nimeni... Am pierdut totul!

— În casa aia se mai aflau şi şase tinere femei, spuse Carnet pe un ton neutru. Toate au pierit în mod tragic.

Ramuz simţi o strîngere de inimă. O revăzu într-o clipă pe cărnoasa Anna, deschizîndu-le uşa, cu o seară înainte, şi introducîndu-i în salonaşul intim, luminat de false lampioane japoneze.

— *Herr* Hohlen lucrează de cinci ani pentru serviciul de informaţii al aviaţiei americane, continuă Carnet. La ora aceasta, o astfel de confidenţă nu mai echivalează cu desconspirarea unui secret militar. Dealtfel, *Herr* Hohlen însuşi m-a autorizat să vă dau aceste preţioase informaţii. Trebuie să vă mai spun că unul dintre colaboratorii lui ocupa un loc important în uzină. Şi că, între timp, omul a fost lichidat!

— Lessner era cel mai bun agent al meu, spuse *Herr* Hohlen, cu ochii pe jumătate închişi. L-au torturat, apoi l-au spînzurat, dar omul n-a suflat o vorbă. Nu m-a trădat... Era un om excepţional!

Privirea sa îl căută pe căpitanul care pusese o întrebare destul de pertinentă cu cîteva minute mai devreme. Îl găsi chiar în primul rînd al ofiţerilor şi-i surîse.

— Acum ştiţi prea bine, domnule căpitan, cum se face că am aflat toate aceste detalii preţioase. Cît despre motivul pentru care am aşteptat atîta amar de vreme să le divulg, iată-l, e foarte simplu: trebuia, mai întîi, să deţin date exacte privitoare la misterioasa activitate a uzinei subterane şi, apoi, nu le puteam transmite decît superiorului meu direct, generalului Campdon. Toate acestea au necesitat timp, am fost nevoit să urmez filiere incoerente, adesea mi-a fost foarte greu, aproape imposibil să mă fac înţeles. Şi-apoi, în sfîrşit, aţi sosit dumneavoastră. Asta e!

— Vă rog să mă scuzaţi, spune căpitanul. N-am ştiut nimic din tot ce s-a spus.

— Acum, ştiţi, reluă Carnet. Atentatul căruia era cît pe ce să-i cadă victimă *Herr* Hohlen nu a fost îndreptat împotriva agentului de informaţii, ci împotriva unui simplu om, unui paşnic cetăţean din Feldkirch, care nu şi-a ascuns niciCînd simpatia pentru cauzele drepte şi pentru libertate. Vom deschide o anchetă, *Herr* Hohlen, şi-i vom găsi pe vinovaţi.

— Nu cred că acesta ar fi acum cel mai important lucru, răspunse austriacul. Ceea ce contează, credeţi-mă, este să împiedicăm trenul blestemat să ajungă la Innsbruck. Restul? Dumnezeule, se va rezolva de la sine, cînd nu va mai rămîne nici picior de nazist pe pămîntul patriei mele!

Comandantul îşi meşteri, tacticos, o ţigară, umezind conştiincios marginea foiţei cu vîrful limbii.

— Bine!

Îşi cerceta cu privirea camarazii, neobişnuit de tăcuţi.

— Bine! Deci, acum, sînteţi la curent cu tot. Colonelul de Monzat mi-a dat mînă liberă. Oricum, începînd de mîine, Batalionul de şoc ar fi trebuit să treacă la operaţiile care au ca scop încercuirea inamicului şi distrugerea tuturor cuiburilor de rezistenţă din Voralberg pînă în Tirol, înainte de capitularea Germaniei, perspectivă care, în mod logic, ar urma să se realizeze în cîteva zile.

Îşi aprinse, în cele din urmă, ţigara şi se întoarse, surîzător, spre *Herr* Hohlen.

— Aceasta ar fi, cel puţin, ceea ce se zice!

— Da, numai că totul va fi luat de la capăt dacă nemţii apucă să folosească noile avioane, spuse *Herr* Hohlen. Există sute şi sute de piloţi care, de la debarcarea din Normandia, stau cu mîinile în sîn, lipsiţi de arme. Mai înainte de a muri conducîndu-şi aparatele, piloţii aceştia ar mai putea face mult rău.

În aceeaşi clipă se auzi limpede vocea transmisionistului:

— Domn’le maior, vă caută generalul Campdon!

Nerăbdător, Carnet strivi ţigara sub călcîi şi înşfăcă microfonul.

— Dă-l mai tare! ordonă el. Doresc ca toată lumea să audă. Alo! Madelon către unchiul Sam!

Din receptor, ţîşni un zgomot greu de descris, compus din scîrţîituri şi hîrîieli. Sergentul învîrti două sau trei butoane, apoi o voce nazală veni la suprafaţă, învingînd bombardamentul de fluierături ascuţite.

— Alo! urlă Carnet. Nu se aude nimic! Reglaţi odată sunetul, pentru numele lui Dumnezeu! Alo! Madelon către unchiul Sam! Mă auziţi, domnule general?

La celălalt capăt, la o distanţă de cîteva sute de kilometri de

Feldkirch, un general american izbucni într-un hohot uriaş de rîs, care umplu aparatul de ţiuituri asurzitoare.

— Alo! Madelon! Vă aud foarte bine! E O.K.!

— Respectele mele, domnule general. Aş putea să vă rog să vorbiţi un pic mai rar? Calitatea recepţiei nu e cine ştie ce!

— *Yeah*[1], Madelon. E-n regulă! Vorbesc mai rar.

Se auzi din nou rîsul gîlgîitor al unui tip care are gura plină de gumă de mestecat.

— Să ştiţi că nouă ni se predă şi franceza la West Point,[2] şi asta mai ales după 1917! Parisul vesel! Madmoazelele! O, la, la!...

Carnet ridică ochii spre cer, încercînd să rămînă calm.

— Domnule general... Alo! Vă rog să-mi spuneţi... s-a luat vreo hotărîre?

Urmă o clipă de tăcere, după care se auzi un zgomot specific, ca atunci cînd cineva îşi drege glasul. În sfîrşit, vocea generalului se făcu auzită.

— Ascultă, dragul meu, regret enorm, dar avem şi noi, pe aici, treburile noastre. Oricum, nu văd nici o posibilitate de a vă sprijini în sectorul respectiv. În plus, mi se pare o chestie aberantă, pentru că friţii nu vor avea în viaţa lor destulă benzină să-şi alimenteze noile avioane. Ascultaţi-mă pe mine: ar fi bine să lăsaţi baltă toată afacerea! Nici o iniţiativă, Madelon! Aţi priceput! Ne apropiem de *happy end*, nu cumva să ni-l stricaţi!

— Am impresia că vă veţi ocupa chiar dumneavoastră de chestiunea aceasta, reluă Carnet. Trebuie să vă atrag atenţia, domnule general, că BS 12 este aici, alături de mine, gata să vă confirme personal...

— Nu, nu, îl întrerupse Campdon. Îl cunosc pe BS 12, îi ştiu şi problemele şi vă asigur că puteţi avea încredere în el. Dar toate astea vin prea tîrziu!

Un urlet de sirenă acoperi spusele americanului. Înnebunit, transmisionistul a început să răsucească toate butoanele pe care le avea la îndemînă.

— Alo! strigă Carnet. Mă auziţi, domnule general? Mai sînteţi pe recepţie?

— *Yeah!* Madelon! Dar nu pentru mult timp! Destul însă ca să

---

[1] Da (în engleză, în text; n.tr.).

[2] Celebră academie militară din S.U.A. (n.tr.).

vă repet că nu pot face absolut nimic. Nimic de la mine-putere! *Sorry!*[1]

Mîinile lui Carnet se crispară, tot strîngînd microfonul.

— Nu vă solicit decît un bombardier, domnule general! Un singur bombardier, care ar putea distruge instalaţiile de la aeroportul din Innsbruck. Atîta ar fi de ajuns!

Vocea îndepărtată şi gîjîită a generalului se înăspri brusc:

— Nici nu încape vorbă. Şi, dealtfel, eu nu am nici în clin, nici în mînecă, cu aviaţia!

Rîse din nou.

— Infanteria mi-e de ajuns, ştii! În definitiv, de ce n-a încercat BS 12 – care lucrează pentru serviciul de informaţii al aviaţiei – de ce n-a încercat chiar el să-l convingă pe generalul Hainnes? Era treaba lui!

— Am încercat, domnule general. Sigur că am încercat, strigă *Herr* Hohlen, apropiindu-se de microfon. Numai că generalul Hainnes se află de două luni la Washington şi, ca atare, dumneavoastră sînteţi singurul în măsură să luaţi vreo decizie.

— *Hello! How do you do, mister Hohlen?*[2] se interesează, vesel, generalul Campdon. Sînt fericit să vă aud! Am impresia, totuşi, că dumneavoastră şi cu comandantul *French*[3] Madelon ignoraţi ordinele…

— Despre care anume ordine vorbiţi, domnule general? vociferă Carnet.

— Ordinele sînt, pe cît de concise, pe atît de drastice, continuă americanul. Şi presupun că sînt la fel de valabile şi pentru armata franceză!

— Ce ordine? Care ordine? repetă, roşu ca racul, Carnet, gata să plesnească de furie.

— „Austria, eliberată zi după zi, de sub administraţia şi trupele naziste, care-i cotropiseră teritoriul încă din 1938, trebuie să fie considerată drept o naţiune prietenă…“.

— Circulara aceasta se află în arhivele mele, făcu Carnet. Asta-i tot?

— Da, dar văd că textul ei nu vă spune nimic, de vreme ce-mi

---

[1] Regret! (în engleză, în text; n.tr.).

[2] Bună! Ce mai faceţi domnule… (în engleză, în text; n.tr.).

[3] Francez (idem).

cereţi să arunc cîteva bombe asupra unuia dintre cele mai mari oraşe ale Austriei! făcu generalul, plin de voioşie.

Carnet încercă din răsputeri să-şi păstreze calmul, dar, pentru oricine-l cunoştea, era limpede că face un uriaş efort să se stăpînească.

— Ascultaţi, domnule general, continuă el, cu un ton hotărît. Nădăjduiesc că aţi sesizat toată gravitatea situaţiei. Noaptea trecută, un oraş al Austriei prietene a fost atacat de o bandă de indivizi aserviţi cauzei împotriva căreia luptăm. Au murit, în noaptea trecută, civili nevinovaţi şi soldaţi care se credeau „într-o ţară prietenă“, după cum scrie la carte. Mîine noapte, e foarte posibil ca un prim tren încărcat cu piese detaşate să ducă spre Innsbruck materialul necesar pentru asamblarea a circa treizeci de avioane cu reacţie, superioare propriilor voastre aparate. În situaţia aceasta, îmi permit să vă întreb: putem oare, cu cîteva zile înainte de victoria finală, să lăsăm nemţilor şansa de a reconstitui o forţă aeriană în stare să prelungească războiul, amînîndu-i sfîrşitul?

— Madelon...

— Un minut, domnule general, i-o reteză Carnet. Nu mai am decît două întrebări să vă pun: dacă pe recepţie, s-ar fi aflat acum, generalul Hainnes, ce-ar fi decis el în clipa aceasta? Dar devreme ce, în locul lui vă aflaţi dumneavoastră, generalul Campdon, un infanterist, ca şi mine, dar care sînteţi în măsură să luaţi hotărîri în locul lui, ce-aveţi de gînd să faceţi?

— Nimic!

Răspunsul ţîşnise incisiv.

— Nemţii vor fi înghiţiţi de dezastru mai înainte de a apuca să-şi facă plinul de benzină. Orice ar fi, maiorule, băgaţi-vă bine în cap că nu am posibilitatea să vă ajut. Nu sînt Dumnezeu, *by God*[1]. Sfatul meu este să vă adresaţi bossului vostru cel mare, pentru că noi, de aici, nu putem interveni!

În partea cealaltă avu loc un mic aparteu şi se auziră cîteva fraze şuşotite în englezeşte, apoi generalul reluă:

— Şi v-aş mai da un sfat, domnule maior. Să nu vă ambalaţi prea mult cu povestea asta. Nici un exces de zel, bătrîne, nici un exces de zel! Prea ne aflăm aproape de sfîrşit ca s-o zbîrcim

[1] Pentru Dumnezeu! (în engleză, în text; n.tr.).

acum! Gîndiţi-vă un pic la soţia dumneavoastră care arde de nerăbdare să vă revadă! Căminul e un lucru foarte plăcut, maiorule!

— Sînt burlac! tună Carnet.

— În cazul acesta, însuraţi-vă! Şi-atunci veţi înţelege ce vă spun! *Bye*, Madelon! Şi... *happy day!*[1]

Conversaţia se terminase.

Palid ca un mort, Carnet se întoarse spre bărbaţii care-l priveau îngrijoraţi şi dezaprobatori.

— Aţi auzit tot, spuse el. Americanii refuză să ne ajute, iar eu nu mai am răgazul să urmez calea ierarhică. Nu mai am cum să ajung la Înaltul Comandament Aliat. Colonelul nostru n-a obiectat în ceea ce priveşte intenţia mea de a mă ocupa de povestea aceasta, de vreme ce, ea se înscrie, oricum, în limitele operaţiilor noastre de curăţire. Numai că nici el nu ne poate ajuta cu nici un fel de întăriri. Aşa că, Batalionul de şoc rămîne singur, faţă în faţă cu acest inamic pe care nu conta. Sînteţi gata să mă urmaţi, domnilor?

Brusc, se aşternu o linişte care păru să dureze o veşnicie. Aşezat la masa lui, Carnet scruta, cu mare băgare de seamă, chipurile grave şi îngrijorate ale celor din jur. Ramuz fu primul surprins să se audă vorbind cu glas tare:

— În definitiv cine poate dovedi că războiul se va sfîrşi în cîteva zile? Nimeni! Aşa că, dacă tot ne ocupăm de curăţire, să curăţăm tot locul ca lumea, odată pentru totdeauna!

Nici n-apucase să-şi sfîrşească vorba cînd, îmbrîncindu-şi camarazii, un adjutant-şef transferat din *Bat'd'Af* [2] se ridică în poziţie de drepţi în faţa lui Carnet.

— Eu zic ca sergentul, domnule maior, strigă el. Că doar n-om fi de lemn, noi ăştia din Batalionul de şoc. Dacă-ntr-o săptămînă avioanele alea o să-şi facă apariţia, ascultaţi-mă pe mine, tot yankeii o să facă şucăr, înjurîndu-i pe francezi că n-au luat nici o măsură, deşi erau la curent cu toată mişculaţia! N-avem încotro! Ne-am căptuşit cu nasulia asta şi gata! Trebuie să acţionăm!

Toată lumea aprobă din inimă vorbele subofiţerului. Cu greu

---

[1] La revedere...! o zi bună! (în engleză, în text; n.tr).

[2] Bataillons d'Afrique, denumire dată unităţilor formate din elemente metropolitane, dar care nu ofereau suficiente garanţii morale (n.tr.).

izbuti Carnet să domolească auditoriul, pentru a se putea face înţeles. În cele din urmă, în liniştea abia instalată, reuşi să spună, cu vocea gîtuită de emoţie:

— Vă mulţumesc, bravii mei camarazi! Nu m-am îndoit, niciodată, de răspunsul vostru. Comandanţii de companie rămîn pentru ordine. Rămîneţi şi dumneavoastră, *Herr* Hohlen, pentru că mai am nevoie de preţiosul dumneavoastră ajutor. Şi pentru că, oricum, aş dori ca mai tîrziu să puteţi povesti prietenilor dumneavoastră americani cum un batalion francez s-a lansat singur-singurel într-o bătălie a cărei miză i-a fost necunoscută!

Cam asta ne-a comunicat sergentul Ramuz care şi-a încheiat relatarea de-a fir a păr, repetînd, cuvînt cu cuvînt, ultimele ordine ale Sultanului.

Acum ştim ce ne aşteaptă. Dulcele farniente, plăcuta trîndăvie, de care am sperat că ne vom bucura la Feldkirch n-a fost decît o iluzie şi toate visele pe care ne-am complăcut să le ţesem în jurul şederii noastre în orăşel se vor şterge ca prin farmec, în faţa cruntei realităţi.

— Dumnezeule! Oare nu vom mai putea străbate niciodată un drum, o cărare, care să nu fie mînjită de sînge şi acoperită de cadavre? Totul are un sfîrşit! Totul, numai războiul nu, după cum se pare!

CAPITOLUL IV

Atacul s-a declanşat brusc, cu furia ucigătoare a unei furtuni violente.

În cîteva secunde, un uragan asurzitor de împuşcături a sfîşiat liniştea bucolică, luîndu-ne pe neaşteptate, abătîndu-se asupra noastră fără veste, aşa că nu ne-a rămas altceva de făcut decît să fugim care-ncotro, în căutarea unui adăpost. Focul ţîşneşte de pretutindeni, din toate ascunzişurile, de sub stînci, din văioage şi dintre tufişurile mărunte care, acoperind crestele, le fac să semene cu nişte uriaşe căciuli.

Oamenii cad în jurul meu. Unii, rostogolindu-se pe pantele abrupte ale muntelui, sînt proiectaţi în mijlocul drumului, alţii, izbindu-se de stînci, pier, striviţi în fundul prăpastiei.

Lungilor rafale ale mitralierelor grele li se adaugă schelălăiturile furibunde ale gloanţelor de Schmeisser [1] şi detunăturile seci ale proiectilelor de aruncătoare.

Cam la vreo douăzeci de metri de mine, o stîncă uriaşă explodează în mii de aşchii ascuţite, fierbinţi. Băieţii se zvîrcolesc, întinşi la pămînt şi urlînd de durere. Unul dintre ei îşi priveşte, cu ochii măriţi de groază, burta spintecată şi umărul atîrnînd, oribil mutilat, pentru ca peste o clipă, cu o ultimă tresărire de revoltă, să cadă răpus.

În afara celor morţi şi răniţi, nu mai zăresc nici un soldat din compania mea. S-au volatilizat, pur şi simplu, în această zonă muntoasă a Klostertalului. Am deci teribila impresie că unica ţintă a atacului inamic sînt eu.

„Ăştia n-o să-mi vină tocmai mie de hac! îmi zic. N-au cum să-mi vină de hac. Prea ar fi nasol.“

Gloanţele ţiuie deasupra căpăţînii mele, şi rafalele de mitralieră par să mă-nconjoare din ce în ce mai aproape, dar toate eforturile, toate gîndurile mele ţintesc spre acea stîncă uriaşă cocoţată ceva mai sus, sub care, lipit de piatra acoperită cu muşchi şi cu lichen, aş fi – sau, cel puţin, mi se pare c-aş fi – în afară de orice pericol.

Arînd pămîntul cu coatele şi genunchii, mă caţăr spre acel ascunziş providenţial. Prea am fost multă vreme stăpînit de teamă, ca să n-o las să mă pătrundă din nou, vicleană, ticăloasă. Sentimentul ăsta vine, cred eu, din starea mea de izolare şi din neputinţa de a mă elibera de furia care clocoteşte în mine, împotriva acestor duşmani invizibili. Numai să zăresc licărul unei căşti nemţeşti, că ştiu eu bine unde să îndrept tirul pistolului meu mitralieră şi încotro să-mi azvîrl grenadele. Dar aşa? Cît vezi cu ochii, numai stîncă! Stîncă şi iar stîncă! În faţă, în spate, mai sus şi mai jos! Dumnezeule! Ambuscada asta – jos pălăria! – a fost ceva de capul ei, zău aşa! Au ales exact locul care trebuia, afurisiţii!

Am mai cîştigat cîţiva metri. Acum mă caţăr, pur şi simplu, pe

[1] Pistol-mitralieră de fabricaţie germană, cal. 9 mm (n.tr.).

trupurile îngrămădite ale camarazilor mei – vreo patru sau cinci la număr, ţepeni, goliţi de sînge. Muşcînd din pămîntul gras, gloanţele ţiuie întruna, trasînd pe lîngă mine o sinistră brazdă. Îmi vîr capul printre trupurile inerte, apoi îndepărtez puţin spinările ciuruite de gloanţe, pentru ca, nu fără viclenie, să mă ascund pe după ele, ba, dacă s-ar putea, chiar sub ele. Un impuls inexplicabil mă face să scobesc pămîntul cu unghiile, iute, iute, cît mai iute, pentru că mitralierele mă caută în continuare şi pînă la urmă or să mă găsească şi or să facă din mine încă un mort numai bun de adăugat pe listă… Trebuie, neapărat, să scap. Trebuie să ajung la stînca aia de sus fie ce-o fi! Viaţa mea depinde de ea!

Răpăitul armelor automate continuă să se armonizeze drăceşte cu detunăturile aruncătoarelor şi pocnetul puştilor. Uraganul de foc se abate pe pămînt, pe pămîntul în care încearcă, cu disperare, să se ascundă fiinţe înspăimîntate, iar cerul, frumosul cer albastru pastel al Alpilor austrieci, începe să capete nuanţe mohorîte, care se întind tot mai mult, ca o funingine, atîrnînd fîşii deasupra piscurilor.

Stau în continuare lipit de trupurile morţilor, nemişcat, nesimţitor la sîngele din jur şi la rămăşiţele în care m-am cuibărit, ca un animal. Mitraliera infernală şi-a lungit, pentru o clipă, tirul. Proiectilele împroşcă acum cu pămînt marginea stîncii sub care speram eu să mă refugiez. Înşelată de nemişcarea mea, mitraliera caută altundeva, alte victime. Rămîn, mai departe, locului. Cu degetele înfipte în uniforma năclăită a unui biet soldat necunoscut, cu capul lipit de pieptul sfîrtecat al altui camarad necunoscut, trăiesc, deodată, o insolită senzaţie de bine, de plăcută siguranţă. Apoi, îmi trece prin cap că, în trei minute, aş putea fi aidoma lor, dar că, oricum, mai am trei minute de trăit. Trei minute de viaţă, furate războiului, nu-i puţin lucru.

Iată-mă, deci, pradă acestui dulce delir, cînd urlete sfîşietoare, înjurături cumplite, devenite asurzitoare din cauza forţei ecoului, se împrăştie împrejurul muntelui, oricum torturat de vuietul bătăliei.

— *Vorwärts! Vorwärts!*[1]

Reluat de sute de voci ca de tunet, urletul hăitaşilor răsună cu cîteva clipe înaintea apariţiei neaşteptate a unor fantome

[1] Înainte! Înainte! (în germană, în text; n.tr.).

încrîncenate, al căror linţoliu cenuşiu-verzui scapără de oţelul armelor.

— *Vorwärts!*

Sînt acolo, la cîţiva paşi, ascunşi pe sub tufişuri, printre stînci, înghiţiţi de gropi individuale, mascate de crengi. Ţîşnesc din ascunzătorile lor, se năpustesc asupra noastră, împroşcîndu-ne cu gloanţe. Pe crestele din jur şi în pădurile întunecate, de brad, aruncătoarele şi mitralierele grele au tăcut brusc.

Surprins, mă ridic pe coate, chiar în clipa cînd trei nemţi se iţesc, prudenţi, deasupra stîncii din vîrf, din locul în care stătuseră pînă atunci pitiţi cu grijă.

Cu un genunchi în pămînt, cu puşca bine sprijinită în căuşul umărului, încep să trag, conştiincioşi, exact ca la poligon, ţintind cu încăpăţînare în siluetele care se foiesc în vale, la picioarele noastre.

S-ar părea că nu acordă nici un fel de importanţă nenorocitului ăluia de soldat, răsărit pe nesimţite, din acel jalnic morman de cadavre, doar la cîţiva metri sub ei, şi care, pe neaşteptate, îndreaptă în direcţia lor gura ucigătoare, arzîndă, a Stenului său. O scurtă rafală şi friţii se prăbuşesc, fără un sunet, ca marionetele pe o scenă de bîlci.

— Bună treabă, puştiule! Numai că vira! Nu sta aici!

Răsărit de cine ştie unde, Ramuz, Indianul, stă cu burta lipită de pietre, la vreo cincisprezece metri mai încolo. Nu-i văd decît chipul năduşit, murdar de pămînt, parcă înfipt între două blocuri de stîncă în care s-au strivit desigur zeci şi zeci de proiectile.

— Ai auzit ce-am spus? Vira! Trebuie să ne cărăm de-aici!

— Poftim? îngăim eu, neîncrezător.

— Am zis: vira! urlă el. N-ai auzit apelul?

Cum să fi auzit acel biet apel, înecat în uraganul care se năpusteşte asupra noastră, venind de pretutindeni. Nemţii sînt peste tot, în acelaşi timp. Asaltul lor, temeinic pregătit şi bine condus, nu este, în realitate, altceva decît o gigantică sinucidere în masă, căreia vînătorii Batalionului de şoc, surprinşi şi derutaţi pentru întîia oară, de foarte multă vreme, nu-i pot opune decît o rezistenţă dezordonată şi derizorie, cedînd terenul pas cu pas.

— *Vorwärts!*

Un al doilea lanţ de trăgători a apărut de după culmi şi se

prăvale spre noi. Vreo sută de asediatori, cu baionetele în aer, proferînd furibunde injurii şi demenţiale provocări, se năpustesc asupra noastră.

Tumultul bătăliei este indescriptibil. În atmosfera saturată de fum şi praf răsună strigăte, răcnete, mugete, care nu mai au nimic omenesc; şi-apoi se înalţă, amplificate de ecou, spre crestele din care se revarsă întruna, în rînduri strînse, valuri de oameni cu căşti, ce se năpustesc, sar, ţîşnesc din toate cutele muntelui, precedaţi de o perdea de foc şi fier de netrecut.

Ramuz şi cu mine sîntem, deodată, înconjuraţi de cinci sau şase nemţi, dintre care doi, în goana lor nebună, ne depăşesc fără să se mai poată opri. În schimb, ceilalţi se aruncă asupra noastră, ca nişte fiare... Le aud respiraţia hîrîită, ba chiar, timp de o secundă înfricoşătoare, le pot desluşi chipurile, şiroind de sudoare, crispate şi atît de tinere. Trag chiar în clipa în care unul dintre ei, cu obrazul plin de negreală, se aruncă asupra mea, cu năduf, cu baioneta îndreptată spre mine, icnind ca un tăietor de lemne. Ascuţişul îmi sfîrtecă nemilos carnea. În mod ciudat, durerea pe care o resimt nu e mai mare ca cea care mă face să mă strîmb atunci cînd mă tai cu briciul, la ras. Atins în plin piept, la un pas de mine, agresorul meu scapă puşca, bate aerul cu braţele şi cade ca un sac, slobozind un răcnet cumplit.

Nu am timp să-mi trag sufletul cînd, prăbuşindu-mă sub greutatea unui trup vînjos, mă rostogolesc pe povîrnişul acoperit cu iarbă, încătuşat de braţe puternice şi de picioare încălţate cu cizme, încolăcite peste ale mele. Prelunga rostogolire la vale este frînată, în cele din urmă, de un tufiş ţepos de ienupăr.

Lipit de mine, omul a rămas fără cască. Văd un craniu acoperit de un păr scurt, blond-pai şi un chip livid, cu ochii ieşiţi din orbite care mă privesc îngroziţi şi feroci totodată.

Sugrumîndu-mă cu o mînă, neamţul scoate, cu cealaltă, un pumnal. Îi apuc încheietura şi izbutesc, cu greu, să îndepărtez cu cîţiva centimetri lama care scapără la soare. Dar, cu un reflex instinctiv, mîna lui se strînge şi mai tare pe beregata mea. Zvîrcolindu-mă ca un şarpe, cu ochii în lacrimi, simţind cum mă sufoc cu încetul, reuşesc, în cele din urmă, făcînd un violent efort, să-mi răstorn inamicul. Acum zace pe spate, înfigîndu-şi, cu deznădejde, unghiile în gîtul meu, în timp ce eu mă străduiesc să-l

fac să dea drumul pumnalului pe care-l agită, furios, deasupra cefei mele. Sîntem lipiţi unul de altul, luptînd cu înverşunare pentru salvarea acestei biete vieţi care, fără doar şi poate, nu ni s-a părut niciodată mai preţioasă ca în aceste minute de adevăr.

Omul chiţăie ca un şobolan prins în cursă. Încearcă să se degajeze, zvîcnind din şolduri, dar la fiecare mişcare, spinarea i se izbeşte de pietre, care-i sfîşie uniforma, sfîrtecîndu-i carnea. Mîna mea, în fine eliberată, se repede asupra chipului său. Răschirate şi încovoiate, ca ghiarele unei păsări de pradă, degetele mele strîng, înfierbîntate, acest chip convulsionat. Oare sînt în stare să-i scot ochii? Să-l sugrum? Doamne, apără-mă! Apără-mă! Dacă aş putea să-i iau cuţitul, m-aş mulţumi să-l liniştesc cu un pumn şi apoi aş lua-o la sănătoasa, cît m-ar ţine picioarele! Dar, în ciuda sforţărilor mele, aproape animalice, el continuă să-şi ţină cu străşnicie arma şi dacă, cumva, doar o frîntură de secundă, aş slăbi strînsoarea, mi-ar înfige cu sete pumnalul exact între omoplaţi.

Tăcută, epuizantă, lupta continuă, pe viaţă şi pe moarte. Pe semne că multe asemenea lupte corp la corp se vor fi dînd acum, în acelaşi timp, pe povîrnişurile acestui munte ucigaş.

Ne mai rostogolim o dată, la vale, strîns îmbrăţişaţi, pînă la prima stîncă ieşită în calea noastră. Adversarul s-a pocnit de ea rău de tot. Scoate un ţipăt ascuţit, un fel de scîncet mai degrabă, care rămîne neterminat. Apoi simt cum trupul i se înmoaie, strînsoarea slăbeşte, parcă s-ar destinde, ca şi cînd, renunţînd la sălbatica încleştare, m-ar părăsi, deodată, ca să renască într-o ciudată formă de împăcare. Cuţitul a dispărut, iar mîna încleştată în beregata mea îi cade, încetişor, de-a lungul trupului.

Năucit, privesc tînărul soldat care, alunecînd uşurel pe-o parte, se lipeşte la poalele stîncii. Sîngele pătează, deopotrivă, piatra şi ceafa băiatului. Se scurge, pe pămînt într-o mică albie strîmtă şi şerpuită.

— Dumnezeule, ăsta şi-a încheiat socotelile, Duc! Gata, hai s-o întindem! Acuş!

Ramuz, descotorosindu-se de cei doi adversari, a fugit în ajutorul meu. Gîfîind, se apleacă asupra mea, mă apucă de subţiori şi mă ridică în capul oaselor, apoi mă saltă în picioare.

— Ia ăsta!

Îmi întinde pistolul-mitralieră pe care îl pierdusem în cădere.

— Ţine-te de mine!

Gonim la vale, acolo unde cele două companii încep, de bine de rău, să se regrupeze. Nemţii par să-şi fi oprit atacul. Bine adăpostiţi, îşi continuă tirul, sporadic, fără a căuta – s-ar zice – să profite cît de cît, de poziţia lor avantajoasă. După cum s-ar părea, friţii sînt mulţumiţi că ne-au alungat la poalele muntelui. Oricum, sîntem blocaţi aici, parcă bătuţi în cuie, iar intenţia lor este, fără doar şi poate, să cîştige timp, imobilizîndu-ne pe această precară poziţie, în vreme ce, acolo jos, la mai puţin de şase kilometri de la linia de apărare, trenul de Arlberg se pregăteşte să efectueze prima cursă a morţii.

Din cînd în cînd, inamicul ne împroaşcă cu rafale de arme uşoare. Gloanţele ţiuie în jurul nostru, dar nimic nu ne poate încetini cursa. De jos, din vale, băieţii ne acoperă cu tirul lor. Constat, în goana mea, că vreo zece tipi din Batalionul de şoc sînt izolaţi la rîndul lor. Îşi golesc încărcătoarele la nimereală, vociferînd ca nişte nebuni furioşi şi gonind la vale aidoma unor ţapi înspăimîntaţi.

Ramuz, la cîţiva paşi înaintea mea, sare din stîncă în stîncă, cu o îndemînare de necrezut. Coborîm astfel vreo sută de metri, pe o potecă şerpuită de munte şi iată că, la o cotitură, dăm, pur şi simplu, nas în nas cu doi nemţălăi, care, mascaţi de un tufiş, hărţuiesc metodic – urmărindu-i cu focuri de armă – cîţiva băieţi de-ai noştri, pitiţi în vale, printre ruinele unor căsuţe, cîndva vesele.

La auzul paşilor noştri, se întorc, fără să mai aibă răgazul să ne ajusteze, pentru că am şi apucat să tăbărîm asupra lor. Feroce, Ramuz se ocupă de unul dintre ei, zdobindu-i faţa cu patul armei. Văzînd figura, celălalt îşi aruncă arma cît colo, face un pas îndărăt, îşi ridică braţele, pierit de spaimă:

— *Kamerad! Kamerad!*

Nu are mai mult de şaisprezece ani. Chipul supt pare acela al unui puşti care n-a mai mîncat de cine ştie cînd pe săturate şi căruia i s-a dat o puşcă în braţe, o feliuţă de pîine neagră şi o gamelă cu zeamă de păstîrnac – porţia pe o zi:

— Îţi arăt eu ţie *Kamerad!* şuieră Ramuz, înfierbîntat. Poftim cine s-a găsit să ne pună pe fugă! Ţînc împuţit!

— *Kame*...

O palmă formidabilă îl culcă literalmente la pămînt pe bietul adolescent. Pradă unei crize dementiale de furie, Ramuz îi cară picioare pe unde apucă, împroşcîndu-l cu ameninţări înfricoşătoare. Stînd chircit cu genunchii la gură, ferindu-şi faţa de ploaia de lovituri, cu mîinile lui lungi şi descărnate, tînărul soldat geme, cu respiraţia întretăiată:

— *Kamerad! Kamerad!*

— Lasă-l în pace! îi spun lui Ramuz, îmbrîncindu-l cu brutalitate. E prizonierul nostru. Sultanul o să fie încîntat să-l interogheze!

— Ai dreptate, încuviinţează sergentul, nu fără regret. Hai, sus, n-auzi? Scoală-te! Scoală-te! Şi mergi drept, înainte, că de nu...

Coborîm din nou, spre platoul de care, acum, nu ne mai despart decît vreo sută de metri. Neamţul merge în faţa noastră. Cu mîinile încrucişate pe creştet, plînge ca un copil ce este.

Peste cinci minute ajungem la cele două companii ale căror elemente sînt adunate în inima fostului sat, printre ruinele căsuţelor abandonate. Nimeni nu scoate un cuvînt. Toate armele sînt îndreptate asupra muntelui, redevenit tăcut şi ciudat de pustiu.

Prin tot acest loc sfîrtecat de o scurtă, dar violentă încăierare, pluteşte un miros de sînge şi de praf de puşcă. Comunicatele vor nota, mai tîrziu, desigur, că „a avut loc o scurtă ciocnire care a provocat pierderi severe inamicului “. Dar pierderile noastre?

— Nu-i timp de socoteli, zice unul. Ascultaţi-mă pe mine, că-i ştiu bine. Nemţălăii n-o să se lase ei cu una, cu două. Trebuie să căscăm bine ochii, că altfel...

Mergem pe lîngă bătrînele ziduri protectoare, pînă spre colina acoperită de iarbă, dincolo de care maiorul Carnet, cu un aer grav, discută cu ofiţerii adunaţi în jurul unei hărţi întinse pe pămînt.

La ivirea noastră, tac cu toţii, deodată, şi se holbează la noi.

— Ce s-a întîmplat? Ce-mi aduceţi aici? întreabă maiorul, privindu-mă ţintă şi încruntîndu-se brusc. – Eşti rănit, Coterot!

E adevărat! Uitasem împunsătura primită de la primul agresor. Uniforma mi-e năclăită de sînge. Noroc că nu-i tot al

meu.

— Nimic grav, domnule maior. O simplă zgîrietură. Dacă n-aţi fi observat-o dumneavoastră, uitam de ea!

— Eu zic să te duci, totuşi, să te vadă infirmierul, îmi ordonă Sultanul. Iar dumneata, sergente, te rog să-mi explici cum aţi reuşit să capturaţi acest *boy-scout*[], rătăcit în mijlocul naturii?

Mă îndepărtez cu ciudă, în timp ce Ramuz, important şi mîndru nevoie mare, îl împinge pe prizonier spre comandant.

Îl găsesc pe caporalul-infirmier într-o bucătărie, fără acoperiş, a unei şandramale cu pereţii numai găuri. Brevetatul are ceva treabă, totuşi se ocupă de mine cu condescendenţă, pudrînd cu nişte sulfamidă uşoara zgîrietură care-mi brăzdează torsul.

— Merge, îmi spune, numai să nu-ţi faci iluzii că bubuţa asta îţi dă dreptul la o vacanţă în spital, undeva în spatele frontului. Cu ce ţi-ai făcut tatuajul ăsta? Cu deschizătorul de conserve?

Îl las baltă şi pornesc în căutarea echipei mele, pe care abia aştept să o revăd.

Orsini, Franco şi Castelano stau ghemuiţi în spatele unui zid care împrejmuia, cîndva, un fel de grădiniţă, acum jumulită bine. Armele lor sînt îndreptate spre muntele pe care-l scrutează fără încetare. Mă strecor alături de ei, fericit, dintr-o dată destins. Mi-am regăsit prietenii. Orice ar interveni de acum încolo are mai puţină importanţă, de vreme ce sîntem din nou împreună.

— Ţi-ai terminat numărul de balet? se interesează Orsini, fără să întoarcă privirea spre mine. Mamă, ce drăgălaşi eraţi la vedere, voi doi, ţopăind colo sus, ca nişte dansatoare de la operetă. Hop! Ţop! Hop! Ţop! Vino ici! Du-te colea! Ca la noi la nimenea! De parcă v-ar fi urmărit o bandă de satiri, gata să vă violeze!

Castelano îşi mîngîie pistolul-mitralieră, cu un aer afectuos.

— Noroc că „păpuşica“ şi măndelu eram colea, de serviciu, rînjeşte el. Oricum, Duc, află de la mine, n-a fost salon din partea ta să faci duo cu Indianul. La ce mai slujim, atunci, noi, ceştelalţi?

— Auzi, dom’le, parcă am fi la grădiniţă, suspină Franco, cu un ochi înfipt în înălţătorul armei sale. Dacă ne-am lua după Pirat, ar trebui să facem şi pipi împreună. Bineînţeles, ţinîndu-ne de mînă şi cîntînd în cor „A fost odată un mic copilaş“…

[] Membru al unei organizaţii pentru copii şi tineret – cercetaş (în engleză în text; n.tr.).

— Zi mersi că eşti aici, dom'le, ce mai calea-valea! Asta-i principalul! face Orsini. Uite, colea, o ladă întreagă cu încărcătoare. Umple-ţi pîrîitoarea şi fă pe mortu-n păpuşoi!

„Fă pe mortul!“ Cînd vom afla oare cîţi dintre ai noşti au murit în bătălia asta? Cînd vom putea, oare, să ne adunăm răniţii care horcăie şi gem printre stîncile de unde ne pîndeşte, încă, duşmanul?

Totuşi, am putea spune că treaba a mers strună. După o scurtă, dar emoţionantă ceremonie, care a reunit, în biserica Sf. Ion, trei grupe de onoare în faţa rămăşiţelor pămînteşti ale ostaşilor şi civililor, am părăsit Feldkirchul spre amiază, încărcaţi în camioane, care ne-au debarcat, o jumătate de oră mai tîrziu, la marginea oraşului Bludenz. Această primă parte a expediţiei noastre a decurs fără incidente, întrucît nemţii – după cum ne-a povestit primarul – părăsiseră oraşul de mai bine de opt zile. În ciuda primirii călduroase de care ne-am bucurat din partea administraţiei, şi a celor patru butoaie cu bere care ne aşteptau în faţa primăriei, noi ne-am mulţumit, după ce am făcut o haltă de politeţe, de cîteva minute, la porţile orăşelului, să trecem pe lîngă ele, dezamăgind, desigur, toate notabilităţile anume adunate.

Ei bine, datorită acestui scurt răgaz, l-am putut zări, spre marea noastră uimire, pe *Herr* Hohlen în persoană, sărind din jeepul maiorului Carnet. Îmbrăcat într-o salopetă de instrucţie, neînarmat în aparenţă, austriacul conversa, dezinvolt, cu Carnet şi cu ofiţerii noştri, ca şi cum prezenţa lui printre toţi aceşti militari ar fi fost cel mai firesc lucru din lume.

Eu unul n-am prea acordat prea mare importanţă faptului. Ţinînd seama de informaţiile furnizate de acest agent aflat în serviciile U.S. Air Corps [1], mi se părea foarte normal ca el să se afle, pentru încă puţin timp – ce-i drept – printre noi. Apoi, furaţi de mersul evenimentelor, nu ne-am mai gîndit la *Herr* Hohlen.

Dincolo de Bludenz, intrarea în dispozitiv a funcţionat ca şi cînd ar fi fost elaborată cu grijă, nu cu două ceasuri mai devreme, ci cu cel puţin o lună. Compania 1 a avut drept misiune să înconjoare, pe la nord, oraşul Braz, situat cam la şapte kilometri de Bludenz, în timp ce compania a 2-a se îndrepta spre Wald, cam la douăzeci de kilometri distanţă. De fapt, o singură ţintă pentru

[1] Corpul aerian al S.U.A. (n.tr.).

cei două sute optzeci de oameni ai celor două companii: muntele. Şi un singur obiectiv: ocuparea, cu orice preţ, a centralelor electrice de la Braz şi Wald, furnizoarele energiei fără de care trenul nu s-ar fi putut urni.

Companiilor a 3-a şi a 4-a, aflate sub comanda lui Carnet, le revenea greaua misiune de a ataca tunelul Arlberg, a cărui monumentală intrare se află la Langen, deci cam la vreo douăzeci şi cinci de kilometri de Bludenz.

Aşadar, batalionul s-a dispersat, oarecum, luînd trei direcţii, în aparenţă diferite, dar, în realitate, convergente spre aceeaşi ţintă.

Am mers multă vreme, căţărîndu-ne, escaladînd pante abrupte, alunecînd pe grohotişuri înşelătoare, traversînd păduri de brad, înecate într-o penumbră năclăită de umezeală. Nici nu apucam să răzbim la suprafaţă dintr-un urcuş istovitor, că trebuia să coborîm la iuţeală, printre stînci, ferindu-ne de crevase perfide, de văgăuni periculoase, ca să urcăm iar şi iar.

Întreg Klostertalul e acum la picioarele noastre. Acest meleag, sălbatic şi parcă mîndru de goliciunea sa agresivă, se desfăşoară sub ochii noştri cu o trufaşă provocare. În depărtare, se zăreşte panglica minusculă a şoselei, dominată de calea ferată şi întovărăşită de apele leneşe ale unui rîu. Cît vezi cu ochii, doar piscuri, creste acoperite cu brazi, prăpăstii înfricoşătoare, vîrfuri golaşe de care se sprijină, din cînd în cînd, un soare blînd.

Şi noi, care urcăm întruna! Nouă sute de metri! O mie de metri! O mie două sute de metri! Frigul ne împresoară, ne pătrunde, paralizîndu-ne mişcările, dar nu izbuteşte să ne încetinească ritmul înaintării. Trebuie să ajungem la intrarea tunelului mai înainte de ora H, oră la care, în cazul unei sincronizări perfecte, cele patru companii ale Batalionului de şoc ar trebui să treacă la acţiune, venind concomitent din trei puncte diferite.

Or, tocmai Batalionul de şoc a fost cel atacat. Atacul s-a produs chiar în momentul în care companiile coborau spre o vale îngustă, unde se zăreau căsuţele sărăcăcioase ale unui cătun prăpădit, abandonat. Asta s-a întîmplat, cum zic, la ceasul cînd soarele se ducea să se culce, lăsînd, în urma sa, valuri de întuneric care urcă spre cer.

Şi acum iată-mă aici, ascuns ca vai de lume, în spatele unui

zid făcut arşice, alături de camarazii mei şi de ceilalţi tipi din cele două companii care, ca şi noi, se întreabă dacă chinul ăsta va mai dura mult.

Am căzut oare în cursă? Nu, aşa ceva ar fi de neconceput! Totuşi, gîndul ăsta nu-mi iese din minte şi mă face să pricep că Batalionul de şoc a suferit primul său eşec.

De parcă ar fi fost gînd la gînd cu mine, Franco, mai morocănos ca oricînd, îmi spune cu amărăciune:

— Asta ne mai lipsea acum! O figură ca asta! Nu lepezi în mijlocul naturii trei sute de gorobeţi, fără să rişti să iasă un tămbălău! Operaţiunile astea în stil mare nu sînt de nasul nostru! Sînt peste posibilităţile noastre!

— Zi mai degrabă că sîntem nişte ageamii, protestează Costelano, că doar n-oi vrea să spui că Sultanul n-a fost la înălţimea aşteptărilor. Aşa-i?

— Sultanul ştie el ce ştie, reia Franco. Şi Napoleon ştia el ce ştia, da' s-a ales cu Waterloo.

— Ce aveţi cu Napoleon? sare, ca ars, Orsini.

— Ia terminaţi şi nu vă mai agitaţi atîta, intervin eu. Franco vrea să zică, pur şi simplu, că batalionul ăsta a făcut ceva treabă şi încă una a-ntîia, ori de cîte ori ni s-au dat misiuni pentru care eram special antrenaţi!

— Sabotaj, acţiuni de hărţuire în spatele inamicului, acte de diversiune, atacarea convoaielor, înşiră Orsini. Iar cînd i-ai băgat bine în rahat, uşchealã, rapid, nici usturoi n-ai mîncat, nici gura nu-ţi miroase. Şi niciodată mai mult de cinci sau şase tipi într-o grupă. Asta, da! Asta-i de noi!

— Caporalaşu' ăsta, al nostru, e un amor! îl ironizează Franco. Mersi, caporal Orsini, îmi pui balsam pe rană.

— Războiul nu mai e cum era cînd am intrat noi pe fir, spune Costelano pe gînduri. Ori metodele noastre au ruginit, ori poate s-a făcut prea mult hai în jurul nostru şi sînt cîţiva care ne gelozesc şi ar da orice să ne vadă pe post de simpli pifani.

— Hopa! Drept cine se crede, smolitul? se răţoieşte Orsini, cu un aer superior. Dacă te-ai lua după el, ai putea să-ţi închipui că tipii din Batalionul de şoc se recrutează numai dintre mareşali!

— … Şale, corectează Franco, rînjind.

— Care şale? Ce-ai păţit la şale? sare Orsini, năucit. Ce-ţi veni

cu şalele?

Am luat-o cu toţii razna. În jurul meu se întunecă văzînd cu ochii. S-ar zice că întunericul se grăbeşte să ne împresoare ameninţător şi protector totodată. Oamenii, umbre nemişcate, stau tupilaţi printre ruinele cătunului distrus.

Îmi închipui că toţi, deopotrivă, ca şi mine, sînt cu ochii ţintă asupra muntelui nesfîrşit, ale cărui reliefuri copleşitoare se îneacă, încetul cu încetul, într-o brumă fluidă şi glacială. Nu pot crede că liniştea care domneşte peste tot locul, apăsătoare şi solemnă, anunţă o noapte liniştită. Nu, desigur că nu, liniştea asta de catedrală va dura o oră, poate două sau trei, sau poate chiar mai mult. Sute şi sute de minute de-a lungul cărora aşteptarea ne va tortura nervii, ne va sfărîma răbdarea şi ne va tulbura luciditatea. Şi-apoi, în chiar clipa în care ochii noştri, răpuşi de oboseală, se vor închide sub povara de plumb a somnului, demonii vor ţîşni, urlînd ca fiarele, la douăzeci de paşi de noi, împroşcînd cu moarte din toate armele.

Instinctiv, încleştez degetul pe trăgaciul Stenului meu, privind neliniştit piscurile, pereţii stîncoşi, vîrfurile ascuţite îmbrăcate în întuneric şi ceaţă.

„Haideţi, ieşiţi odată la iveală! Ce mai staţi? Ieşiţi, pentru numele lui Dumnezeu! Şi să sfîrşim odată!“

— Poftim de vezi! Duc vorbeşte de unul singur! Ai căpiat, băieţică? se nelinişteşte Costelano, în zeflemea.

Nu răspund. Sînt terorizat de adversarul care ne pîndeşte, ştiu bine, şi care, poate chiar în clipa asta, se tîrăşte, viclean, spre noi. Mintea-mi este atît de înnebunită de gîndul acesta obsedant încît, la vederea unei arătări care se îndreaptă, cocîrjată, spre noi, mă arunc pe burtă, armîndu-mi cu un gest nervos pistolul-mitralieră. Arătarea înţepeneşte brusc şi vocea bolovănoasă a lui Ramuz se face auzită:

— Ei! Potoliţi-vă! Ce, nu vă mai recunoaşteţi prietenii?

Cobor arma, nu fără ruşine, şi urmăresc cu privirea silueta sergentului care, înaintînd în patru labe de-a lungul zidului, ajunge, în cele din urmă, în mijlocul grupului nostru.

— Nu stăm prea grozav, zice el rezemîndu-se de maldărul de cărămizi dislocate. Tunelul nu-i departe de aici. Se deschide pe celălalt versant al muntelui. Dar, ca să ajungi, trebuie să te caţeri

pînă în vîrf. De acolo de sus, se vede Langen, în mijlocul unei zone pline de torente, greu de trecut.

— Păi, asta-i o joacă de copil pentru un gagiu născut la munte, cum eşti matale, dom' sergent, îşi dă cu părerea Costelano, cu un aer răutăcios.

Ramuz se preface că nu observă obrăznicia Piratului. Continuă, în aparenţă netulburat:

— Versantul ălălalt al muntelui nu numai că-i burduşit de mine, da' aşa, una lîngă alta, da' mai e şi apărat de două companii de Stosstruppen[1]!

— Ce companii?! se minunează Orsini, stupefiat.

— Asta vrea să zică nişte tipi ca noi, explică Ramuz. Trupe de şoc special antrenate pentru luptele de munte şi care cooperează cu faimoşii „lupi"!

Îl privesc neîncrezător.

— Vreţi să spuneţi că puştiul pe care l-am luat prizonier e o mostră? Că el face parte din trupele astea de şoc?

Ramuz dă din umeri.

— Mda, recruţi de cinşpe sau şaişpe ani, încadraţi în Stosstruppen, spune el. Scapă sau crapă! Sînt vreo două sute din ăştia în sector, două sute de adolescenţi care se joacă cu arme de foc, alături de veterani care halesc război pe pîine.

— Toate astea ţi le-a depănat prizonierul? se interesează micuţul evreu din Marsilia.

— Nu mie, ci comandantului şi lui *Herr* Hohlen!

— Ăla-i tot aici? bombăne, încruntat, Orsini.

— Păi, după cît se pare, tipul ne escortează de la Feldkirch, mai spune Ramuz. Aproape că uitasem de el, dar cînd Sultanul şi-a dat seama că nu va scoate o vorbă ca lumea de la bietul băiat care tremura ca varga, a dat ordin să vină *Herr* Hohlen! Hohlen tocmai bibilea ceva, la un post de emisie-recepţie, într-o stînă paradită. Şi-a lăsat baltă treaba şi s-a apucat să-l mitralieze pe puşti cu un milion de întrebări, puse în păsărească aia a lor. Îi zîmbea întruna, îl momea cu ciocolată, ce mai, un circ întreg. Sultanul s-a băgat şi el în ciorbă şi mi ţi l-au jucat pe băiat cum au vrut ei. A spus mititelul şi laptele pe care l-a supt de la mă-sa. Cred că s-a şi încorporat în armata franceză de dragul ciocolatei

[1] Trupe de asalt (n.tr.).

americane!

Ramuz îşi potriveşte pistolul-mitralieră între genunchi, apoi, cu un aer important, îşi încrucişează degetele pe garda trăgaciului.

— Aşa că, ştiind toate astea, pot să vă declar, la rîndul meu, că nu prea stăm cine ştie ce. Închipuiţi-vă că, în afara chestiei cu minele şi cu trupele camuflate risipite pe tot muntele, se mai află, dispuse în faţa intrării tunelului şi jur împrejurul lui două baterii de 88 m/m, două companii de Stoss-nu-ştiu-mai-cum şi cîteva tancuri de şaptezeci de tone care au fost aduse aici, la poalele muntelui, pe calea ferată, încă de la Sf. Anton! Sînt tancuri de tipul Königstiger, superioare, după cîte se zice, tancurilor Sherman cu care se fălesc yankeii! Cu alte cuvinte şi avînd în vedere mijloacele de care dispunem, s-ar zice că poziţia este de neluat, mai ales dacă judecăm după micuţa demonstraţie pe care ne-au oferit-o, cu multă măiestrie, elementele de avangardă!

Costelano fluieră a pagubă.

— *Por Dios*[1], o să fie nasulie!

Chipul Indianului a căpătat un aer neobişnuit de grav. Se tot joacă, distrat, cu patul armei sale, codindu-se să-şi golească sacul pînă la fund. În cele din urmă se hotărăşte să o facă, dar evită să ne privească în ochi:

— Îngrozitor în toată povestea asta e că ora H a fost depăşită cu patru minute, spune el cu o voce surdă. În clipa asta, băieţii s-au lansat, atacînd centralele electrice de la Braz şi Wald, în timp ce se presupune că noi am înconjurat tunelul, că ne-am înţepenit pe coasta muntelui şi că dăm serios de furcă nemţilor care apără accesul la tunel. Dacă nu ne-ar fi ţintuit pe loc afurisitele alea de Stoss-nu-ştiu-cum, acum am fi fost de mult acolo. Da’ aşa… ne-au rămas ăştia cîţiva kilometri de făcut, plus reţeaua de mine, plus străpungerea liniilor de apărare şi-n loc să ne mişcăm cît de cît, stăm aici şi ne zbatem ca peştele pe uscat! Ce putem face cu puşcoacele şi cu pocnitorile astea, cum putem să ne luăm de ei, înarmaţi doar cu jucării?

Pleoştiţi, lăsăm privirile în jos, fără să ştim ce să mai zicem în faţa acestui adevăr nemilos, limpede ca lumina ochilor: Batalionul de şoc este pus cu botul pe labe. Pentru prima oară în istoria acestui război, batalionul nostru nu va putea înscrie, în cartea sa

---

[1] Pe Dumnezeul meu! (în spaniolă, în text; n.tr.).

de aur, „misiunea a fost îndeplinită“.

— Şi… co… comandantul ce zice? se interesează Franco privindu-şi ţintă vîrful bocancilor.

— A cerut ajutoare şi sprijinul aviaţiei, răspunde Ramuz, nu fără o urmă de oboseală în glas.

Ne agăţăm cu toţii de o biată undă de speranţă, pe care, însă, sergentul o împrăştie la iuţeală:

— Ce mai calea-valea! Nimeni nu poate face nimic pentru noi. Unităţile de sprijin nu sînt eficace decît dacă se îndreaptă rapid înspre locurile cu pricina. Din păcate, buletinul meteo nu-i cine ştie ce, aşa că şefimea nu numai că n-are de gînd să slăbească vreun sector, dar refuză să lanseze paraşutişti, pe bezna asta! Nici pe munte, nici în văgăuna asta, nenorocită! În zori, s-ar putea, dar cu condiţia să se raporteze la G.Q.G.[1] care stau cu ochii ţintă spre Berlin. Eh, ce mai tura-vura, orice s-ar face acum, la spartul tîrgului, e prea tîrziu!

— Prea tîrziu?

Cu patul armei, Ramuz desenează în pămîntul moale cerculeţe. Dă din cap şi trage aer în plămîni.

— Puştiul zice că un prim tren cu piese detaşate urmează să părăsească uzina subterană în noaptea asta sau, cel tîrziu noaptea viitoare. Tot ce se poate, cu atît mai mult, cu cît spusele puştiului se potrivesc de minune cu afirmaţiile lui *Herr* Hohlen!

— Afurisită meserie! înjură Costelano, aruncînd cît colo un pietroi, care aterizează, bufnind, într-un tufiş. Va să zică sîntem lăsaţi de izbelişte! Asta era, deci? Tipii au uitat, pur şi simplu, ce ne datorează! La prima lovitură serioasă ne lasă cu fundu-n baltă! Şi-acum, ce-o să facem aici? Cozonăcei de nisip?

— Ia mai tacă-ţi fleanca, Piratule! se zborşeşte Ramuz. Sîntem destul de fierţi şi-aşa! Nu ne mai amărî şi tu!

Costelano se tîrăşte în genunchi, pînă cînd aproape că-şi lipeşte obrazul de cel al lui Ramuz. Chipul sergentului încremeneşte, încărcat de ură.

— Nimeni nu poate face nimic pentru noi, ha? Parcă aşa ai spus, dom’ sergent? şuieră Costelano, printre dinţi. Oare asta nu-nseamnă să ne lăsăm păgubaşi? Auzi colo: nimeni nu poate face

[1] Prescurtare de la Grand Quartier Général, respectiv Comandamentul superior al operaţiunilor (n.tr.).

nimic pentru noi! Bravo! Lăsaţi-o moale, băieţi, că tot dracu' ăla e! S-a zis cu noi! Am îmbulinat-o!

Orsini îl bate uşor pe umăr pe Costelano.

— Nu el a zis asta, bătrîne. Ştabii au zis. El, săracu', nu face decît să repete ca papagalu' ce-a auzit de la ăi mari!

Numai că Piratul nu se lasă îmbunat cu una cu două. Nici nu ţine să fie îmbunat, după cîte s-ar părea.

— Şi cam ce-ar trebui să facem noi, în situaţia asta, după părerea matale, dom' sergent? continuă el, plin de arţag. În clipa asta, cam la vreo trei sute de camarazi sînt făcuţi arşice în faţa centralelor electrice; noroc că ei cred despre noi tot soiul de minunăţii, cum ar fi c-o să cucerim tunelul pentru că ceea ce fac ei acum acolo, nouă ne e foarte folositor. Numai că în centralele alea sînt şi nişte afurisite de telefoane, aşa că garizii din uzină au şi aflat că şedem în rahat pînă în gît. Îmi închipui ce garagaţă fac, cum îşi mai rîd de francezi, la gîndul că blestematul ăla de tren va porni acuş-acuş, cu chiu cu vai, da' va porni, pentru că noi nu sîntem în stare să neutralizăm centralele şi nici să ne infiltrăm în împutitul ăla de tunel.

Costelano îl măsoară pe Ramuz cu un fel de greaţă.

— Cam asta ar fi situaţia, aşa-i? Şi doar nu-l crezi pe comandant mai chior ca noi? N-o fi el ăl mai fraier! Cu toţii simţim – chiar şi Ramuz – că Piratul îi caută nod în papură. Mai bine zis umblă cu lumînarea după un ins pe care să-şi verse focul. Vai de capul ăluia pe care va cădea măgăreaţa.

— Nici prin gînd nu mi-au trecut toate astea, spuse Ramuz, încercînd să-şi păstreze calmul.

— Fireşte, ne-ai împuiat capul cu fel de fel de goange... Că nu stăm cine ştie ce... că aşa, că pe dincolo... că nimeni nu poate face nimica pentru noi, etîcî, etîcî, continuă Piratul tot mai întărîtat. Eşti prea proaspăt în Batalionul de şoc, dom'le sergent! Prea nou venit ca să fi aflat că Bataşocul n-a avut niciodată nevoie de nimeni! De nici un fel de ajutor! Dimpotrivă! În Corsica, în Insula Elba, în Provence, la Belfort, pretutindeni, regimentele au fost acelea care au avut nevoie de ajutorul lui. Şi nu invers! Fir-ar să fie! Mă şi mir de Sultan. Zău aşa! El ştie foarte bine ce ne poate pielea. Şi va trebui să afli şi matale cîte parale facem, că altminteri se cheamă că eşti un c... pictat!

Proiectat cu o forţă şi cu o iuţeală năucitoare, pumnul lui Ramuz zdrobeşte faţa lui Costelano, care, luat pe neaşteptate, cade pe spate. Într-o clipită, sergentul se năpusteşte asupra lui, stîlcindu-i obrajii cu pumnii lui uriaşi de ţăran născut la munte. Orsini face un gest, ca şi cum ar dori să sară să-i despartă, dar îl reţin.

— Lasă-i! Lasă-i să se descurce! Prea au lungit-o mult! Ştii bine de cînd se urăsc!

— Nu pot îngădui aşa ceva! ţipă Orsini. În calitatea mea de caporal, trebuie să intervin!

Se năpusteşte asupra celor doi adversari, masiv, puternic, mînat de o aprigă şi sfîntă mînie. Vrînd-nevrînd, trebuie să acţionăm şi noi. Ne alăturăm lui Orsini şi izbutim să despărţim cei doi duläi întărîtaţi care, gîfîind şi cu chipul tumefiat, schimbă priviri ucigaşe, zbătîndu-se să scape din strînsoarea noastră.

— Nu vă e ruşine? tună Orsini. Nu mai puteţi răbda pînă vă demobilizează?

Încăierarea s-a terminat cît ai zice peşte, şi totuşi n-a rămas neobservată. Cîţiva soldaţi se apropie, formînd un cerc de gură-cască. Numai că adjutantul şef, Marcelles, de la a 4-a, îi împrăştie cu gesturi energice.

— Hei! Ce se petrece aici? Ce vrea să însemne asta? strigă el, în timp ce privirea îi rătăceşte, bănuitoare, de la un bătăuş la celălalt. Adversarii nu s-au domolit, dar tac chitic.

— Am să vă explic, don’ şef, încearcă Orsini.

— N-ai ce să-mi explici, tună Marcelles. Totul e cît se poate de limpede. O să-mi raportaţi voi doi, cu lux de amănunte, cînd va fi cazul să lămurim problema. Oricum, afacerea asta o să te coste niţică puşcărie, precizează el privindu-l ţintă pe Costelano, care tocmai îşi şterge cu dosul mînecii sîngele ce-i şiroieşte din nas.

Apoi, măsurîndu-l pe Ramuz din cap pînă în picioare, adaugă, pe un ton plin de reproş:

— Iar pe dumneata, sergent, o să te coste galoanele! Pînă una, alta să-mi faceţi plăcerea să vă aranjaţi un pic ţinuta şi mutrele. Şi după aia vă duceţi să vă înfăţişaţi la domnul maior.

Ne cercetează pe toţi, cu un fel de bucurie răutăcioasă.

— Franco! Costelano! Orsini! Coterot! Toţi prezenţi! Crema batalionului! Faimoasa echipă de duri! Durii lu’ peşte, cum zice

careva. Regret enorm că v-am întrerupt recreaţia, dar comandantul vă cheamă la P.C. S-ar părea că sînteţi favoriţii lui, aşa-i?

Tonul s-a înăsprit brusc. Se stropşeşte la noi:

— Galop, fir-ar să fie!

Ne dă tîrcoale, agitat, îmbrîncindu-ne fără prea multe menajamente. Apoi se îndepărtează, cu paşi uriaşi, tunînd şi fulgerînd în continuare.

— Încă unul care ne vrea numai binele, remarcă Franco, filozofic.

— Eu unul mă întreb ce-o fi vrînd Sultanul de la noi, murmură Orsini, scobindu-se în nas.

— O să aflăm peste cinci minute. Acceleraţi, băieţi, îi îndemn eu.

Acum s-a făcut noapte de-a binelea. Grea, compactă, lipită de coasta muntelui ca o carapace uniformă, bezna ne înfăşoară ca un giulgiu îngheţat. Pe cer, fîşii de nori întunecaţi se lăbărţează, se întind, mînate de vîntul care biciuieşte piscurile. Oamenii celor două companii nu s-au mişcat, practic, de la sfîrşitul atacului. Tupilaţi pe marginea drumului, în spatele taluzului sau după tufişurile prăpădite, răspîndiţi pe platoul năpădit de pietroaie, ascunşi în spatele zidului crăpat, cu cărămizile gata oricînd să cadă, sau printre ruinele cătunului distrus, cu gîndul aiurea, ei şi-au ronţăit biscuiţii cu ochii pironiţi în beznă, copleşiţi de linişte.

Nici un sunet nu mai răzbate dinspre stîncile care se înalţă în faţa noastră, de partea cealaltă a drumului. Nici vaietele şi tînguirile răniţilor noştri nu se mai aud şi nici acele şopocăieli care trădează, îndeobşte, o prezenţă vie. Aşteptarea asta, prelungită, are ceva neomenesc.

— Gata, băieţi?

Tresar la auzul vocii – culmea! atît de familiare – a lui Orsini.

O luăm la vale, înaintînd pe vine, prin şanţul drumului, călcînd, fără ruşine, în picioare, trupurile celor care zac pe burtă, lipiţi de pămîntul îngheţat. Tipii protestează, bombănind în şoaptă. Unii din ei se dau la o parte, să ne lase să trecem. Ne lovim de cîteva pistoale-mitralieră aşezate în piramidă. Se prăbuşesc c-un zgomot ce ne pare infernal şi al cărui ecou ne lasă multă vreme cu răsuflarea tăiată. Numai că nimic nu mişcă în faţa noastră.

Liniştiţi, o luăm iarăşi din loc, ca să ajungem, în cele din urmă, în faţa colinei năpădite de bălării, la picioarele căreia, comandantul batalionului ne aşteaptă în compania a trei ofiţeri şi a inevitabilului *Herr* Hohlen. Stau cu toţii aşezaţi pe pământ în jurul transmisionistului, care-şi supraveghează zelos aparatele.

— A! Iată-vă, în sfîrşit! La drept vorbind, nu era cazul să vă grăbiţi!

Nu cred că adjutantul-şef Marcelles să fi suflat vreo vorbuliţă despre cafteala de adineauri, dar privirea Sultanului, fixată cu încăpăţînare asupra lui Ramuz şi a lui Costelano, este încărcată de nemulţumire. Nimic nu-i scapă lui Carnet. El simte, sau ghiceşte după pleoapele umflate, după buzele sîngerînde şi mai ales după atitudinea contrafăcută a celor doi combatanţi, că rănile nu pot fi puse pe socoteala nemţilor, numai că, pentru moment, nu vrea să ştie nimic despre asta. Tipul are acum cu totul altceva în cap.

— Bine, zice el într-un tîrziu, morfolind o ţigară neaprinsă. Bine! De vreme ce vă daţi în vînt după încăierări, ei bine, vă ofer eu un prilej de încăierare pe săturate!

Ramuz se face roşu ca racul şi înţepeneşte în poziţie de drepţi:

— Domnule maior…

— Eu unul nu v-am pretins nimic, sergent, dar văd că eşti mort după mardeală – cel puţin aşa presupun, de vreme ce ai venit la Batalionul de şoc. În plus, ai în grupă patru îngeraşi, de un gabarit neobişnuit pe care îi cunosc, dealtfel, destul de bine. Ştiu ce le poate pielea. Află, sergent, că ai noroc! Ai noroc cu carul! Nădăjduiesc să ai şi în continuare, pe toată durata misiunii pe care am de gînd să v-o încredinţez.

Ramuz se îmbătoşează şi mai tare. E clar că presimte apariţia celui de al treilea galon. Dar presupun că, în acelaşi timp Franco, Costelano şi Orsini gîndesc aidoma cu mine.

„Sîntem iarăşi în găleată, cu peste două sute de friţi primprejur. La ce să mai caute şefu’ alţi caftitori cînd ne are pe noi la îndemînă. A devenit un fel de obicei. Cum se lasă pe undeva cu mardeală cum sînt chemaţi la apel mereu aceiaşi. Dacă o ţinem tot aşa, bătrînii noştri o să ne agaţe, poate, o decoraţie de rama pozei. Nu ştiu, zău, dacă vom mai apuca frumoasa zi a eliberării din armată!“

— N-am să umblu cu voi pe ocolite, continuă Carnet. Sîntem într-o situaţie din care nimeni pe lumea asta nu ne poate ajuta să ieşim. Efectivele inamice sînt mult mai mari decît scontam. Bine înarmaţi, bine organizaţi, nemţii vor lupta pînă la ultimul să ne împiedice să ajungem la blestematul ăla de tunel. Pînă una, alta, ne ţin în loc şi ne studiază fiecare mişcare; la fel procedează şi cu companiile Batalionului nostru de şoc care operează la Braz şi la Wald – cel puţin aşa am fost informaţi, în ultimul mesaj pe care l-am recepţionat. Au dat şi ele peste bucluc! Halal! Centralele sînt apărate de „lupi“ – unşi cu toate alifiile, înrăiţi prin tot soiul de hăituieli! Oamenii noştri bat pasul pe loc, aşa că nu stăm pe roze, băieţi, ba aş zice că stăm atît de prost încît dacă n-am fi intrat în povestea asta pînă în gît, aş ordona chiar acum retragerea generală! Numai că, devreme ce în trei ani de zile Batalionul 1 de şoc n-a făcut niciodată cale-ntoarsă, n-o să se apuce să inaugureze metoda asta tocmai acum.

Îndreptînd asupra noastră lumina vagă a lanternei de camuflaj, Sultanul ne examinează aproape agresiv, de parcă s-ar fi aşteptat la o aprobare entuziastă şi unanimă şi cînd colo noi tăcem chitic. Pur şi simplu sîntem resemnaţi, abrutizaţi, pasivi. Ştie el bine, afurisitul, că nu putem accepta liniştiţi o eventuală înfrîngere suferită de Batalionul de şoc, cu atît mai mult cu cît se pare că trăim ultimele ceasuri ale încleştării. Dar, orişicît, e normal oare să admitem ideea că Sultanul mizează pe patru sau cinci inşi din batalionul său ca să încheie războiul ăsta într-un mod glorios?

— Deviza noastră este „Mereu în frunte“. Este, deci, de datoria Batalionului de şoc să continue lupta aşa cum a început-o. Mă bate gîndul, băieţi, că în seara aceasta voi fi în situaţia de a vă da ultimul ordin. Acum nu mai putem conta decît pe noi înşine! Cu alte cuvinte, sfîrşitul victorios al acestei bătălii depinde de noi, un sfîrşit pe care, dealtfel, îl văd foarte aproape. Iată de ce cred că acolo unde nu pot trece trei sute de oameni, şase vor reuşi s-o facă de minune!

Mîna lui se aşază pe umărul lui *Herr* Hohlen. Austriacul se îndreaptă de mijloc, nu fără mîndrie şi ne ţinteşte cu o privire strălucitoare, în timp ce Carnet, cercetîndu-ne pe rînd, cu acel surîs părintesc care ne-ar face să pornim şi în iad, adaugă cu

glasul foarte scăzut:

— Voi veţi fi acei şase…

CAPITOLUL V

Orele douăzeci şi două.

Au trecut mai bine de treizeci de minute de cînd am părăsit adunătura de ruine care a fost cîndva un cătun, de cînd, păşind pe urmele lui *Herr* Hohlen, străbatem muntele. Prima impresie – şi nu mă înşel – este că facem cale-ntoarsă, ca şi cînd ghidul nostru ar avea intenţia să ne conducă înapoi la Bludenz, deşi itinerarul pe care-l avem de parcurs presupune escaladarea muntelui, în sens opus, avînd ca ţintă oraşul Sf. Anton, adică locul de unde începe tunelul. Dar *Herr* Hohlen ştie el ce ştie. Cunoaşte regiunea mult mai bine ca noi, aşa că putem avea totală încredere în el.

După ce facem un mare ocol, mergînd îndărăt, ne trezim în faţa unei cărări înguste, săpate între stînci, ce se caţără, pieptişă şi bolovănoasă, spre piscul muntelui.

Din cînd în cînd, luna se arată, printre nori.Ori de cîte ori lucirea ei palidă cuprinde crestele muntelui, ne aruncăm la pămînt şi rămînem smirnă, pînă cînd bezna proteguitoare se abate din nou asupra noastră.

Atunci marşul în necunoscut reîncepe. Bocancii noştri de comando, cu talpă de crep, ne ajută să înaintăm în linişte deplină. De multă vreme nu i-am mai încălţat, aşa că, în clipa în care i-a scos din sac, Costelano i-a mîngîiat cu drag.

— Chiar mă întrebam dacă o să-i mai încălţăm vreodată. Tropoţeii ăştia mi-amintesc de vremurile bune cînd Bataşocul nu făcea decît treburi de Bataşoc, dacă-nţelegeţi ce vreau să zic!

Da, Piratule, pricepem foarte bine şi sîntem la fel de fericiţi ca tine, văzînd că batalionul nostru – vrînd nevrînd – reînnoadă o tradiţie care îi este proprie.

Urcuşul, plin de precauţii, continuă în noaptea cea mai neagră. Poteca se insinuează între două ziduri de stîncă

impunătoare ca nişte menhiri. Stîncile se înşiruie, vechi de mii şi mii de ani, poate chiar datînd încă de la începutul începutului. Prin intervalele care le separă nu putem zări nimic în afara fundalului întunecat al nopţii pe care se desenează contururile ciudate ale copacilor şi ale tufişurilor mai înăltuţe, încovoiate de vîntul tăios al înălţimilor.

Ajungem, în sfîrşit, pe un fel de gheb golaş, o vastă platformă a cărei extremitate în pantă dulce atinge vîrful muntelui.

Herr Hohlen se lasă moale pe pămînt, suflînd ca un astmatic.

— Cinci minute pauză, domnilor, articulează el între două respiraţii, desfăcînd cureaua aparatului de emisie-recepţie, pe care a ţinut morţiş să-l care el. Aici nu riscăm nimic.

— Unde ne aflăm acum, exact? se interesează Ramuz.

— Exact?

Herr Hohlen schiţează o strîmbătură care se vrea un zîmbet. Acest bărbat de cincizeci de ani a pierdut obişnuinţa efortului fizic de orice fel, dacă a avut-o vreodată. Oricum, sînt de părere că ar trebui să-i recunoaştem un anume curaj, de vreme ce se lansează, în mod voluntar, într-o aventură care ar pune pe gînduri tipii de vîrsta lui.

— Ei bine, aflaţi că sîntem exact deasupra tunelului, reia el, ştergîndu-şi sudoarea, care i se prelinge de pe obrajii în flăcări. Ne aflăm deasupra oraşului Langen, la peste o mie de metri altitudine. După acest pisc urmează coborîrea spre Sf. Cristoph şi Sf. Anton, numai că…

Se întrerupe ca să răsufle puţin.

— Numai că mai avem ceva pînă acolo.

— Poate că n-ar fi rău să ne grăbim, sugerează Costelano pe care frigul şi nemişcarea îl înţepenesc vizibil.

— Bineînţeles! Plecăm de îndată. Ştiţi, desigur, că, înainte de a coborî de pe munte, avem o vizită importantă de făcut?

— Atunci, la drum! hotărăşte Ramuz. Eu zic să nu mai pierdem timpul. Cam cît mai avem pînă la cariera aia?

— Cam zece minute, răspunde *Herr* Hohlen, ridicîndu-se. Şi-acum, nimeni nu mai suflă o vorbă. Vă sfătuiesc ca, dacă va fi necesar, să vă folosiţi de cuţite. În nici un caz să nu trageţi.

Asta o ştim şi noi. Un mic consiliu de război, care ne-a precedat plecarea, a fost de ajuns pentru instruirea noastră. O

luăm iar din loc, în şir indian de data asta. Austriacul e în frunte, urmat de Ramuz. Orsini încheie rîndul. Continuăm să facem calentoarsă, îndepărtîndu-ne tot mai mult de piscurile biciuite de vînt.

Încetul cu încetul, poteca a dispărut; acum coborîm de-a lungul unei pante destul de abrupte, păstrîndu-ne cu greu echilibrul. Ajungem, în cele din urmă, pe fundul unei văi; peretele stîncos din faţa noastră e parcă străpuns, din loc în loc, de ţancuri pe care şi o capră neagră ar şovăi să se caţere. Megem de-a lungul acestui perete, urmînd ritmul lent şi prudent impus de *Herr* Hohlen. Deodată, *Herr* Hohlen încremeneşte locului. Se întoarce spre Ramuz care ridică mîna. Rămînem cu toţii stană de piatră. Astfel trece un minut şi simt cum neliniştea se strecoară în mine. Ce se petrece oare la capătul acestei văi înecate în întuneric?

Ce se întîmplă, oare, dincolo de aceşti brazi izolaţi, ale căror trunchiuri robuste, împodobite cu crengi rămuroase, grele, par să ne interzică trecerea?

Cocîrjat, *Herr* Hohlen porneşte din nou. Facem ca el, urmîndu-l pas cu pas, pînă lîngă păduricea unde hotărîm o nouă haltă.

— Aici este, şopteşte *Herr* Hohlen, cu glasul atît de scăzut că abia izbutesc să-l aud.

Ascunşi la umbra copacilor, aruncăm o privire pătrunzătoare şi lacomă în faţa noastră. Blocuri de stînci de toate mărimile alcătuiesc un sol zbuciumat, ciuruit de uriaşe cratere, care-i conferă un aspect lunar. Ici şi colo, monstruoşi giganţi de oţel îşi iţesc colţii şi cleştii năclăiţi de noroi deasupra şinelor pe care şiruri de vagonete nemişcate se aliniază pînă la picioarele unei faleze înalte cu flancurile smulse.

— Cariera, murmură *Herr* Hohlen. Barăcile sînt acolo, jos, la stînga.

Desluşim, cu greutate, două sau trei barăci de lemn, strîns lipite una de alta, tocmai în fundul platoului.

— Santinelele?

Herr Hohlen îşi aşază un deget pe buze. Cu trăsăturile încordate, cercetează bezna îndelung şi cu mare băgare de seamă. Tăcerea profundă care domneşte peste şantier pare să-l liniştească.

— Dorm, cu siguranţă că dorm, spune el. Oricum, să nu-i lichidaţi decît dacă nu se poate altfel.

— Ştiu.

Ramuz îşi stăpîneşte cu greu nerăbdarea.

— Mergem?

— Mergem!

Desfăşuraţi în lanţ de trăgători, cu pumnalele în mîini, atenţi la terenul pe care păşim, traversăm cu încetul cariera, cu precauţia cu care am trece peste un cîmp minat. Ajungem, astfel, în apropierea unei căsuţe de cărămidă, din care se ridică un horn acoperit de o ciupercuţă de tablă. Aici stau santinelele, trei localnici care, după părerea lui *Herr* Hohlen, nu-şi iau deloc rolul în serios, dar preferă, oricum, să fie daţi la paza unui şantier populat de muncitori străini deportaţi, decît să asigure securitatea unui adăpost antiaerian, dintr-un mare oraş.

Ramuz îi alege, arătîndu-i cu degetul, pe Franco şi pe Costelano care, fără să scoată o vorbă, se despart de grup şi se duc să se posteze, pe burtă, la cîţiva metri de clădire, înghiţiţi de întuneric.

Conduşi tot de *Herr* Hohlen, care se dovedeşte a fi în continuare un preţios ajutor, mergem acum de-a lungul unei şine ferate plină cu vagonetele încărcate ochi cu bolovani uriaşi.

O luăm apoi spre stînga, părăsind, nu fără regret, zidul protector alcătuit de vagonete, ca să ne angajăm într-un spaţiu larg, descoperit, la capătul căruia dăm peste umbra protectoare a unor eşafodaje şi pasarele aflate în faţa unui uriaş hangar.

Ca şi cum ar fi la el acasă, *Herr* Hohlen se strecoară calm printre voluminoasele aparate adunate în hangar. Observ vreo zece chesoane şi buldozere – aducînd a tancuri sau alte maşini infernale – cu maxilare uriaşe, gata să ne hăpăie cînd trecem pe lîngă ele. Ajungem, în cele din urmă, în extremitatea hangarului, unde se află un zid din dale de piatră, străpuns de o fereastră cu voleurile închise şi o uşiţă.

— Şi-acum, lăsaţi-mă pe mine, spune *Herr* Hohlen în şoaptă. Insul care doarme dincolo de uşa asta e un amic de-al meu. N-aş vrea să-l speriem de pomană.

Ramuz încuviinţează cu un aer îngrijorat, adresîndu-ne o privire plină de înţeles. Pe dată, Orsini şi cu mine ne aruncăm la picioarele zidului, de o parte şi de alta a uşii, în timp ce Indianul se strecoară în urma austriacului.

— Poftim, duceţi-vă!

Mîna lui mîngîie mînerul pumnalului, vîrît, fără teacă, în cureluşa care-i încinge coapsa. E clar că Ramuz nu are prea mare încredere în *Herr* Hohlen. Şi, în definitiv, cine i-ar putea reproşa asta? Chiar dacă austriacul joacă pe două fronturi, sîntem prea avîntaţi în acţiunea aceasta, ca să mai putem da înapoi. Aşa că e mai bine să căscăm ochii, şi să ne destupăm urechile, să fim circumspecţi, deşi, la drept vorbind, eu nu m-am îndoit nici o clipă de desăvîrşita lealitate a ghidului nostru. Austriacul ar fi putut – la nevoie – să joace pe degete un şir întreg de inşi – şi a şi făcut-o – dar n-ar fi izbutit niciodată să trombonească o vulpe bătrînă, versată, cum e maiorul Carnet.

— *Wer ist da?*[]

Vocea aceea surdă, neîncrezătoare, venind de dincolo de uşă, mă face să tresar. Eram atît de cufundat în propriile mele gînduri, încît nu l-am auzit pe austriac zgîriind la uşă, discret, ce-i drept, dar cu insistenţă. Acum, iată-mă trezit la realitatea neliniştitoare a momentului.

Herr Hohlen se apleacă spre închizătoarea uşii şi începe o conversaţie cu interlocutorul său nevăzut. Vorbeşte cu gravitate şi chiar dacă acest dialog insolit este, pentru noi, de neînţeles, pot, oricum, să identific anumite cuvinte care revin frecvent în gura austriacului: *Emil*,... *Hohlen*... *die Wölfe*...

În cele din urmă, uşa e întredeschisă cu mari precauţii. Fără să aştepte vreo invitaţie, *Herr* Hohlen trece pragul cu îndrăzneală.

— Iute, iute, zice el. Să intre toată lumea. Nu rămîne nimeni afară.

Uşa se închide la loc, uşurel. Nemişcaţi, auzim un fel de hîrşîit pe duşumea, apoi, brusc, lumina ţîşneşte palidă şi tristă dintr-un bec înfipt în perete, deasupra unui pat desfăcut.

În faţa patului, un omuleţ slăbuţ, cu părul vîlvoi, ne priveşte clipind des. E îmbrăcat într-o pijama din bumbac; poartă, în picioarele fără ciorapi, papuci vechi, peticiţi.

— El e Emil, prietenul meu, spune afectuos *Herr* Hohlen, strîngînd braţul subţirel al omuleţului. Emil e contramaistrul şantierului ăsta. Ce naiba faceţi aici, la drept vorbind? Emil, te rog frumos, explică-le prietenilor noştri, francezi!

[] Cine-i acolo? (în germană în text; n.tr.).

Emil ne cercetează, pe rînd, cu o curiozitate nu lipsită de maliţie.

— Pentru asta aţi venit aici, în delegaţie, să mă treziţi în toiul nopţii? Ce să vă explic eu, ce şi cum?

Franceza lui, dintre cele mai corecte, este încărcată cu un teribil accent.

— Şi, mă rog, la ce le-ar servi să afle că străpungem un drum în inima muntelui? reia Emil. Un drum care urmează să se caţere tocmai sus, la Flexenpass! Iată, am spus ce aveam de spus! Şi mii de scuze, dar n-am nici măcar o cană cu apă caldă şi nişte orz prăjit să vă ofer ceva în chip de cafea!

Se reaşază pe pat şi-şi contemplă, cu un aer visător, papucii.

— Am fost, pînă acum, de două ori bombardaţi de americani, continuă el. Cred că oamenii nu mai pot fi ţinuţi aici! Avem şi polonezi, şi cehi, şi iugoslavi. Ei ştiu prea bine că sfîrşitul se apropie, aşa că lucrează cu încetinitorul. În schimb au renunţat să mai evadeze. Preferă să-i aştepte pe aliaţi!

Herr Hohlen îi surîse, ameninţîndu-l uşurel cu degetul:

— Emil, noi nu prea avem timp să aşteptăm. Pînă în zori trebuie să fim peste munte. Asta, ca să interceptăm trenul cu avioane care pleacă în direcţia Innsbruck. Dacă izbutim, ocnaşii voştri îi vor vedea foarte curînd pe aliaţi!

— Eşti sigur că e vorba de noaptea asta, Albert? întrebă contramaistrul cu glasul spart.

— Nimic nu e sigur în lumea asta, Emil! Dar noi trebuie să le-o luăm înainte. Dacă nu izbutim în noaptea asta, atunci trebuie să izbutim în noaptea viitoare.

Emil se scarpină în creştet, apoi îşi cercetează, cu mare băgare de seamă, o unghie înnegrită, mărginită cu un fel de coajă sîngerîndă.

— Mătreaţa asta afurisită, murmură el. Ascultă, Albert, cum de-aţi reuşit să ajungeţi pînă aici, fără să daţi peste tipii din Stosstruppen sau peste blestemaţii ăia de „lupi“?

Ramuz simte că e de datoria lui să intervină:

— Ei, n-a mers chiar aşa ca pe roate, cum pare, spune el. Batalionul a fost binişor zgîlţîit, la Braz, la Wald şi încă undeva, în creierul munţilor. Două companii au rămas în acoperire. Ele vor ataca, probabil, gura tunelului, la Langen. Asta va da de furcă,

desigur, celebrelor Stosstruppen, în timp ce noi vom coborî în direcţia oraşului Sf. Anton, ca să oprim trenul chiar la ieşirea din tunel. Cred că e destul de limpede, aşa-i? Şi-acum, fiţi amabil, *Herr* Hohlen, şi explicaţi-i dînsului ce anume poate face pentru noi!

— Cu plăcere!

Austriacul îl apucă de braţ pe prietenul său şi îl sileşte – cu gingăşie – să se scoale din pat.

— Emil, avem nevoie de dinamita ta.

Emil tresare şi-l priveşte cu spaimă pe *Herr* Hohlen.

— Dinamita mea?

— Ne trebuie exact atîta cît să sară în aer calea ferată, precizează *Herr* Hohlen. Cam două duzini de calupuri şi cîţiva metri de fitil ar ajunge pentru toată afacerea. Noi dăm chibriturile, asta se-nţelege de la sine!

— Dinamita mea, repetă, gînditor, Emil. Ţi-aş face cu mare plăcere serviciul ăsta, Albert dragă, numai că stocul de explozibil este inventariat zilnic. Mîine, tehnicienii de la organizare o să se-nfiinţeze aci să-mi verifice registrul de ieşiri. Stau la Rauz şi vin la carieră în fiecare dimineaţă, în jurul orei şapte. E cam devreme, aşa-i?

— Două duzini de calupuri, Emil! Egal o cale ferată scoasă din circulaţie pentru multă vreme! Un tunel surpat la ieşirea din oraşul Sf. Anton, împresurat de francezi la intrarea în Langen! Nici dacă ar apela la iarba fiarelor nu ar putea părăsi uzina! Şi, în două zile, aliaţii sînt aici ca să ocupe cariera. Şi o să te trateze cu ciocolată şi ţigări. Toate astea pentru douăzeci şi patru de calupuri de dinamită. Va trebui să rezişti două zile!

— Va trebui să rezist două zile!

Emil dă din cap, neconvins.

— Două zile! Iar eu pot să fiu împuşcat în mai puţin de un minut!

— Eu zic să ne dea dinamita aia, dacă nu vrea să i-o luăm cu forţa! mîrîie, deodată, Orsini, făcînd un pas spre omuleţul slăbănog.

— Cu forţa? Păi chiar asta trebuie să faceţi! răspunde Emil, cu un surîs care-i luminează obrazul tăbăcit. Numai că nu îndrăzneam să v-o cer!

Tîrşîindu-şi papucii prăpădiţi, se duce să caute o cheie, undeva în fundul noptierei, apoi se îndreaptă spre uşă, bodogănind fără încetare – numai că în nemţeşte de data asta – ceea ce-l nelinişteşte brusc pe bănuitorul Ramuz.

— Ce tot bombăne acolo? se interesează el, aşezînd o mînă grea pe uşa întredeschisă de Emil.

— Lasă-l în voia lui, domnule sergent, zice *Herr* Hohlen, bibilind la antena aparatului de emisie-recepţie. În cinci minute va fi înapoi cu ceea ce i-am cerut!

Numai că Indianul nu se dă bătut cu una, cu două.

— Orsini, însoţeşte-l, ordonă el. Şi la prima mişcare greşită…

Orsini a priceput. Deschide larg uşa, lăsîndu-l pe Emil să treacă, apoi o ia pe urma lui.

— Îl cunoaşteţi bine pe tipul ăsta? întreabă Ramuz.

Herr Hohlen schiţează un mic surîs melancolic.

— Mai bine ca pe mine însumi! Omuleţul ăsta, care înoată în pijamaua lui de bumbac, a fost condamnat la douăzeci de ani de temniţă pentru că a condus o reţea anti-nazistă în 1938, în momentul Anschlussului. Evadat de două ori, prins de două ori şi condamnat la moarte. Evadat în ajunul execuţiei lui şi găsit „înecat“ în Dunăre, lîngă Linz. Reînviat în 1940, sub numele de Emil Cussek, în calitate de înflăcărat hitlerist, născut chiar la Linz, fără familie, expulzat din Belgia – unde rezida – sub acuzaţia de propagandă pro-nazistă… Destul ca să-i fie deschise toate uşile. Emil e prietenul meu de mai bine de treizeci de ani! Viaţa lui e un roman pe care l-am scris de fapt împreună şi pe care, poate, o să vi-l povestesc odată şi odată… Cînd vom avea răgaz pentru aşa ceva.

În tot acest răstimp, *Herr* Hohlen nu a încetat să moşmondească la butoanele şi la manetele aparatului său de radio. În cele din urmă se aude un fel de pîrîit prelung. *Herr* Hohlen scurtează antena, mai învîrte de un buton, îşi potriveşte casca de ascultare, apoi îşi lipeşte buzele de microfon.

— Jeannot către Poirot! Jeannot către Poirot! Jeannot cere legătura… Recepţie…

Ne aplecăm, uşor emoţionaţi şi, totuşi, sceptici. Aparatul ăsta mizerabil, pe care-l cîrpăcea *Herr* Hohlen acum cîteva ore, într-o stînă de munte, bătută de vînt, va fi el în stare să răspundă

pretenţiilor noastre? S-ar părea că da, de vreme ce, după cîteva secunde numai, austriacul spune:

— Exact la punctul prevăzut AKZ... Sîntem gata să ne continuăm drumul cu marfa... Da, da... totul a mers bine pînă în prezent. Aşa cum am convenit, vom emite un nou mesaj peste aproximativ două ore... Recepţie!

Din nou linişte. *Herr* Hohlen surîde. Ceea ce aude de la Carnet pare să-l bine dispună.

— Absolut de acord cu dumneavoastră, domnule maior! Da... Am să fac comisionul... Terminat!

Îşi scoate casca şi se uită, pe rînd, la noi, cu veselie.

— Comandantul dumneavoastră vă salută şi vă spune „merde!“ [1] Bănuiesc că urarea asta e foarte importantă la francezi!

Herr Hohlen strînge antena sub privirea mînioasă a lui Ramuz care e de părere – probabil – că austriacul îşi cam depăşeşte atribuţiile de ghid. De fapt, Indianul e gelos pe prerogativele austriacului şi nu prea e de acord ca un civil, fie el şi un agent al serviciului de informaţii, fie el şi prieten, să se comporte de parcă ar fi fost şeful comandoului. Aşa cum îl ştiu eu pe savoyard obtuz şi deloc maleabil, furtuna e pe cale să izbucnească. Din fericire, întoarcerea lui Emil, flancat de Orsini, împiedică declanşarea exploziei. Înecatul din Dunăre poartă un uriaş colier, alcătuit din două raniţe burduşite, iar căprarul nostru cară, înfăşurat în jurul braţului, un „scul“ de fitil cu ardere lentă.

— Cred că o să meargă, spune Emil, depozitîndu-şi încărcătura enormă pe pat. Douăzeci şi patru de calupuri şi douăzeci de metri de fitil pe care n-aveţi decît să-l tăiaţi la dimensiunile care vă convin. E aici material destul să aruncaţi în aer tot ce poftiţi de la Sf. Anton la Landeck!

Emil se lasă să cadă pe pat, cu un geamăt de suferinţă. Resemnarea se aşterne încet pe chipul lui brăzdat de mii de riduri.

— Am şaizeci şi trei de ani şi niciodată n-am regretat atît de mult ca în seara asta că nu greşesc la numărarea lor, spune el, privindu-ne cu un aer dezabuzat. Sînteţi puternici, sînteţi frumoşi şi, pe deasupra, mai aveţi şi această magnifică tinereţe care face

[1] „Rahat“ (La francezi, urare „neacademică“ de noroc; n.tr.).

totul posibil. Dacă m-aş şti în stare să rezist, aş porni-o şi eu cu voi la drum. Da' oricum, aveţi şi-aşa destule pe cap.

— Totul va fi foarte bine, te asigur, Emil, spune *Herr* Hohlen, bătîndu-l uşurel pe umăr pe bătrînul său prieten. N-o să uit niciodată cît de îndatoraţi îţi sîntem.

Emil suspină, se ridică în picioare şi începe o activitate cel puţin bizară. Mai întîi îşi răstoarnă patul, obligîndu-ne să călcăm cu brutalitate în picioare cearşafurile mototolite. Apoi procedează la fel cu noptiera ca şi cu unicul scaun din modesta lui locuinţă. Cu o singură lovitură de picior culcă la pămînt sobiţa de tablă, smulgîndu-i şi burlanul care, în cădere, lasă să-i scape un morman de funingine.

— Uite că m-am cam luat cu treaba şi-am uitat să curăţ coşurile-n primăvară, murmură el, tuşind uşurel. Sper să nu mai am prilejul s-o fac în iarna viitoare.

Aparent satisfăcut de rezultatul înscenării sale, se întoarce spre noi, scărpinîndu-şi creştetul cu aplicaţie.

— În regulă! Aţi putut veni pînă aici fără probleme pentru că aveţi un ghid care cunoaşte zona ca pe buzunarele lui, dar fiţi atenţi după ce treceţi pe partea cealaltă a muntelui, ăia sînt peste tot! Sînt mulţi, bine înarmaţi şi necruţători! Noroc că – după cum îl cunosc eu – Albert vă va fi de folos pînă la capătul misiunii.

— Gata, uşcheală, spune Ramuz nerăbdător. Coterot, ia o raniţă. Eu o iau pe ailaltă.

— Eu iau fitilul, hotărăşte Orsini. Am visat dintotdeauna să seamăn cu un cow-boy care aruncă lasoul.

— Încă un minuţel, spune Emil cu un ton rugător. Îmi datoraţi asta!

Mîinile lui osoase ne întind un capăt de frînghie şi o batistă scoasă din buzunar. Am înţeles. Îi leg strîns mîinile la spate, dar, chiar în clipa în care vreau să-i înfund batista în gură, dă din cap, energic.

— Asta nu e de-ajuns. Fii bun, Albert, şi aplică-mi o lovitură zdravănă!

Herr Hohlen se codeşte, fiindu-i greu să-şi lovească bătrînul prieten. Apoi, pumnul lui se abate năprasnic peste chipul lui Emil, care se clatină slobozind un mic strigăt şi se prăbuşeşte pe cearşafurile jegoase.

Cu multă delicateţe, cu gesturi aproape părinteşti, *Herr* Hohlen introduce batista în gura însîngerată a prietenului lui.

— La revedere, Emil, spune el încetişor. Poţi să respiri? Da? Perfect! O să ne reîntîlnim curînd şi-atunci o să ne ocupăm puţin şi de gingivita asta afurisită.

Ramuz e deja în pragul uşii, inspectînd atent şantierul cufundat în întuneric şi linişte.

Ieşim şi noi, unul cîte unul, fără să stingem lumina şi lăsînd uşa întredeschisă. În trecere, îi recuperăm pe Franco şi pe Costelano, care începuseră să-şi piardă răbdarea.

— Ceva probleme?

— Totul e în regulă. Avem pocnitorile. Santinelele?

— Fac nani.

Acestea au fost ultimele vorbe pe care le-am schimbat pînă cînd, departe de şantier şi de carieră, ne-am reîntors la albia pîrîului, pe care ne căţăram spre creştetul muntelui.

*

* *

După mai bine de douăzeci şi cinci de ani şi în ciuda tuturor evenimentelor care mi-au marcat viaţa, consider ca un fel de miracol faptul că tot ceea ce am putut să fac, să spun sau să gîndesc, în acest tragic răstimp, a rămas atît de viu în mine. După părerea mea, aidoma urmei de neşters pe care ne-o lasă în amintire ziua în care, copii fiind, mîna noastră o abandonează pe aceea a mamei, pentru ca să intrăm în lumea necunoscută şi înspăimîntătoare a şcolii, războiul lasă în inima şi în spiritul nostru o amprentă, care ne marchează întreaga viaţă. Ca probă – toate anecdotele pe care le înşiră, fără încetare, acei şcolari deveniţi, mai tîrziu, soldaţi, şi care au uitat aproape tot ce a alcătuit viaţa lor de bărbaţi: prima întîlnire cu viitoarea lor soţie, pojarul primului născut, data morţii bătrînului părinte, anul distincţiei academice. Totul e tulbure, lipsit de consistenţă, îndepărtat. În schimb, amintirile de la grădiniţă, de la primară, din liceu, de la cazarmă, amintirile privind camarazii din armată sau de pe front, toate acestea mişună prin memorie, ca şi cînd nimic n-ar mai fi existat, nici înainte, nici după. Eu unul, mi-amintesc, de pildă, că o anume domnişoară Auric m-a învăţat să citesc şi să fac beţigaşe pe o pagină albă şi mai ştiu că un anume caporal Brinot îmi spăla

salopeta de instrucţie ca să-şi mai sporească banii de buzunar. Dar între întîmplările legate de învăţătoare şi cele care-l privesc pe întreprinzătorul caporal ce s-o mai fi întîmplat? Ce eveniment în stare să-mi trezească interesul? Nimic! Nimic în afara unei vieţi monotone, scurgîndu-se cenuşie, de la o zi la alta. Şi mai sînt milioane de bărbaţi ca mine care uită, invariabil, ziua de naştere a soţiei lor, dar îşi amintesc întruna şi povestesc necontenit – spre disperarea celor apropiaţi – întîmplări, mereu înflorite, legate de cumplitele săptămîni petrecute în Ardeni, în Germania, în Rusia sau în Austria. Astfel se explică de ce eu, unul, nu trebuie să fac nici un efort ca să retrăiesc clipa dramatică în care, simţind cum degetele lui Ramuz îmi apucă braţul ca într-un cleşte, i-am aruncat o privire întrebătoare. Da! Toate faptele care au avut loc de-a lungul anilor de iad ce ne-au torturat tinereţea vor fi puternic imprimate în memoria mea. Nici una din aceste întîmplări nu va lipsi vreodată la apel. Îl simt şi azi pe Ramuz, lipindu-şi buzele de urechea mea şi şoptindu-mi, pe nerăsuflate:

— Eşti cel mai aproape! Du-te!

Cel mai aproape de ce? De cine? De acea umbră care se iveşte pe neaşteptate, doar la trei paşi de mine, din spatele mormanului de stînci sub care tocmai ne tupilasem. Degetele Indianului se înfig în carnea mea, strîngîndu-mă ca într-o menghină. Mă eliberez încetişor, fără grabă, sperînd ca umbra să-şi reia cursa solitară, îndepărtîndu-se astfel de mine.

Cinci inşi o pîndesc, aşteptînd clipa în care se va afla aproape de careva, de ajuns de aproape ca să-i poată înfige un cuţit în şale. De ce trebuie ca acest individ să se oprească tocmai în dreptul meu? Pe neaşteptate, Ramuz îmi dă drumul. Mai mult îl ghicesc decît îl văd ghemuindu-se. Lama pumnalului îi străfulgeră în mînă, doar o clipă, apoi, cu un salt de felină, sergentul ţîşneşte din dosul stîncilor şi aterizează cu picioarele strînse, în spatele soldatului care nu apucă decît să se întoarcă. Un biet geamăt scăpă din cel lovit de moarte. Puşca cu baionetă îi alunecă şi cade cu un zgomot sec. Omul e în genunchi, pieptul lui se înclină încet-încet, iar mîinile, acum tremurînde, caută un sprijin pe pămîntul inundat de sînge. Ramuz smulge pumnalul din trupul soldatului şi-apoi, feroce, îl mai loveşte odată. Aud un ultim geamăt şi, apoi, zgomotul pe care-l face casca lovindu-se de stînci; trupul se

prăbuşeşte în vid. S-a isprăvit!

Unul după altul, băieţii răsar din noaptea neagră, pe cornişa înaltă, care, mărginind prăpastia, duce spre piscul muntelui. Fără o vorbă, *Herr* Hohlen îşi reia locul în capul coloanei, urmat de Ramuz care, cu o mutră încrîncenată se preface că nu mă ia în seamă.

Continuăm să urcăm în linişte, timp de cîteva minute, pentru ca, în cele din urmă, să ajungem pe un platou golaş, de vreo cinsprezece metri lăţime şi cam zece metri lungime. Mărturie simbolică şi liniştitoare a unui trecut care nu cere altceva decît să renască, o clădire solidă, din dale de piatră, se înalţă la cealaltă extremitate a platoului. E un refugiu, aşa-numitul Hütte, despre care ne-a vorbit atîta *Herr* Hohlen. Aici, se adăposteau, în vremurile bune ale operetei vieneze, alpiniştii şi vînătorii de capre negre. Acum, refugiul nu mai reprezintă decît un post avansat, ridicat la o mie două sute de metri altitudine. Noul aspect, militar, se datorează ţevii de mitralieră care se iveşte deasupra unei grămezi de saci cu nisip.

Neobosit, *Herr* Hohlen se caţără în direcţia refugiului. Silueta lui, deformată de aparatul de emisie-recepţie, pe care-l cară în spate, se pierde în negura ce învăluie platoul. Îl urmăm în tăcere. Contactul cu pojghiţa de gheaţă care acoperă pămîntul mă înfioară. Iată-ne ajunşi în faţa uşii. E o uşă de lemn lucrată grosolan, dar robustă şi rezistînd cu bine intemperiilor. Rămînem o clipă nemişcaţi, amuţind cu desăvîrşire. Aici nu e de joacă. Prezenţa mitralierei, ca şi cea – nu mai puţin neliniştitoare – a unui proiector fixat pe acoperişul cabanei, ne îndeamnă la acţiune directă. Se scurg astfel cîteva secunde. Nici un zgomot, nici o luminiţă nu răzbat din interiorul adăpostului. Oamenii dorm, pesemne, în plăcuta căldură pe care o dă siguranţa.

Mîna lui Ramuz prinde, cu delicateţe, clanţa ruginită. O ridică fără dificultate şi nu-i dă drumul nici cînd recade în închizătoare.

O nouă pauză. Ne ţinem răsuflarea. Stăm cu ochii ţintă la sergent care, cu gesturile măsurate, aşază lîngă zid raniţa cu explozibil, apoi, scăpat de povară, scoate din buzunar o mică lanternă electrică. La rîndul meu, las să-mi alunece la picioare raniţa, în timp ce Ramuz dă din cap a încuviinţare.

Sîntem la un loc şase bărbaţi înarmaţi cu pumnale şi pistoale-

mitralieră, plantaţi la uşa unei cabane în care dorm neştiutori nişte necunoscuţi, în fapt duşmanii noştri. Urmează să-i lichidăm iar crima asta ne va aduce, probabil, o decoraţie.

Cu infinite precauţii, Indianul împinge, cu vîrful piciorului, uşa care se întredeschide scîrţîind uşor. Percepem cu toţii un zgomot înfundat – ca şi cînd cineva culcat s-ar fi răsucit în aşternut. Apoi auzim un căscat şi – în sfîrşit – o voce răguşită, încă învăluită în somn:

— *Ist es jetzt Uhr, Rudolf?*[1]

Ora lui Rudolf a sunat, nu de mult. Iar cea a camaradului său nu e departe.

— *Ja,* răspunde *Herr* Hohlen. *Mein alt, auf!*[2]

Ramuz respiră adînc. Cu o scurtă privire, se încredinţează că sîntem gata pregătiţi, apoi, împinge uşa cu o lovitură de picior, se năpusteşte în cabană, ţinînd într-o mînă pumnalul şi măturînd cu dîra de lumină a lanternei sale electrice încăperea cufundată în întuneric. Ne năpustim şi noi pe urmele lui. Am uitat cu desăvîrşire condiţia noastră de oameni civilizaţi, devenind animale sălbatice, care ucid ca să supravieţuiască.

Aşezat pe pat, doar pe jumătate îmbrăcat, un Feldgrau[3] ne priveşte, clipind des în lumina nemiloasă. Stupefacţia şi-apoi, imediat, teama se pot citi în ochii lui dilataţi. Ramuz nu-i lasă răgazul să facă vreun gest sau să slobozească vreun strigăt de alarmă. Se aruncă asupra lui, cu pumnal cu tot, în timp ce Costelano, Franco şi Orsini – care poartă, în continuare, înfăşuraţi pe torsul lui muşchiulos cei douăzeci de metri de fitil – se aruncă asupra celorlalte două paturi ocupate de nişte bărbaţi care vor muri fără să bănuiască ce li se întîmplă. Cît despre mine, nu mi s-a acordat posibilitatea de a interveni în acest măcel. Totul a fost la repezeală. Nu s-au auzit nici ţipete, nici gemete, în afară, poate, de suspinul răguşit al celui ce a apucat să-şi zărească moartea venind.

Acum, foarte stăpîn pe situaţie, *Herr* Hohlen apasă pe butonul unei lămpiţe aşezate pe o măsuţă, între două paturi. Razele

---

[1] E deja ora, Rudolf? (în germană, în text; n.tr.).

[2] Da! Scularea, bătrîne! (idem).

[3] Denumire generică dată ostaşilor Wehrmachtului din pricina culorii uniformei lor, feldgrau însemnînd literal „cenuşiu de campanie” (idem).

ţîşnesc prin cartonul galben-pal al abajurului, luminînd suficient locul pentru a ne îngădui să zărim, dintr-o ochire, rezultatul respingător al isprăvii noastre.

Trei trupuri inerte, convulsionate, zac pe duşumea şi pe paturi. Sînge – peste tot. Pereţii şi aşternuturile grosolane sînt năclăite, ca şi mîinile camarazilor mei. Stau acolo, înţepenit, invadat de greaţă, incapabil să-mi desprind privirea de la cadavrele acelor bărbaţi tineri, plesnind de sănătate. Nu mă voi putea obişnui niciodată cu acel ceva înfiorător care înseamnă asasinarea unor fiinţe umane lipsite de orice posibilitate de apărare. Amicii mei nu-mi împărtăşesc vederile. Acum se grăbesc să înfăşoare morţii în cearşafurile năclăite de sînge, legîndu-le apoi, grijulii, colţurile.

— Dă-ne şi tu o mînă de ajutor, Duc! Nemţălăii aştia-s grei, al dracului!

Cocîrjaţi sub poverile noastre sinistre, traversăm din nou platoul, în direcţia cornişei ce domină prăpastia în care se află nenorocitul de Rudolf, ce va fi urmat, curînd, de camarazii lui.

La întoarcerea noastră, îl găsim pe *Herr* Hohlen studiind de zor o hartă întinsă pe masă.

— E cazul să ne dăm seama cum stăm şi unde sîntem.

— O clipă!

A vorbit Ramuz. Îşi sprijină mîna de pieptul lui Costelano, care, surprins, face un pas înapoi.

— O să stai de strajă, ordonă el. Broneţilor le place la aer liber. Hai! Du-te, cască ochii şi urechile!

Fără o vorbă, Piratul face stînga împrejur. Îl auzim scuipînd vîrtos, şi-apoi armîndu-şi pistolul-mitralieră. Uşa se închide şi noi ne întoarcem la masă, în urma Indianului, care s-a şi aplecat peste umărul lui *Herr* Hohlen.

E cald şi bine în căsuţa asta rudimentară. Într-o sobiţă, improvizată şi ea, jarul unui foc de buşteni e pe cale să se stingă. De cuiele bătute în pereţi, atîrnă vestoane. Observ, pe mînecile a două dintre ele, cîte un ecuson negru, împodobit cu un cap de lup – brodat cu fir auriu – rînjind cu colţi ameninţători. Şi mai văd, împrăştiate prin toată încăperea, accesoriile tuturor soldaţilor din lume: cutii goale de conserve, cărţi, ziare, fotografii cu fete frumoase, bine şi cu generozitate dezgolite, gamele unsuroase. Pe

un rastel, trei puşti, o cutie de unsoare, o cîrpă mînjită.

— Ne aflăm aproximativ în acest loc, spune *Herr* Hohlen.

— Ce vrea să zică: „aproximativ“?

— Adică… cam la un kilometru distanţă de aici, nu mai mult.

Ramuz se încruntă.

— Ia arătaţi-mi şi mie.

Austriacul îi arătă răbdător, cu degetul, drumul pe care l-am parcurs.

— Iată, aici, între Wald şi Klösterle a fost oprit batalionul. Ca să ajungem în punctul în care ne aflăm, a trebuit să o luăm spre nord, în direcţia Flexenpass, regiune în care nemţii n-au masat cine ştie ce trupe, deoarece, după cum ştiţi, sectorul care-i interesează cel mai mult este intrarea tunelului, la Langen. Or, nemţii ştiu că dacă francezii îşi dau osteneala, ei vor putea ieşi din trecătoarea Arlberg, luînd-o spre munte! Drumul le va fi atunci deschis şi ei vor năvăli spre Salzburg şi spre Viena. Ca atare, rezistenţa va fi şi mai dihai pe celălalt versant al Arlbergului. Cunoaşteţi figura cu scara?

Indianul îl priveşte pe *Herr* Hohlen cu aerul cuiva căruia nu-i place să se ţină de glume, în astfel de momente.

— Ce scară? Ce figură cu scara?

Herr Hohlen îşi reţine cu greu un zîmbet.

— Caţără-te pînă în vîrful unei scări duble, continuă el, apoi încearcă să cobori pe cealaltă parte, unde te aşteaptă cinci sau şase haidamaci care te iau în primire cu pietroaie. Află de la mine, sergent, că la coborîre va fi mult mai greu decît la urcuş. Or, tactica aceasta, a scării, e singura pe care o pot aplica, în clipa de faţă, cei din Stosstruppen şi faimoşii „lupi“!

Ramuz îşi frecă bărbia, gînditor.

— De acord, încuviinţează el, înţeleg ce vreţi să spuneţi, dar aş dori să ne precizaţi, totuşi, care e poziţia noastră actuală.

Degetul arătător al austriacului desenează o linie de vreo doi centimetri lungime.

— Sîntem cam pe aici! La capătul trecătoarei Arlberg, pe piscul versantului pe care tocmai ne-am căţărat, între Stuben şi Rauz. Itinerarul acesta ne-a prelungit binişor drumul, este adevărat, dar era singurul care ne oferea maximum de securitate. De aici în colo nu mai avem de înfruntat decît vreo zece posturi

de pază – neînsemnate – asemănătoare aceluia pe care tocmai l-am neutralizat, şi care sînt eşalonate pe creastă, din kilometru în kilometru, sau cam aşa ceva. Ce-i drept, după cîte ştiu, treaba se va îngroşa cînd vom porni la vale, spre Sf. Anton!

— Va trebui să fim la destinaţie în zori, spune Franco. Credeţi că e posibil?

— Dacă n-o să întîlnim prea des persoane neavenite, da, e posibil, răspunde *Herr* Hohlen. Evident, ocolul pe care am fost nevoiţi să-l facem ne-a costat o groază de timp pierdut şi va trebui, fireşte, să-l recuperăm. Noroc că ştiu nişte drumuri care o să ne ajute să ieşim din încurcătură.

— În cazul ăsta, trăiască regina-mamă! Şi... la drum! exclamă, nerăbdător, Orsini. Am aflat tot ce doream să ştim şi ne e de-ajuns!

Numai că *Herr* Hohlen dă din cap, surîzător. Cu ochii la ceas, zice:

— Cele două ore au trecut. Trebuie să transmit un nou mesaj comandantului dumneavoastră. Nu pierdeţi din vedere ceea ce am convenit. Batalionul trebuie să se infiltreze spre Langen şi să atace tunelul de îndată ce noi, la rîndul nostru, vom coborî spre Sf. Anton. Această operaţie de fixare a duşmanului este absolut necesară pentru succesul misiunii. În mod firesc, cel de al doilea mesaj al nostru trebuie să-l confirme pe primul. Comandantul dumneavoastră nu aşteaptă decît acest semn de la noi pentru a da batalionului ordinul de înaintare.

În timp ce vorbeşte, *Herr* Hohlen îşi pregăteşte aparatul de emisie-recepţie. Chiar în clipa în care e gata să tragă antena, auzim ţîrîitul cam anemic al unui telefon. Sunetul insolit întrerupe gestul austriacului, iar pe noi ne face să înţepenim locului.

— Asta ce mai e? întreabă Ramuz în şoaptă, privind în jur mai bănuitor ca de obicei.

Intermitentă, dar imperioasă, soneria îşi repetă apelurile, numai că aparatul nu se lasă de fel descoperit.

— Fir-ar să fie de treabă! urlă Franco, unde naiba e nenorocitul ăla de aparat?

Oarecum în panică, pentru că ceva ne spune că o catastrofă e iminentă, răscolim cu toţii cabana în căutarea maşinăriei din care ţîşneşte blestematul ăsta de ţîrîit. Culmea e că neverosimilul apel

pare să ţîşnească de-a dreptul din pereţii strîmtei coşmelii.

— Unde dracu’ au putut să-l pitească, bestiile? bodogăne Orsini, care azvîrle pe podea tot ce-i pică, întîmplător, în mînă.

Ţîrîitul obsedant devine pentru noi o prezenţă vie, un fel de ameninţare care se accentuează şi mai mult în intervalele de totală linişte.

— Hai să ne cărăm de-aici! strigă Ramuz. Chiar dacă descoperim bîzdîgania aia, doar nu vă-nchipuiţi c-o să ridicăm receptorul şi-o să ciripim frumuşel: „Alo, da?“ Ce părere aveţi?

— Ba eu cred c-aş putea să le răspund ceva, să-i liniştesc pe cei care sună atît de insistent, zice *Herr* Hohlen.

Deodată, Franco strigă:

— Am dat de el!

Cu trăsăturile crispate, Franco ne arată o scobitură în zid, în spatele rastelului de arme. Telefonul e acolo, modest aparat de campanie, aşezat pe o policioară şi ascuns, nu dinadins, privirii, din cauza puştilor şi a cartuşierelor.

— N-am să-mi iert niciodată că ne-am pierdut chiar aşa cu firea, spunea *Herr* Hohlen, apropiindu-se cu un pas hotărît de telefon.

— Doar n-aveţi de gînd să răspundeţi? se răsteşte Ramuz, înşfăcîndu-l zdravăn de braţ.

— Şi de ce nu, mă rog? Trebuie să ştim cum stăm? răspunde austriacul, desfăcîndu-se calm din strînsoare. Măcar ca să-i liniştesc, aşa cum v-am spus!

Degetele lui apucă receptorul chiar în clipa cînd, brusc, soneria tace.

Liniştea care ne împresoară acum ne pare şi mai alarmantă.

— Plecăm neîntîrziat! hotărăşte *Herr* Hohlen. A fost, pe semne, un apel de control, din partea postului de pază învecinat.

— Dacă aşa stau lucrurile, înseamnă că ne vom trezi cu o vizită în mai puţin de zece minute, strigă Ramuz din ce în ce mai iritat de atitudinea austriacului. Haideţi! Vira! Dumneavoastră ne conduceţi, *Herr* Hohlen, numai că de comandat comand eu!

Ieşim din cabană, luîndu-ne raniţele, şi-l regăsim pe Costelano aproape aţipit în cuibul de mitralieră.

— Începusem să mă plictisesc, bombăne el, în timp ce se ridică. Din fericire, mi-am găsit de lucru, şi aflaţi, că mitraliera

asta nu mai e în stare să găurească un ou, la doi centimetri distanţă!

— Tacă-ţi fleanca, şi hai după noi! mormăie Ramuz.

Luna împrăştie o lumină palidă asupra platoului. Vîntul bate dinspre nord, ridicînd vîrtejuri de praf. Pojghiţa de gheaţă scîrţîie şi se sfărîmă sub paşii noştri. Îl aud pe *Herr* Hohlen conversînd cu Ramuz.

— Trebuie neapărat să transmit acel mesaj comandantului dumneavoastră. E foarte important, după cum ştiţi dealtfel!

Vîntul măturǎ răspunsul Indianului, dar telefonul cheamă iar, insistent, în spatele nostru, în mijlocul refugiului de care ne îndepărtăm în mare grabă.

— Iar ţîrîie, zice Costelano. L-am mai auzit ţîrîind şi adineauri! Telefon în hogeacul ăsta, aflaţi că e ceva să-ţi stea pisicu'n coadă!

Nimeni nu-i răspunde. Părăsim în sfîrşit platoul, înfundîndu-ne într-o trecătoare îngustă, săpată între doi pereţi înalţi de care vîntul se izbeşte şuierînd.

Panta e abruptă, bezna totală, dar coborîm fără urmă de şovăială, fiind convinşi că urletul furibund al vîntului acoperă zgomotul paşilor noştri.

Încetul cu încetul, ţîrîitul telefonului se estompează, pentru ca, în cele din urmă, să nu-l mai auzim. În sinea mea ştiu însă că n-a încetat şi, acolo, sus, în refugiu continuă să cheme oameni care nu vor mai răspunde. Ce se va întîmpla cu noi? Iată o întrebare pe care i-aş pune-o bucuros lui *Herr* Hohlen, cel ce cunoaşte atît de bine regiunea, dar care nu a prevăzut faptul că naziştii vor instala un telefon într-un post de gardă, din creierii munţilor Arlberg!

CAPITOLUL VI

S-au scurs aproape zece minute de cînd trecem prin culoarul stîncos; brusc înaintarea noastră devine anevoioasă din cauza rocilor uriaşe care ne blochează calea, obligîndu-ne să le ocolim sau să le escaladăm, într-un fel de gimnastică penibilă.

Asta presupune şi oarecare zgomot, precum şi unele gesturi stîngace şi pripite, aşa că ne pomenim înjurînd printre dinţi, dar, oricum, se cheamă că avansăm în noaptea întunecată, înfruntînd rafalele de vînt, care par să se mai fi domolit puţin. Ajungem, în cele din urmă, într-un fel de depresiune, mai degrabă o căldare uriaşă, neagră şi impresionantă, cu marginile dispărînd sub perdeaua fremătătoare a brazilor.

— Craterul lui Mulcker, spune *Herr* Hohlen, cu un ton grav. Eu l-am botezat aşa. Cel mai bun prieten al meu a murit aici, în timpul unei ascensiuni. I s-a desprins un piton la şaizeci de metri înălţime. Asta s-a întîmplat în 1928. Nevasta lui s-a sinucis a doua zi după înmormîntare! Prietenul meu se chema Mulcker!

Face o pauză, apoi continuă:

— Locul trebuie ocolit chiar cînd soarele străluceşte şi, cu atît mai mult, noaptea. E mai prudent.

— … Ceea ce va prelungi şi mai mult cursa noastră, presupun?

Tonul provocator al lui Ramuz pare să-l mire pe ghidul nostru.

— Bineînţeles, numai că nu avem de ales. Oricum, e vorba de vreun kilometru sau doi. Nu mai mult.

— Socotiţi în minute, nu în kilometri, dacă nu vă e cu supărare.

Herr Hohlen dă din umeri, cu un surîs îngăduitor.

— Nu contează… credeţi-mă… La viteza cu care mergem, ocolul acesta mai înseamnă vreo treizeci de minute, cel mult!

— O jumătate de oră, ai? E cam prea de tot, domnule Hohlen, decide Ramuz. Eu, unul, socotesc c-am ocolit destul şi încă în toate direcţiile. Acum o s-o luăm pe drumul cel mai scurt!

Austriacul nu scoate o vorbă, mulţumindu-se să încuviinţeze din cap. Îl ajut să-şi îndrepte curelele aparatului de emisie-recepţie – care tocmai îi alunecaseră de pe umeri.

— Dumneavoastră comandaţi, sergent, răspunde el calm… Vă rog numai să nu uitaţi că v-am prevenit: craterul lui Mulcker este deosebit de greu de traversat. Prăpăstiile se succed la tot pasul. Nu cunosc pe nimeni care să fi fost atît de predispus ascetismului şi, în acelaşi timp, atît de îndrăgostit de natură încît să trăiască precum un pustnic în aceste locuri ostile. Pe scurt, vă asigur că, odată scăpaţi din crater, vom zări la picioarele noastre acoperişurile căsuţelor din Sf. Cristoph. Şi, ca atare, oraşul Sf.

Anton ne va fi la îndemînă.

— Vedeţi că am dreptate, jubilează Ramuz. Aflaţi că eu cunosc muntele la fel de bine ca dumneavoastră, *Herr* Hohlen. Aşa că ştiu unde să-mi pun piciorul. Costelano!

— Sergent?

— Îţi încredinţez raniţa cu explozibil! Coterot, dă-i-o şi pe a ta.

— Bine, dar… dom'le sergent… eu…

— Fă ce ţi se spune, fir-ar să fie! Piratul e solid, ce naiba! În vinele lui curge sînge clocotit, aşa se zice!

De voie, de nevoie, îi întind lui Costelano raniţa.

— Măcar dă-mi să-ţi duc pistolul-mitralieră.

— Nici pomeneală, protestează Indianul. Să-şi păstreze arma, abia aşa o să aibă o contragreutate.

— Mai e loc şi pentru fitil, zice, plin de ironie, Costelano, gata-gata să se ia din nou la harţă. Poate c-ar fi bine ca Orsini să mi-l înfăşoare în jurul mijlocului. Ce părere ai dom' sergent?

Ochii lui negri, adînc înfipţi în orbite, îl fixează pe Ramuz cu infinit dispreţ, numai că Indianul pare să-i susţină privirea cu un soi de delectare.

— Aici nu eşti la iarbă verde, Piratule! Şi nici noi n-am venit în excursie de plăcere. Hai, ia-ţi catrafusele şi întinde-o. Uşcheală, toată lumea. Hohlen, ia-o înainte!

Începem să coborîm panta stîncoasă a craterului. Un abis întunecat ni se deschide în faţa ochilor. În ciuda tuturor precauţiilor, pietrele se rostogolesc sub tălpile de crep; mă surprind ocărînd prostia încăpăţînată a lui Ramuz. E aici, la un metru de mine, lipit de călcîiele lui *Herr* Hohlen, care înaintează cu paşi mici, prudenţi. Costelano e în urma mea, supravegheat de Franco, care-i pîndeşte fiecare poticneală posibilă. Ca de obicei, Orsini e cel ce încheie şirul.

— Merge, Piratule?

— Merge, îmi răspunde, în şoaptă, prietenul. Un singur lucru mă neliniştеşte: sîngele meu care e gata-gata să dea în clocot.

— Ce face?!

— Ce-ai auzit! Nu-l vezi pe împuţitul ăsta? Caută cu lumînarea să pună foc la dinamită! Indianul m-ar trimite la Tribunalul militar, pentru una ca asta!

— Linişte, acolo în spate! se zborşeşte Ramuz.

Ajungem acum la ceea ce, în bezna asta cumplită, mi se pare a fi un povîrniş calcaros, cu pantă lină, de-a lungul unui perete aproape vertical. Pista se îngustează, încetul cu încetul, pe măsură ce avansăm, pînă cînd ajunge, pur şi simplu, o potecă ce şerpuieşte deasupra unui vid insondabil.

De aici nu vom ieşi niciodată! Acesta este gîndul care mă obsedează încă de cînd ne-am angajat în primejdioasele meandre ale blestematului de crater.

Şi iată că în chiar momentul în care înaintarea noastră încetineşte, chiar în clipa în care, cu glasul alterat, *Herr* Hohlen ne recomandă o extremă prudenţă, colo-sus, pe piscurile Arlbergului, un proiector, apoi două, trei străpung întunericul, cu strălucirea lor ameninţătoare.

Ne aruncăm la pămînt, vîrîndu-ne capul între umeri şi apucînd, ca într-un cleşte, peretele de stîncă. Bolovanii se rostogolesc la vale, se prăbuşesc în vid, ca o uriaşă grindină şuierătoare.

Acum desluşesc opt proiectoare care luminează puternic crestele, aruncîndu-şi metodic lumina înspre halucinantul deşert pietrificat, în mijlocul căruia am căzut noi prizonieri.

A fost necesară prezenţa acestor proiectoare, care scormonesc în noapte cu o sadică minuţie, pentru a-mi putea da seama de sălbatica frumuseţe a peisajului înconjurător.

Peste tot unde lumina lor întîrzie cîteva secunde, privirea mea descoperă faleze vertiginoase printre coame spintecate de prăpăstii, de văioage şi defileuri. Abisurile pornesc din vîrful unor creste stîncoase, pierzîndu-se în adîncurile altor hăuri.

Haşurate de umbre şi lumini, aceste bariere îmbracă forme neliniştitoare şi pline de mister. Am ciudata şi tulburătoarea senzaţie că mă aflu într-o lume interzisă, pe o planetă ale cărei reliefuri danteşti ne vor înghiţi fără cruţare.

Colo-sus, proiectoarele, perseverente, continuă să scormonească tenebrele nopţii! Iar *Herr* Hohlen, la rîndul lui, a apreciat că sînt vreo zece posturi de supraveghere care se succed pe crestele trecătoarei… Opt! Telefonul a avut şi el un rol în treaba asta – mai mult ca sigur! Iar cele opt posturi şi-au aprins proiectoarele… Exceptînd postul vizitat de noi! Nu, *cu siguranţă că de aici nu vom ieşi niciodată!*

— Gata! O-ntindem! ţipă Ramuz. Ăştia ne ciuruiesc ca pe nişte

iepuri!

Numai că nimeni nu se mişcă. S-o-ntindem? Dumnezeule! Din partea mea, nu-mi doresc nimic altceva decît să pot s-o întind! Dar ar trebui să ştiu încotro s-o apucăm?

— Aşteptaţi o clipă, spune *Herr* Hohlen. Am să încerc ceva. Dacă merge, vă chem!

Se îndepărtează, căţărîndu-se pe stînci. E înghiţit de întuneric.

— Nu-i prea vesel, bombăne Franco.

— Poftim de vezi! Să păţeşti o chestie ca asta cu cîteva zile mai înainte de liberare! Avem şi noi o baftă, adaugă Costelano, dînd din cap a pagubă.

— Gura, şuieră Orsini.

Tăcem îngrijoraţi, cu ochii ţintă la proiectoarele care-şi încrucişează luminile întruna; „piaptănă“ cu o regularitate mecanică crestele împădurite ale craterului.

— Ne caută prin copaci, spune incorigibilul Franco. Încep să cred că Indianul are dreptate să nu-l asculte pe *Herr* Hohlen. Dacă ne luam după austriac, eram arşice la ora asta!

— Dacă scăpăm din nasulia asta, faci două zile de pîrnaie, auzi? se răţoieşte la el Orsini.

Franco rînjeşte şi se întoarce într-o parte, să se poată desfăta şi mai bine la vederea spectacolului. Chiar în clipa aceasta, îl auzim pe austriac, de undeva, din întuneric; vocea lui ne cheamă de dedesubt, cam de sub pista îngustă în care ne-am blocat.

— Avansaţi! Veniţi unul cîte unul! Mă auziţi, domnule sergent?

— Mda. Unde sînteţi?

— Ce contează. Faceţi ce vă zic eu. Avansaţi numai dumneavoastră pînă vă spun stop. Ceilalţi să nu se mişte.

Ramuz porneşte, cu spatele încovoiat, tîrîndu-se pe genunchi şi pe coate. Noaptea îl ascunde de noi, dar îi putem auzi respiraţia sau, mai degrabă, gîfîitul.

— Stop!

Cîteva pietre au pornit-o la vale. Auzim bufnitura unui trup izbindu-se de stînci, apoi un mic strigăt de durere, pe care-l acoperă un scurt şi energic:

— Următorul!

E rîndul meu. Înaintez orbeşte, simţind, la fiecare mişcare a membrelor, cum se îngustează drumul. Curînd îmi julesc partea

dreaptă de peretele zgrunţuros al stîncii, dar nu pot face absolut nimic ca să evit contactul dureros. Dacă m-aş da puţin mai la stînga, fie chiar şi trei sau patru centimetri, aş risca să-mi pierd echilibrul şi să mă prăbuşesc în vid. Sudoarea îmi broboneşte tîmplele şi-mi dau seama, cu groază, că nu voi mai putea continua să mă caţăr decît cîteva clipe, căci, cu fiecare metru cîştigat, pămîntul îmi fuge de sub tălpi şi, oricum, în scurt timp, ar trebui să mă ridic şi să avansez în picioare, lipit complet de faleza care, nemiloasă, îmi sfîşie carnea.

— Stop! Întinde mîinile!

Era şi timpul. Braţe vînjoase mă apucă de încheieturi. Mă simt tras înainte, vidul se cască sub mine, şi nu numai că nu-mi pasă de el, ba îl înfrunt cu un fel de ciudată uşurare.

— Sări!

Mă execut şi aterizez în braţele lui Ramuz, care se clatină şi-mi dă drumul, slobozind o înjurătură.

— Următorul, spune *Herr* Hohlen, apucîndu-mă zdravăn.

Gestul lui Ramuz îmi încetineşte căderea, dar nu îndeajuns ca să mă împiedice să pic cu picioarele-n sus, pocnindu-mă de un pat de pietroaie care pornesc la vale, în noaptea neagră, vuind ca o avalanşă.

Deasupra noastră, două proiectoare s-au stins o clipă, pentru ca, imediat, razele lor strălucitoare să plonjeze încet, spre interiorul giganticei căldări, împreunate într-o singură şi vastă învelitoare luminoasă, în jurul căreia roiesc, într-un fel de goană nebună, fulgerele celorlalte proiectoare.

— Mai repede! Mai repede! ţipă *Herr* Hohlen, căruia, în acest moment crucial, nu-i mai pasă de nimic, nici măcar de regula tăcerii pe care ne-o impusese nu demult.

Costelano ne cade pur şi simplu în braţe, suflînd ca un taur, cocîrjat sub greutatea raniţelor cu dinamită şi sugrumat de cureaua pistolului-mitralieră, care-i atîrnă de grumaz.

— Următorul!

De sus, de pe creste, lungi fîşii de lumină converg acum spre interiorul craterului lui Mulcker, scurmînd pereţii inaccesibili, pătrunzînd prin crevase, alergînd de-a lungul grohotişurilor, ajungînd chiar lîngă albia unui pîrîiaş liniştit, în fundul unei văioage înguste.

— Următorul!

Franco se prăbuşeşte, sfărîmîndu-şi genunchii pe pietroaiele ascuţite, slobozind un ţipăt de durere, încununat de o înjurătură zdravănă.

Ca un ecou, o rafală de mitralieră grea, îndepărtată şi brutală, se abate spre noi, de pe vîrful Arlbergului. Primejdia nu e imediată; bine apăraţi de blocurile de stîncă am putea riposta, ce-i drept, cam inegal, pentru că, în materie de bătaie la distanţă Stenurile noastre nu sînt chiar faimoase, dar, oricum, nădăjduim să scăpăm teferi din viesparul ăsta. Sincer vorbind, nu prea mi-e clar cum o să ieşim din baia de lumină în care am fost prinşi ca într-un laţ, mai ales Orsini, care, tocmai se caţără, sub sclipirea orbitoare a proiectoarelor şi în rafalele înverşunate ale mitralierelor.

— Să nu cumva să ripostaţi, ordonă Indianul. Adăpostiţi-vă unde puteţi! Atît! Pentru moment nu putem face mai mult. Vor să ne intimideze – asta e tot! Foc de somaţie, cum zic cei din marină. Atît! O să se-ngroaşe gluma, acuş-acuş. Aşa că economisiţi-vă muniţiile!

Trei siluete se detaşează, totuşi, cumplit de vizibile, în zona de lumină: Orsini, care continuă să se caţere, cîştigînd cu greu centimetru după centimetru şi, doi metri mai jos, sub îngrămădirea de stînci, de unde începe grohotişul, Ramuz şi *Herr* Hohlen. Acesta, netulburat, dirijează de la distanţă evoluţia caporalului.

Tirul întărîtat al mitralierei sparge liniştea nopţii: gloanţele se izbesc de stînci, la cincizeci sau o sută de metri de noi.

— Grăbeşte-te, îl zoreşte Ramuz.

— Fac tot ce pot, bombăne corsicanul. Aş vrea să vă văd şi pe voi cînd o să fiţi în locul meu!

— Eu am fost mai înainte. Lasă arma, o să te simţi mai la largul tău!

— Lasă dracu’ şi fitilu’ ăla. Parc-ai fi un caltaboş.

Orsini aruncă pistolul-mitralieră, pe care Costelano îl prinde din zbor, apoi, cu migală, se debarasează de fitilul care-i îngroaşă talia, în timp ce proiectorul, ţintit asupra lui, îl dezvăluie tirului înverşunat – din fericire, însă ineficace – al adversarilor noştri.

— Atenţie, dedesubt!

Orsini se ridică în genunchi şi aruncă fitilul în gol. Gestul e fatal, pentru că îşi pierde echilibrul şi se prăbuşeşte, cu capul înainte, slobozind un răcnet înfricoşător.

Herr Hohlen abia are răgazul să sară într-o parte; Ramuz însă, cu braţele întinse, îl primeşte pe umeri. Zdrobit sub greutatea lui Orsini, sergentul alunecă pe pietroaie, se agaţă de caporal şi iată-i pe amîndoi rostogolindu-se, la vale, pe grohotiş. Strigătele lor de furie se împletesc cu rafalele neputincioase ale mitralierelor. Cît priveşte fitilul, ei bine, a dispărut undeva, mult mai la vale, în noaptea neagră, printre stînci.

— Fir-ar să fie! urlă Costelano. Ce circ fac ăia! Noi ce naiba păzim? Tipii din faţă au coborît vreo sută de metri?

Are dreptate Piratul! Cît priveşte colacul de fitil, ducă-se! Oricum, s-ar putea să dăm peste el fără să vrem! Aşa că, iată-ne luînd-o la vale, la rîndul nostru, orbecăind pe grohotiş. Foarte curînd, panta abruptă care se precipită – parcă în vid – pe o distanţă de aproape trei sute de metri, ne impune o cădere mai degrabă, decît o goană, pe care nu o putem stăvili. Mult mai adesea pe şezut decît pe tălpi, ne lăsăm tîrîţi în alunecarea ameţitoare a pietrişului stîncos, prăbuşindu-ne vertiginos, într-un ritm înnebunitor, care nu poate fi încetinit.

La picioarele noastre, în vale, mulţumită proiectoarelor ce sfredelesc noaptea cu lumina lor strălucitoare zărim un curs vijelios de apă – un fel de torent de munte. Pe măsură ce ne apropiem de el pare să-şi lăţească albia săpată între barierele de stîncă de care ne vom izbi, fără doar şi poate, curînd de tot. Din fericire, pe măsură ce ne prăvălim spre albia torentului, grohotişul adunat în vale îndulceşte binişor panta, aşa încît reuşim să ne stăvilim elanul. În cele din urmă, sînt oprit din cursă de o umbră care, cu braţele şi picioarele răşchirate, stă proţăpită la cîţiva metri de apă.

— E-n ordine, băiete? se interesează umbra, încolăcindu-şi braţele în jurul meu. N-ai nimic rupt?

Sînt dărîmat, zdrobit, vlăguit, dar îi răspund:

— E-n ordine, sergent. Unde-s ăilalţi?

— Colo-şa.

Fraţii răsar printre stînci, paradiţi, plini de răni, dar, în aparenţă, întregi. Singurul dintre noi care are o mină jalnică este

Orsini. Moare de necaz, zice el, că nu a fost în stare să-şi dozeze forţele, atunci cînd a lansat lassoul, fitilul adică, şi s-a purtat ca un bătrîn pişicios călare pe-o tricicletă. Ramuz, care are o slăbiciune pentru el, îl consolează.

— Dă-l încolo de fitil. Avem alte probleme acum. Pagubă-n ciuperci, asta e! Găsim noi o soluţie ca să dăm foc la dinamita aia! Haideţi, după mine!

Ne regrupăm pe fundul unei văioage în care sîntem la adăpost de scormonitul metodic al proiectoarelor şi profităm să ţinem un scurt consiliu de război.

— Partea cea mai accidentată a itinerarului nostru s-a încheiat, zice *Herr* Hohlen. Austriacul are faţa şi mîinile julite rău. Nu ne mai rămîne decît să coborîm în lungul văii şi, apoi, să ne îndreptăm spre Sf. Anton. Vedeţi piscul de colo? Chiar în faţă!

O îngrămădire uriaşă, fantomatică, se ridică deasupra crestelor nu prea înalte, care ne înconjoară din toate părţile. Contururile ei, mai negre ca noaptea, desenează la orizont un fel de cocoaşă ce mă duce cu gîndul la un motan cu spinarea zbîrlită.

— Ăsta-i Galzigul, continuă *Herr* Hohlen. Un excelent punct de reper. De aici, încolo, o luăm spre sud-est mergînd tot timpul alături de drum. Să nu uitaţi nici o clipă asta! Aveţi cumva o busolă, sergent?

Ramuz are o busolă pe care o scoate din buzunar mîndru nevoie mare.

— Plecăm, spune el.

Dar *Herr* Hohlen dă din cap în semn că nu.

— Trebuie neapărat să transmit un mesaj comandantului dumneavoastră, obiectează el, cu hotărîre. Trebuie s-o fac chiar acum!

— Atunci transmiteţi de urgenţă, spune Ramuz deloc entuziasmat. N-am chef să ne uite Dumnezeu în cotlonul ăsta.

În timp ce austriacul trage de aparatul de emisie-recepţie, scoţîndu-l din învelitoarea de piele, Franco, Costelano şi cu mine, la ordinul sergentului, luăm poziţie în spatele stîncilor, cu ochii şi pistoalele-mitralieră ţintă spre creste, de pe care proiectoarele îşi continuă încăpăţînata scormonire. Mitralierele au tăcut, dar liniştea e parcă şi mai apăsătoare; avem presentimentul că acest calm neobişnuit, instalat hodoronc-tronc, este preludiul unei

înfricoşătoare dezlănţuiri de forţe adverse.

Trec astfel cîteva minute. Îl aud pe *Herr* Hohlen discutînd în şoaptă, dar pe un ton încordat, aspru, cu Ramuz. Apoi vocea Indianului izbucneşte. E furibund:

— Lăsaţi-o dracului de afacere. Maşinăria asta e paradită, ce naiba! Trambalatul de colo-colo nu i-a priit în nici un caz! Poftim, comutatorul de canale se răsuceşte în gol, cel de control s-a dus naibii! Lăsaţi-o dracului de rablă, hai să mergem!

Călăuza noastră nu suflă o vorbă, nu protestează de fel, dar zborul planat al aparatului în apele torentului învecinat ne furnizează un răspuns plin de înţelesuri.

— Ne cărăm! zice Ramuz. Acum, că tot sîntem reperaţi, o să se lase cu cîntec. Direcţia, Hohlen?

Austriacul se ridică, strîmbîndu-se. S-ar părea că-l supără şoldul stîng şi de aceea respiră cu dificultate.

— Mergem pe lîngă firul apei vreo sută de metri, spune el. Apoi ne băgăm în torent şi înotăm cam vreun kilometru.

Ramuz se uită la el stupefiat.

— Înotăm?

— Oamenii dumneavoastră nu sînt în stare?

Răspundem afirmativ, ba chiar cu încîntare, ceea ce-l face pe *Herr* Hohlen să continue:

— Cam la o sută de metri de aici, torentul se înfundă în munte, parcă dispare. Bolta de stîncă e aproape la nivelul apei. Trebuie să băgaţi de seamă, nu cumva să ridicaţi capul prea sus şi să vă treziţi cu el spart sau stîrcit de roci. Eu, unul, am mai traversat muntele în maniera asta. Ce-i drept, sînt cam mulţi ani de-atunci! Era aproape o joacă, o distracţie pentru banda de tineri veseli pe care-o formam noi pe vremea aceea. Am să trec eu primul şi am să vă arăt cum să procedaţi, pentru că nu e o treabă prea uşoară. Oricum, socot că drumul acesta ne va face să cîştigăm o bună jumătăţică de oră. La reapariţia torentului, Galzigul va fi în spatele nostru, iar oraşul Sf. Anton doar la o aruncătură de băţ.

Din nou, *Herr* Hohlen îşi apasă şoldul, dar izbuteşte să surîdă.

— Evident, dacă doriţi să vă continuaţi drumul la vale mergînd pe cărări bătătorite, pe pămînt, vreau să zic, vă stau oricum la dispoziţie. Dar, cum ştiu prea bine ce ne înconjoară, nu v-aş

sfătui!

— Eu, unul, sînt pentru nataţia subterană, zice Orsini, că nu prea-i văd eu pe nemţălăi instalînd mine şi mitraliere chiar prin toate gîrlele! Numai că există un inconvenient!

— Ce inconvenient, zice Ramuz, vizibil iritat de ideea că un caporal ar putea avea, din cînd în cînd, păreri!

Orsini se scarpină în creştet, făcînd-o pe încurcatul.

— Păi!... Dacă o ducem aşa de greu cu spaţiul vital, cum să ferim dinamita de băiţă? Să înoţi cu puşcoacele şi muniţia, mai treacă-meargă! Da' cu dinamituşa-i mai greu! Cum dă de apă, cum face nazuri!

Nu ne rămîne timp să trăncănim pe seama acestei spinoase probleme: un strigăt ţîşneşte din gîtlejul lui Costelano:

— Raniţa!

Ne întoarcem spre el, uluiţi. Ramuz strînge pumnii:

— Ce-i cu raniţa?

Piratul stă ghemuit şi cercetează solul jur-împrejurul lui.

— Am rătăcit raniţa.

— Unde naiba?

Costelano dă din umeri.

— Habar n-am! Pe semne în goana aia la vale, pe pietriş. Ce, parcă nu ştiţi cum ne-am prăvălit? Eu, unul, am coborît mai mult pe c... decît pe tălpi.

Cu un aer nenorocit, Piratul ne arată unica raniţă care-i atîrnă pe umăr, alături de pistolul-mitralieră, port-încărcătoarele şi pumnalul.

— Nu mi-am dat seama! Am rătăcit una!

— Du-te de-o caută!

Herr Hohlen îşi aşază o mînă prietenoasă pe braţul lui Ramuz.

— Sergent, spune el cu un ton împăciuitor. Omul acesta cară cu el material destul să facă să sară în aer cinci kilometri de cale ferată. Hai să mergem, e mai rezonabil.

Încăpăţînat şi plin de ură, nedorind de fel să fie rezonabil, Ramuz dă din cap:

— Eu, unul, nu comand o echipă de şcolari în excursie, vociferează sergentul ţintind asupra lui Costelano o privire încărcată cu toată aversiunea lui. Că am rămas ca proştii fără fitil, mă rog, sînt de acord, să-l scuzăm. Oricum, nu mai e nimic de

făcut! Da' raniţa!... Te duci chiar acum, Piratule, şi mi-o scoţi, din pămînt din iarbă verde, ai înţeles? Un-doi, executarea! Tu, Coterot, mergi cu el. Căpraru' şi cu marseiezu' o să vă acopere! Şi mai sînt şi eu pe-aici la o adică!

Pocneşte nervos din degete.

— Ia dă-ncoa' raniţa asta, Piratule! O să ţi-o dau înapoi cînd te-nfiinţezi cu ailaltă! Aia pe care ai pierdut-o! S-a-nţeles?

Costelano se execută, cu privirea în jos, în timp ce camarazii mei îşi caută, fiecare, cîte un adăpost.

— Bestia, murmură Costelano, cu ochii în pămînt. O să mi-o plătească cu vîrf şi îndesat! Şi lighioanele alea de sus au avut bafta să-şi mai tragă sufletul, în timpul ăsta.

O rafală prelungită sfarmă, în mii de ţăndări, o grămadă de pietroaie care plouă acum asupra noastră.

— E o puşcă-mitralieră, continuă Costelano. Te-ai prins, Duc?

Dau din cap, afirmativ. Prezenţa unei puşti-mitraliere ne arată că inamicul a trimis o patrulă de recunoaştere însărcinată să tatoneze terenul.

— Dacă proiectoarele sînt bune împotriva noastră, ei bine, ele sînt la fel de bune şi contra lor, zic. Să-ncercăm să le localizăm.

— Mă rog, dacă spui tu. Dar ar trebui mai întîi să ne găsim un colţişor unde să ne adăpostim.

Privesc jur-împrejur şi, în cele din urmă, descopăr un fel de spinare calcaroasă care se prelungeşte pînă spre grohotiş. În dosul ei ne vom putea adăposti, cît de cît, un timp.

— Acoperă-mă, Piratule! O să te răsplătesc, dacă mai apuc!

Mă ridic, alerg, dar, mai degrabă, sar ca un ţap decît fug. Urmează cîteva clipe înfiorătoare, în care un tir îndesat se abate asupra mea. Costelano trage, la rîndul lui, cam la întîmplare. Băieţii, aflaţi mai jos, lîngă apele torentului, i se alătură imediat. În acest asurzitor concert de rafale, reuşesc să ajung la greabănul calcaros, să-l încalec şi să sar în partea cealaltă. O rafală mătură creasta pe o porţiune de cincisprezece sau douăzeci de metri retezînd colţii de piatră ce-i zimţuiesc marginea. Înţepenesc în loc cîteva momente, apoi, lăsîndu-mă pe vine, mă instalez aproape confortabil în spatele parapetului stîncos, îmi potrivesc arma şi, îndrăznesc, poate pentru prima oară, să privesc în faţă marile discuri luminoase ce sondează fără încetare noaptea de smoală.

Împuşcăturile continuă, de o parte şi de alta, dar degeaba mă zgîiesc, nu izbutesc să situez poziţia inamicului. Totuşi, el se află pe undeva, pe aici, foarte aproape, ascuns în beznă şi înaintînd pas cu pas, protejat de fantasticele îngrămădiri de roci. Deodată, chiar în clipa în care Costelano se aruncă peste colţul decapitat, căzînd pe burtă alături de mine, îi zăresc. Inima mi se zbate în piept şi o ciudată senzaţie de frig mă cuprinde. Cu o mînă tremurîndă, introduc un nou încărcător, apoi îi zic lui Costelano, fără să-l privesc:

— Au început să se arate, Piratule. O să fie nasulile! Adio raniţă, trăiască pielea noastră!

— Ai dreptate, Duc, îmi răspunde prietenul meu, cu glasul scăzut. Numai că, în ce mă priveşte, una fără alta nu merge.

— Ce vrei să spui? mă răţoiesc la el. Că eşti soldăţel bun şi cuminte? Te poftesc să nu faci pe prostul!

— Prea am chef să-i fac mutra zob împuţitului ăluia de Ramuz. Dacă găsesc raniţa, o să am inima mai uşoară cînd am să-l aranjez cum ştiu eu!

— În cazul ăsta, zic să mai aştepţi un pic. Ia priveşte cine vine!

Îi arăt, împingînd bărbia înainte, umbrele mişcătoare care-şi croiesc drum spre noi, venind din partea opusă a albiei torentului. Peste treizeci de inşi coboară în goană panta primejdioasă ce-i poartă spre malul rîpos. Armele sclipesc în lumina crudă a proiectoarelor. Cîţiva tipi cad. Unii se ridică la iuţeală şi îşi reiau cursa nebunească pentru a cădea din nou, pentru totdeauna, sub tirul camarazilor noştri, bine ascunşi.

Trei nemţi izbutesc să ajungă, desigur mult mai repede decît ar fi dorit, la malul apei. Ezită o clipă, apoi, acoperindu-şi înaintarea cu focul încrucişat al Schmeisserurilor, pătrund cu încetul în apa ce le ajunge pînă la mijloc.

Trag ca un apucat asupra celor trei. Unul dintre ei slobozeşte un ţipăt sfîşietor şi se prăbuşeşte, bătînd din aripi. Dispare într-un clăbuc roşietic, în timp ce camarazii lui îşi continuă înaintarea, sub o infernală ploaie de foc care-i doboară, inexorabil, tocmai cînd să ajungă la mal, cam la trei metri de locul unde s-au adăpostit băieţii noştri.

Numai că, iată, alte siluete se ivesc din bezna complice, care învăluie muntele. Rafalele se succed într-un ritm drăcesc.

Proiectoarele, înnebunite şi ele, luminează bătălia de parcă ar fi vorba de finalul deosebit de spectaculos al unei reviste de la Mogador.

— Ţinteşte acolo sus, în spatele nostru! exclamă Costelano, întorcîndu-se şi aţintindu-şi Stenul spre valul de oameni care, năvălind pe grohotiş, se năpustesc spre noi, într-un uruit infernal, ca de tunet.

Ne descărcăm armele la nimereală. Nu mai contează pe cine ocheşti. Totul e să tragi la grămadă, fiecare glonţ ucide. Cei rămaşi în picioare se împiedică de morţi şi răniţi şi-apoi, incapabili să-şi regăsească echilibrul, se rostogolesc la vale, pe grohotiş, pierzîndu-şi armele, urlînd de groază şi dezlănţuind – fără voia lor – o ploaie de pietre deasupra noastră.

Situaţia devine critică. Nimic nu-i mai poate opri pe asediatori. Din păcate, nici nu se pune problema să ne repliem sau să dispărem. Duşmanii sînt prea numeroşi şi mult prea aproape de noi. Lupta corp la corp mi se pare inevitabilă. Mă opresc, nu mai trag, scot pumnalul din teacă, cînd, iată, o explozie formidabilă zguduie văzduhul îmbibat de praf de puşcă. Din toate părţile, bucăţi uriaşe de stîncă au ţîşnit în aer ca nişte clăi de fîn pentru ca să recadă apoi pe pămîntul arzînd, spintecat ca de cutremur. Ţipete, urlete de groază împroaşcă noaptea. Am impresia că muntele se despică în două şi apoi se prăbuşeşte asupra mea în milioane de ţăndări mai ascuţite ca nişte lame. Asemenea unui geyser, un nor gros de fum negru şi înecăcios se înalţă spre cer, împrăştiindu-se în grele volute. Aerul a devenit de nerespirat; sus, pe culmi, proiectoarele s-au stins, unul după altul, dar, în obscuritate, muntele bombăne mai departe, scîrţîind sinistru.

Încă două spasme înfiorătoare smulg alte mase stîncoase din rădăcini, precipitîndu-le la vale, pe grohotiş, peste gemetele de durere, peste chemările nenorociţilor prinşi de avalanşă. Apoi, deodată, linişte!

O linişte nefirească, ameninţătoare, vidul absolut, scăldat de fum, de praf şi de vaiete stinse.

Complet zăpăcit de violenţa conflagraţiei, încep, încetul cu încetul, să capăt conştiinţa faptului că lîngă mine, strîns lipit, se află un trup. Mă aplec asupra omului de lîngă mine. N-are nici treizeci de ani; chipul lui mînjit de sînge şi plin de pămînt se oferă

privirilor mele cu seninătatea celui care n-a apucat să-şi vadă moartea venind. Pe uniforma lui cenuşiu-verzuie se detaşează un ecuson pe care disting cuvintele: *Stosstruppen – Komp. H*. Îl îndepărtez uşurel şi mă lipesc de parapet, umplîndu-mi plămînii cu aer, dar şi cu fum. Deci am scăpat şi de data asta! Ce contează că e infestată atmosfera, important e că trag aer în piept şi încă cu beatitudine. Sînt viu şi asta mi se pare esenţial! Viu! Curînd, un gînd generos îmi invadează spiritul: „Dar băieţii?“

— Piratule! Costelano!

O voce adormită străpunge ceaţa împuţită care ne învăluie.

— Prezent, Duc! Sînt tot aici! Mereu prezent la post!

Mă caţăr în direcţia vocii şi mă izbesc de Costelano, care, cocîrjat peste un morman de pietroaie, îşi cercetează, cu mare băgare de seamă, zona umărului.

— E-n regulă?

— Merge. Ca la circ. Că doar asta facem: circ.

— Eşti rănit?

— Nu! Adică nu cred, numai că-i plîng pe bieţii nemţălăi! Pe ăia care erau lîngă raniţă cînd au explodat bombonicile din ea. Ce idioţi! Şi-au dat foc singuri la valiză!

— Ne-au scutit s-o mai căutăm, garizii. Uite că, din cînd în cînd, prinde bine cîte-un glonţ rătăcit. Mai ales dacă-i trasor.

Îl ajut să se ridice. E un pic groggy [1], Costelano al meu, dar nu-i nimic, îi trece în cîteva minute.

— Hai să-i căutăm şi pe ăilalţi!

După cîteva clipe îi regăsim pe Franco, pe Orsini şi pe Ramuz care, neliniştiţi la rîndul lor, erau pe punctul de a ne căuta.

— Dată dracului gaşca noastră, nu-i aşa, sergent? exclamă, bucuros la culme, Orsini. Ştiam precis c-o să-i găsim. Ăşti doi nu pot să trăiască fără noi!

Mai rezervat, Franco surîde şi ne face cu ochiul.

— Era imposibil să ne trageţi pe sfoară, zice el. Trebuie s-o sfîrşim împreună, aşa-i?

Costelano încuviinţează, îi arde o scatoalcă, apoi, adresîndu-i-se lui Ramuz:

— Regret enorm, sergent, dar cu raniţa am împuţit-o! Bănuiesc că-mi va fi absolut imposibil să adun toate arşicele şi să

[1] Ameţit (în engleză, în text; n.tr.).

le aduc.

Cu o privire crîncenă, Indianul îşi frecă bărbia, înjură printre dinţi şi-apoi ne întoarce spatele.

— Lăsaţi tromboanele, se răţoieşte el, îndepărtîndu-se.

În această clipă îmi dau seama că *Herr* Hohlen nu se află printre noi. Pun o întrebare la care Orsini îmi răspunde cu o mutră cam încurcată.

— A primit un glonţ cam nasol, sărmanul. Nu prea ştiu ce-o să putem face pentru el.

Iată-ne în scobitura văioagei protejată de stînci, în care se pitiseră băieţii blocînd asaltul inamicului. De cealaltă parte a torentului, se zăresc mai multe cadavre, mărturii tăcute ale rezistenţei încăpăţînate a camarazilor mei. Pe pietrele lătăreţe, plate, alcătuind o plajă minusculă, *Herr* Hohlen stă lungit, cu ochii închişi, respirînd cu greu. Mîinile îi sînt încrucişate peste abdomenul ascuns de un bandaj improvizat. Sîngele îi şiroieşte întruna, din belşug, printre degetele strînse pe rană.

— O-ntindem de-aici, *Herr* Hohlen, zice Ramuz, fără nici o urmă de milă în glas. Asta aţi şi dorit, nu-i aşa?

Herr Hohlen nu face nici un fel de mişcare. Îşi menajează ultimele forţe, mulţumindu-se doar să-şi mijească ochii.

— Sînteţi, deci aici, amîndoi, murmură el, văzîndu-mă lîngă Costelano. Bravo… e bine… aţi făcut o treabă bună… bună.

Mîinile i se crispează pe pîntecul năclăit de sînge; nu-şi mai poate reţine un geamăt de durere. Acest om îşi va da sufletul în cîteva ore. În curînd, suferinţa i se va atenua, va intra în comă şi, cînd trupul îi va fi golit de sînge, va muri. Nu putem face absolut nimic pentru el. Cel mult, i-am putea dori să fie cules de o patrulă, apoi dus la un spital de unde nu va mai ieşi decît între patru scînduri; dacă nu cumva tîrît în faţa unui pluton de execuţie. Nu, presupun c-ar fi mai bine ca lucrurile să nu se petreacă astfel. Agentul BS 12 trebuie să moară pe cîmpul de luptă luîndu-şi cu sine idealul şi demnitatea.

— Să nu uitaţi, spune austriacul, cu o voce din ce în ce mai stinsă şi hîrîită, urmăriţi cursul apei încă vreo sută de metri… apoi o luaţi înot… Nu mai aveţi de ales acum…

Chipul i se strîmbă din pricina durerii.

— Nu mai aveţi de ales… Trebuie să înotaţi… Apoi urmează

Galzigul. La sud-est… mereu spre sud-est…

Un biet surîs îi destinde pentru o clipă chipul livid.

— Dacă-l întîlniţi pe prietenul meu, Emil, spuneţi-i… spuneţi-i că dacă aş fi trăit aşa… aşa cum mor, aş fi fost un tip onorabil…

Costelano a îngenuncheat în faţa lui. Scotocind pe sub uniformă, Piratul îşi scoate scapularul pe care îl întinde, cu un gest pios, muribundului. *Herr* Hohlen dă uşurel din cap în semn că nu.

— N-am fost niciodată un credincios… Niciodată n-am crezut… dar în curînd voi şti…

Ramuz descoperă cealaltă raniţă, alunecată între două stînci, şi i-o întinde lui Costelano.

— Bagă-ţi talismanul la loc şi ţine asta, spune el sec. Dac-o rătăceşti pe undeva, îţi zbor creierii, auzi?

Apoi se uită la ceas.

— E ora patru! Trebuie să-i dăm bice!

Ne vine foarte greu să-l părăsim pe acest străin, care a ştiut să-şi cîştige simpatia noastră şi pe care s-ar putea să nu-l mai vedem niciodată. Nu există nimic mai atroce, mai revoltător, decît să laşi un om să piară, singur-singurel! Dumnezeule! Dar poate că mai sînt cu zecile fiinţe care, în această clipă, agonizează pe povîrnişurile muntelui, copleşit, acum, de o linişte lugubră şi nefirească.

— Ar trebui să-i refacem pansamentul, sugerează Franco.

— N-o să-i folosească prea mult, replică Ramuz, dar cu gesturi delicate ridică faşa îmbibată de sînge, înlocuind-o cu o altă bucată, curată, pe care o scoate din trusă.

— Am să-i mai fac o injecţie, zice Franco, pregătind seringa şi o fiolă de morfină. Oricum, chestia asta îl mai linişteşte.

Nici nu apucă Franco să-şi aşeze la loc seringa în trusă, că pansamentul cel nou a şi devenit o cîrpă roşie, mustind de sînge. *Herr* Hohlen geme. E încă perfect lucid, dar se exprimă din ce în ce mai neclar.

— La o sută de metri… apoi înotaţi… Apoi o ţineţi numai spre sud-est… Plecaţi chiar acum… Regret că nu pot merge mai departe…

Costelano se închină discret. Noi, ceilalţi, nu mai îndrăznim să-l privim pe *Herr* Hohlen în faţă. E prea multă deznădejde în ochii

lui înecaţi în lacrimi.

— Înainte, zice Ramuz, care, cu pasul lui elastic, s-a şi lansat de-a lungul povîrnişului.

Îl urmăm şi, deodată, bezna pătrunde pînă în cel mai îndepărtat colţ al sufletului meu. Noaptea nu mai împărăţeşte doar asupra muntelui; ea se află şi în inima mea, în mintea mea, în sensibilitatea mea de om. Doamne, Dumnezeule, fie ca *Herr* Hohlen să moară cît mai repede şi mai fă-l să ne ierte că n-am avut curajul să-i scurtăm suferinţele!

CAPITOLUL VII

Lungiţi pe burtă, ascunşi sub stîncile care mărginesc albia torentului, privim, surprinşi, apele înspumate ce se năpustesc, parcă fierbînd, în gura întunecată, împodobită cu stalactite, a unei grote căscate la picioarele noastre.

Al naibii torent, trebuie să-l fi costat vreo cîteva milioane de ani efortul de a-şi săpa un drum în uriaşa masă calcaroasă. La drept vorbind, perspectiva de a ne vîrî în golul ăsta ameninţător nu e de natură să ne trezească entuziasmul.

— Ce zici, Coterot? se interesează Ramuz, care se află chiar lîngă mine. Riscăm un drum?

— Păi… avem de ales? îi răspund din vîrful buzelor. Alarma s-a dat, nu-i aşa, sergent? În mai puţin de o oră, muntele va vui de toţi „lupii“ din lume, başca Stosstruppenii disponibili din sector. Într-un astfel de caz cred că-i de preferat să treci pe dedesubt, decît pe deasupra!

Ramuz bombăne ceva, a acceptare, apoi, tîrîş, o porneşte spre apă şi examinează cu atenţie intrarea întunecatei văgăuni, al cărei plafon stîncos nu izbuteşte să se ridice la mai mult de cincizeci de centimetri deasupra nivelului apei.

— Eh! Un kilometru, în situaţia asta, merge! Trece iute!

Întorcîndu-se, ne face semne să-l urmăm:

— Să ne pregătim marfa!

Potrivit indicaţiilor lui, raniţa cu explozibil este înfăşurată în pantalonii pe care Ramuz şi-i dă jos fără urmă de ezitare. Ne apare deci în slip, cu picioare păroase şi muşchiuloase.

— Nu-i prea cald, constată cu simplitate, uşor înfiorat.

Raniţa, mai bine protejată în felul acesta, este apoi „ancorată“ de patul unui pistol mitralieră, cu ajutorul centironului Indianului. Costelano şi cu mine vom purta acest Sten pe umeri, încercînd să-l menţinem deasupra apei – ceea ce înseamnă că nu vom putea înota decît cu o singură mînă, cealaltă înşfăcînd automatul cam de pe la mijlocul lui, asigurînd astfel păstrarea, deasupra apei, a preţioasei încărcături.

— Verificaţi, portîncărcătoarele! zice Ramuz. E adevărat, că se închid etanş, da’ oricum, e mai bine să fim prevăzători! Coterot, dă-mi puşcociul tău! N-are rost să-l cari şi pe el şi explozibilul! Şi-acum goliţi-vă buzunarele şi scăpaţi de tot ce nu vă e de folos!

Iată, acesta e momentul în care descopăr în Ramuz pe combatantul curajos, respectat, priceput. Din păcate, felul lui de a fi ne dezamăgeşte, adesea. Proţăpit cu străşnicie pe picioarele-i suple şi muşchiuloase, ne dă primul exemplu, descotorosindu-se de tot ceea ce i-ar putea împiedica mişcările: ţigări, gumă de mestecat, batistă, bidon, creion, brichetă – ajuns aici Ramuz oftează şi-l priveşte chiorîş pe Orsini, care pleacă ochii ca un copil prins cu mîţa-n sac.

Îl imităm, păstrîndu-ne doar trusa individuală de pansamente. Un singur obiect are drept la cruţarea sergentului: lanterna lui electrică. Ramuz îi verifică starea de funcţionare îndreptînd, timp de o secundă, jetul de lumină spre pămînt.

— Gata, băieţi? Atunci înainte pentru băiţa de dimineaţă.

Şi calm, fără a se îngriji dacă ceilalţi îl urmează sau ba, sergentul pătrunde în apă. Îl aud pe Costelano mîrîind. Privirile noastre se încrucişează. Dă din cap, apoi murmură, teribil de mîhnit.

— Dacă n-ar fi aşa de bou!

Intră la rîndul lui în apă, prinzînd zdravăn Stenul, de mijlocul ţevii.

— Hai, Duc, ţine-te lîngă mine!

Primii noştri paşi prin torent sînt relativ uşori. Foarte rece, apa ne atinge abia coapsele; călcăm pe pietre rotunjoare, dar

neprimejdioase pentru tălpile noastre de crep.

— Atenţie la bilă! zise Franco, aflat în urma noastră cu Orsini.

— Fii pe pace, băieţică, s-a reţinut, rînjeşte Costelano.

Indianul a şi dispărut în peştera întunecată, care mă face să mă gîndesc, privindu-i stalactitele, la gura ştirbă a unui monstru. Plecăm capul şi pătrundem sub bolta muntelui roasă de timp, urmărind punctul luminos al lanternei pe care, deodată, Ramuz o îndreaptă asupra noastră, năucindu-ne.

— Toată lumea e aici?

— Mdaaa!... răspunde Orsini. La primul înecat îţi fac semn.

Ne strecurăm printr-un fel de coridor lung şi strîmt, în care apa ţîşneşte prin toate fisurile peretelui stîncos. După doar cîţiva metri, frigul şi umezeala ne încetinesc mişcările. Şi, pe deasupra – la propriu – mai sînt şi colţii enormi de piatră care ţîşnesc din bolta joasă şi ating oglinda apei, obligîndu-ne, nu o dată, să ne afundăm pînă la gît ca să putem trece pe sub ei, ceea ce, dată fiind grija pentru dinamita care trebuie ferită cu orice chip de umezeală, înseamnă pentru noi o gimnastică dificilă şi caraghioasă.

Curînd, apa ne ajunge la mijloc, apoi la piept; solul dispare, încetul cu încetul, de sub picioare.

— Dacă alunecăm, am împopistrat-o, îmi zice Costelano cu un glas bizar, deformat de reverberaţii.

— Dă-mi mie pistolul tău, şi ţine bine raniţa în partea cealaltă!

Chiar în clipa în care Piratul îşi plasează automatul pe umărul meu, solul dispare cu totul, aşa că sîntem obligaţi să începem înotul, ceea ce nu-i deloc plăcut.

La trei metri în faţa noastră, lumina lanternei face să se întrevadă un tablou extraordinar. Aici torentul şi-a croit doar cu greu un drum în inima muntelui. Uneori, lăţimea lui nu trece de un metru, aşa că, neputînd avansa cîte doi, ne vedem nevoiţi să înaintăm în şir indian, prin culoarul îngust, înotînd doar cu o singură mînă, zdrobindu-ne carnea de aşchiile de piatră, care se iţesc din peretele vîscos.

— E-n regulă, tritonilor?

Întrebarea lui Ramuz ricoşează pe pereţii cleioşi şi recade de parcă ar fi fost proiectată în toate sensurile, îmbrăcînd multiple ecouri.

— E-n regulă, răspunde Franco, în numele tuturor.

Pentru mine, unul, totul devine mai acceptabil din clipa în care, depăşind pasajul îngustat simt, alăturea, prezenţa liniştitoare a lui Costelano care poartă, în mîna dreaptă, ridicată deasupra torentului, raniţa cu dinamită.

Acum sîntem în apă pînă la umeri. Frigul ne-a pătruns de mult, totuşi înaintăm, cu ochii ţintă la lanterna pe care Ramuz o ţine strîns între dinţi – singura noastră călăuză în acest cumplit labirint subteran. Nimeni n-are chef de vorbă, nici chiar palavragiul de Orsini, mult prea ocupat să-şi propulseze trupul uriaş prin apa rece ca gheaţa.

Deodată, luminiţa alburie a lanternei înţepeneşte pe zidul care ne împresoară din toate părţile. Ramuz înjură cumplit, apoi, cu voce gîtuită, strigă:

— Se înfundă! Stop, băieţii! Nu cred că putem merge mai departe!

Dar nu ne oprim decît atunci cînd, grupaţi în jurul sergentului, privirile noastre înspăimîntate cercetează peretele spongios ce pare să ne fi întemniţat.

În acest loc, nivelul torentului ajunge foarte aproape de plafonul stîncos, aşa că ne este practic imposibil să ridicăm capul fără să ne pocnim de plafon.

Aveam ciudata şi neplăcuta senzaţie că sîntem zdrobiţi încet-încet şi cu perfidie. Cel puţin eu, unul, bine ajutat de imaginaţie, am impresia că muntele se lasă lent peste noi şi că, în curînd, ne va înmormînta definitiv.

— Totul e să nu ne pierdem capul, reia Ramuz, plimbînd raza lanternei de colo-colo, într-un ritm cam agitat. Pînă la urmă scăpăm noi de-aici!

— Nu e cu putinţă, şopteşte Franco. *Herr* Hohlen zicea că torentul trece pe sub munte.

— Trebuie să existe pe undeva o ieşire, adaugă Costelano. Mucles! Ia uitaţi-vă: apa nu doarme, dacă pricepeţi ce vrea să însemne asta. Se duce, o uşcheşte pe undeva, printr-o crăpătură.

— Şi crezi că tu o să fii în stare să treci printr-o fisură? rînjeşte Ramuz.

Dar remarca Piratului n-a fost în van. Indianul înoată mai întîi pe partea stîngă, apoi pe dreapta, se întoarce un pic şi, deodată,

slobozeşte un ţipăt triumfător.

— Are dreptate afurisitul de ţigan. Nu se-nfundă! Culoarul continuă pe-aici.

Pe aici! Într-adevăr, la un metru de noi e o spărtură în peretele stîncos, acoperită de apă, un fel de crevasă în înălţime, largă de cel mult treizeci sau patruzeci de centimetri, prin care apa se scurge, clipocind. Lanterna lui Ramuz se ridică vertical, sondînd spărtura babană ale cărei margini se pierd în întuneric.

— Haideţi! Unul după altul, binişor!

Un plonjon. Ramuz a dispărut, înotînd. Din păcate nu-l pot imita, din pricina blestematei de raniţe care-mi paralizează mişcările. Dealtfel, constat, foarte curînd, că-mi este imposibil să mă angajez cu faţa în acest coridor.

Costelano, care mi-a priceput necazul ridică uşurel patul rabatibil al pistolului-mitralieră.

— Ţine-l de ţeavă, zice el. Cît poţi mai sus peste nivelul apei. Dacă înotăm pe-o parte, o să reuşim, îţi garantez!…

Numai că, în spatele nostru, Orsini devine nerăbdător.

— Alo, aţi pus-o de mămăligă, acolo, în faţă, sau ce naiba faceţi?

— Vezi-ţi de fundu’ tău şi mai lasă-ne-n pace! bombăne Costelano. Eşti gata, Duc?

— Gata!

— Atunci dă-i drumul!

Nu ştiu cum se descurcă Piratul, dar eu, unul, mă dedau unui tip de înot anarhic, care ţine oarecum de bras, dar şi de un fel de voinicească practicată de un ciung. Avansez binişor, mereu pe-o rînă, oferindu-mi pe o parte pieptul, pe cealaltă şoldurile, asperităţilor viclene, care-mi sfîşie veşmintele şi carnea; mîna dreaptă îmi rămîne, însă, în continuare afară, iar degetele strîng mai departe, cu străşnicie, ţeava pistolului-mitralieră.

— Merge, Duc?

— Merge!

— Dacă Indianul a trecut, trecem şi noi, ce naiba!

Glasul zeflemitor al Piratului este, pentru mine, un stimulent minunat. Aş dori să-i pot răspunde, dar mă tem ca tonul meu să nu trădeze cumva oboseala extremă care mă cuprinde încetul cu încetul. Tu, Piratule, nu trebuie să ştii că tîrăşti în urma ta un soi

de epavă!

Înotăm astfel pe o distanţă de vreo zece metri, apoi coridorul se îngustează iar, brusc, aşa că sînt obligat să plonjez ca să nu-mi lovesc cumva fruntea de plafonul împodobit cu mii de ace ascuţite ce străpung suprafaţa apei. Trupul îmi e martirizat de pereţii stîncoşi timp de multe, oribile, secunde; îmi spun cu groază că voi muri cu siguranţă înecat, printre aceşti pereţi ai căror colţi îmi par tot atîtea gheare monstruoase care mă reţin o clipă pentru a-mi da, apoi, brusc, drumul, proiectîndu-mă cu violenţă în prăpastia deschisă chiar sub picioarele mele.

Braţul meu drept, amorţit de durere, e în continuare deasupra apei, mîna mea se freacă de colţii ascuţiţi care-mi aţin calea, dar continui să ţin strîns ţeava Stenului deasupra luciului apei, fără să slăbesc o clipă încleştarea.

Dacă Indianul a putut să treacă, o să trecem şi noi.

Aceste vorbe ale lui Costelano îmi dau un nou imbold şi iată că, deodată, raza lanternei lui Ramuz ne biciuieşte ochii, iluminînd un fel de mic lac subteran care se întinde în mijlocul unui fabulos conglomerat de bolovani, lipiţi unii de alţii cu un ciment fabricat în exclusivitate de natură şi care, la un loc, alcătuiesc un fel de cavernă spaţioasă şi glacială.

— Am făcut de vreo şapte ori turul Styxului, şi, ca şi Achile, iată-ne invulnerabili, strigă Franco.

— Lăsaţi aiurelile, pentru numele lui Dumnezeu! zice sergentul, cu vocea lui placidă. A fost un moment mai greu, dar s-a terminat! Veniţi încoa! Sfîrşiţi cu tîndăleala!

Orsini este ultimul care ne ajunge din urmă. Înoată cu încetineala unui pahiderm rănit.

— Regret că *Herr* Hohlen nu mai e printre noi, zice el rotindu-şi privirea primprejur. Mai întîi pentru că ţineam la el şi-apoi pentru că aş fi vrut să-i spun şi eu ce cred despre faimosul lui itinerar.

— Cred că am ajuns la capătul suferinţelor noastre, suspină Ramuz. Priviţi!

Sergentul îndreptă lumina lanternei spre o văgăună uriaşă în care torentul, liniştit, îşi continuă drumul, şopocăind; cam la vreo douăzeci de metri de la intrarea acestui nou culoar, o linie albăstrie se întinde orizontal. Din această pată luminoasă, ieşind

din penumbră, bule de aer curat ţîşnesc şi ne asaltează spre bucuria noastră.

— L-am traversat, afurisitul ăsta de munte, spune Ramuz. Încă un mic efort, băieţi, şi vom călca din nou pe pămîntul tare!

Plonjează din nou, mereu neobosit. Îl urmăm şi cînd, în sfîrşit, bietele mele picioare se reaşează pe fundul solid al albiei torentului, nu-mi pot reprima un rîs nervos, ceea ce mă costă ironiile amicale ale lui Costelano.

— Dumnealor, parizienii, nu se simt bine decît în piscină, rîde el. Ia ziceţi, cum se cheamă asta la voi? Molitor? [1]

Nu-i răspund. Nu pot să-i răspund nimic, pentru că, poticnindu-mă întruna şi chinuit de oboseală, îmi întind obrazul năucit spre lumina tulbure a zorilor. Mijindu-mi ochii, cu trupul şiroind de apa rece ca gheaţa, mă uit, pierit, la munte, privesc în vale, apoi din nou spre pintenii acoperiţi de zăpadă. Simt, în lumina zilei care începe, cum renasc la viaţă.

Orbecăind, ajung malul rîpos şi mă prăbuşesc, greoi, pe pămîntul îmbibat de rouă. Să dorm? Să dorm pînă la sfîrşitul războiului! E tot ce-mi doresc în clipa asta.

— Dinamita? se răsteşte Ramuz, neliniştit.

Costelano cercetează, nepăsător, Stenul pe care fără ca eu să-mi dau seama, l-a cărat încă de la ieşirea noastră din tunelul infernal.

— S-ar părea că e-n regulă! Nădragii dumitale s-au cam muiat, dar n-am avut încotro! Mai bine nu se putea!

— Dă-i încoa', zice Ramuz, că-mi clănţăne zurgălăii!

Îşi pune la iuţeala pantalonii, în timp ce Costelano pipăie conştiincios raniţa.

— Uscată ca iasca, sergente! În privinţa asta, totul e în ordine.

— Ia-ţi arma înapoi, zice Ramuz, întinzîndu-mi Stenul, pe care l-a purtat pînă acum ca pe-un fel de colier. Mai înainte de a continua, trebuie să le curăţăm ca lumea. Vă sfătuiesc să folosiţi vata şi feşele din trusele voastre. Cred că e singurul lucru care a rămas uscat. Şi-n vreme ce şurubărim, ne şi orientăm.

Să ne orientăm! Muntele ne împresoară în continuare, ostil şi misterios, dar mult mai puţin înfricoşător, acum, cînd se arată zorile, cu lumina lor palidă. Torentul coboară panta cu un clipocit

---

[1] Costelano vrea să spună „monitor" (n.tr.).

voios şi aleargă să se piardă printre meandrele stîncoase ale unei văioage în care civilizaţia reapare, în sfîrşit, sub forma unei îngrămădiri îndepărtate de acoperişuri de ardezie.

— St. Cristoph! anunţă Ramuz, şi acolo, sus, la stînga noastră, e faimosul Galzig, cu care ne-a împuiat capul *Herr* Hohlen!

Se uită la ceasul-brăţară, apoi înalţă capul. O hotărîre rece se citeşte în privirea lui.

— Mereu spre sud-est, ei? Nu ne mai rămîne decît s-o luăm încotro ne duc ochii, la vale. Dacă totul merge bine, vom trece curînd de St. Cristoph, iar ieşirea din tunel va fi doar la o aruncătură de băţ.

— O să ajungem prea tîrziu, îşi dă cu părerea Orsini, cu un aer resemnat.

— De ce spui asta?

Corsicanul arată cu degetul spre cer, strîmbîndu-se.

— Soarele apare acuş-acuş, zice el; m-ar mira ca trenul să mai treacă la ora asta. O fi trecut mai de mult, pe cînd ne bălăceam în torent.

— E posibil, e foarte posibil, admite Ramuz, după cîteva secunde de gîndire. Dar o să ne ducem oricum să aruncăm în aer calea ferată fără să ne mai gîndim că ce şi cum, s-a-nţeles? O mai fi trecut vreun tren, mă rog, asta e, dar altul nu mai trece, e clar?

— Şi după aia, cum ne mai cărăm?

Indianul fulgeră cu privirea pe cel ce a îndrăznit să pună o astfel de întrebare. Ca un făcut, e chiar Costelano.

— Vă conduc eu. Fac şi eu cît făcea Hohlen, chiar şi prin părţile astea. Şi-acum, gata cu pălăvrăgeala! Armele sînt cît de cît în regulă, aşa că la drum! Îţi las raniţa în pază, Piratule! Tu, Coterot, mergi cu mine. Orsini, rămîi încheietor şi cască ochii!

O luăm din loc, cu degetele încovoiate pe trăgaci. Clănţănim de frig în hainele noastre ude ciuciulete. Eu, unul, simt cum sînt gata să mă prăbuşesc la fiecare pas, zdrobit de epuizare.

Coborîrea colinei e neplăcută – terenul, de granit, e alcătuit dintr-un fel de trepte uriaşe de aproape doi metri înălţime; dacă facem abstracţie de absenţa viţei de vie, peisajul ar putea trezi în Orsini şi în Franco amintirea meleagurilor natale din Provence.

Înaintăm astfel cam vreun sfert de ceas, după care Ramuz, mereu cu ochii pe busolă, ridică braţul. Ne oprim în loc.

— Nu putem continua aşa, spune Indianul pe un ton care-i trădează îngrijorarea. Prea sîntem descoperiţi. Oricine ne poate vedea cu un binoclu. Chiar cineva din St. Cristoph!

— Ar fi cam greu să ne ia drept alpinişti, darmite să creadă că sîntem capre sălbatice, spune Franco, regăsindu-şi, pentru o clipă, verva caustică. Oricum, sergent, noi urmăm pista indicată de *Herr* Hohlen, aşa-i?

— Mda! Mereu spre sud-est!

— Galzigul nu s-a mişcat din stînga noastră! Păi, atunci?

E uriaş, acest Galzig! Uriaş şi superb cu nuanţele lui irizate şi opalescente, pe care zorile le răspîndesc cu generozitate pe imensele povîrnişuri.

— Trebuie să fie pe undeva pe aici vreo trecătoare, e de părere Costelano. O s-o dibuim dacă o ţinem mereu spre sud-est… chiar aşa, descoperiţi, cum sîntem. Austriacul ştia el ce ştia, nu cred că s-a înşelat!

Ramuz îi aruncă o privire cruntă.

— O trecătoare, aici? face el dînd din umeri. Imaginează-ţi, Piratule, că n-am aşteptat să mă luminezi tu. M-am gîndit şi eu la asta. Contez însă pe tine c-ai s-o găseşti! Ia-o înainte, fii călăuză!

Se uită la ceas.

— Te aşteptăm aici pînă la ora cinci fix! Reglează-ţi ceasul după al meu!

Franco face un pas înainte.

— Cu permisiunea dumitale, sergent, mă prezint voluntar să-l însoţesc pe Costelano!

— Cu permisiunea mea o să rămîi aici, îi răspunde Ramuz sec. Un singur tip umblînd descoperit, are mai multe şanse să scape cu viaţă decît doi!

Se întoarce spre Costelano:

— Ei? Tot aici îmi eşti? Poate că vrei să-ţi dau busola?

Costelano e livid, dar are tăria să surîdă.

— Lasă-te de-astea, don’ sergent! Bunicul meu ducea în fiecare an şatra de la Calatayud la Saintes-Maries-de-la-Mer, fără ceas, fără busolă şi ajungea întotdeauna la timp acolo, cu toată familia, chiar în ajunul pelerinajului. Păstrează-ţi jucărica, don’ sergent!

Îşi scoate raniţa şi i-o dă lui Franco, care o ia fără să sufle o

vorbă.

— Ţine-o tu! O să mă mişc mai liber şi... oricum... nu se ştie niciodată!

Şi Costelano, cu spinarea cocîrjată, se îndepărtează cu acel pas elastic şi tăcut care-mi aminteşte, brusc, de mersul de felină al regretatului nostru sergent Gonzales.

— Adăpostiţi-vă! Aşteptăm în linişte! ordonă Ramuz.

Ne răsfirăm printre stînci. Îi urmez pe Orsini şi pe Franco, care au ochit un adăpost bunicel, în mijlocul cîtorva stînci înalte de aproximativ un metru şi aranjate oarecum în semicerc. În interiorul acestui refugiu, observăm un fel de covor de cenuşă rece şi cîteva bucăţi de lemn ars, amestecate cu rămăşiţe de carne şi oase.

— Bag de seamă că nişte garizi au ars un chef straşnic pe-aici, constată Orsini, cu sprîncenele adunate. După părerea mea, e un locşor cu vad bun, aşa că... poate-ar fi mai bine să ne cărăm la alt han.

— Gura, caporale, zice Franco care tocmai şi-a sprijinit arma între două stînci. Mac Mahon şi cu mine ne-avem ca fraţii. Aici sînt, aici rămîn[1].

Mă proţăpesc în colţul opus, în timp ce Orsini, bombănind în continuare, se aşază în mijlocul stratului de cenuşă, îndreptînd ţeava pistolului său mitralieră spre piscurile pe care lumina lăptoasă a zorilor începe să le coloreze puţin cîte puţin.

— Unde e Indianul?

— Nu mai pot eu de Indian. Dar dacă Piratul păţeşte ceva, Indianul o să mă pomenească.

Privirea uluită pe care mi-o aruncă Franco mă face să înţeleg că eu am fost cel ce i-a răspuns lui Orsini. Trebuie că m-am sonat rău, dacă nu-mi mai dau seama cînd îmi merge gura!

Ochii micuţului evreu mă urmăresc cu o expresie stranie:

— Ce-ai spus?

— Nimic! M-a luat gura pe dinainte! N-am vrut să zic nimic... am vorbit aşa... maşinal. De fapt mă gîndeam la altceva, zic eu, dar simt cum roşeaţa îmi invadează chipul.

Franco rîde uşurel, nu fără sarcasm.

---

[1] E vorba, firește, despre fraza, devenită celebră, a generalului Mac Mahon: „J'y suis, j'y reste", rostită în timpul asediului Sevastopolului (n.tr.).

— Ciudat, murmură el visător. Eu, unul, mă gîndeam exact la ce-ai spus tu cu voce tare.

— Tăceţi din gură! Nu ştiu pe unde umblă. S-ar putea să vă audă, intervine Orsini, mai cu scaun la cap.

Nu mai scoatem nici o vorbă, absorbiţi de contemplarea zbuciumatei privelişti care ne înconjoară. Ne aflăm pe un soi de pinten uriaş de piatră, avînd, în stînga noastră, Galzigul şi la dreapta, oarecum sub noi, panta accidentată, coborînd în trepte largi, pînă în văioaga în care e tupilat orăşelul St. Cristoph. Din loc în loc, în măsura în care piscurile de piatră o îngăduie, întrezărim un capăt al drumului care şerpuieşte în jurul trecătoarei, în ocolişuri simetrice. Liniştea şi pustietatea sînt impresionante, cu atît mai mult cu cît ziua care se naşte dezvăluie încetul cu încetul miile de cute ascunse ale muntelui, care, dezvelit de mantia de întuneric a nopţii apare, acum, în toată impresionanta sa maiestate.

„Ce-o fi făcînd Carnet? Unde-or fi ceilalţi camarazi din Bataşoc? Au reuşit ei, oare, să forţeze apărarea inamică? Au putut să lanseze atacul împotriva tunelului?“ Nu ştim nimic despre ei, după cum nici ei nu au veşti de la noi! Carnet şi-o fi ros unghiile tot aşteptînd mesaje de la noi! Iar în clipa aceasta *Herr* Hohlen trebuie să fie mort!

Aceste gînduri se învălmăşesc, dezordonate, în capul meu, cînd o vorbă a lui Franco mă face să tresar.

— *Uite-i!*

Cu inima bătînd tare, îi urmăresc privirea şi, ridicînd ochii, zăresc în faţa noastră, la vreo şase sute de metri, un buchet remarcabil de uniforme cenuşiu-verzui, iţindu-se din uşoara umbră matinală, desfăşurîndu-se în lanţ de trăgători pe versantul unei coline cu coama vălurită. Şi iată că, mergînd strîns în urma lor, mai apar alte siluete cu căşti.

— Sîntem căutaţi. Era la mintea cocoşului c-o să se întîmple aşa după teavatura de azi noapte, şopteşte Orsini care s-a aruncat pe burtă. Un munte nu sare în aer cînd i se năzare. Mama lor de nemţălăi, i-a pus rău de tot pe gînduri chestia cu explozia.

— Tacă-ţi gura, zice Franco, lipit de stîncă, precum o căpuşă. Nu e momentul să ne jucăm de-a soldaţii, ca la cinema.

Cine are chef de aşa ceva? Nimeni, bineînţeles! Gîndul îmi

fuge la Costelano, singur, pierdut în mijlocul naturii, şi la Ramuz care se încăpăţînează să rămînă nevăzut. Dar nu îndrăznesc să-mi exprim gîndurile printr-o întrebare. Liniştea şi prudenţa se impun.

Nemţii s-au apropiat. Au ajuns la poalele colinei şi înaintează, făcînd pămîntul să sune sub paşii grei. Frontul lor s-a redus şi acum avansează în rînduri de cîte patru. Cizmele sfărîmă pietrişul în cadenţă şi, prin golurile dintre stîncile ce ne apără de privirea lor, putem întrezări, timp de o secundă, chipurile – tinere sau nu – marcate de oboseală.

Trec astfel cam la zece paşi de noi, fără să ne bănuiască măcar prezenţa. Aud cum doi dintre ei schimbă cîteva fraze punctate de un rîs înfundat. Franco avea să-mi spună mai tîrziu că tipii vorbeau despre gustărica pe care o luaseră în locurile acelea cu trei zile mai devreme, graţie unei găini şterpelite de la popota ofiţerilor.

Acum, soldaţii au dispărut. Păstrăm o linişte totală, încît putem auzi zvonul paşilor îndepărtîndu-se. Trece astfel cam un sfert de ceas, care pare interminabil, apoi, răsărit de cine ştie unde, Ramuz sare ca un drac împieliţat în mijlocul adăpostului nostru.

— Ne-am descurcat destul de bine, zice el. Da’ acum gata, valea, că se împute treaba!

— Nu e încă cinci, zice Franco, cu răceală. Mai trebuie să aşteptăm douăzeci şi două de minute!

Privirea de gheaţă a Indianului aleargă, pe furiş, de la unul la altul.

— Dacă vă gîndiţi la Pirat, aflaţi că şi eu mă gîndesc la el. N-aveţi nici o grijă, o să-l întîlnim în drum, doar n-a putut s-o ia decît spre colina de unde au apărut friţii. Or, noi tot pe-acolo trecem.

— Nu e niţel cam riscant, sergent?

— Dar ce nu-i riscant în toată halimaua asta? ripostează Ramuz. Oricum, mi se pare logic să mergem pe drumul pe care au mers friţii. Păşind pe urmele lor, măcar sîntem siguri că nu sărim în aer călcînd pe vreo mină.

Ramuz nu greşeşte. Pentru el, reuşita misiunii noastre e mai importantă ca orice, asta e cert, dar nu e chiar atît de nătărău încît să-şi risipească oamenii la întîmplare, şi cu orice risc. Îl privesc şi, pentru prima oară, de nu ştiu cîtă vreme încoace,

găsesc puterea să-i surîd.

— E ceva glagorie în scăfîrlia aia de sergent, sergente! îi zic.

Ramuz îmi răspunde tot cu un surîs, îmi face cu ochiul, dar nu suflă o vorbă. Mă miră această stare de spirit care-l îndeamnă să accepte de la mine tot ce l-ar zbîrli venind din altă parte.

— Haideţi să ne cărăm. Iute! ordonă el.

Ţîşnind din ascunzătoare, ne angajăm pe o pistă ce duce la picioarele colinei, pe care apoi începem s-o urcăm, prudenţi, pentru că, fie vorba între noi, nu prea ştim ce-o să găsim de partea cealaltă. Cînd ajungem pe una din acele creste unduitoare, soarele a străpuns, în sfîrşit, ultimii nori aduşi de ivirea zorilor.

E frig, dar o uşoară adiere mîngîie piscurile golaşe şi, dincolo de îngrămădeala, mereu aceeaşi, de stînci, zărim, încă înecate de penumbră, defilee şi prăpăstii adînci.

Ramuz se apleacă asupra busolei.

— N-am făcut nici o greşeală. Am ajuns la ţanc. Iar trecătoarea…

Privirea lui încercată de muntean aleargă peste labirintul haotic cu acuitatea unui vameş care cotrobăie prin bagajele călătorilor.

— … Trecătoarea… iat-o! adaugă el, arătîndu-ne un defileu care se deschide între doi pereţi abrupţi, afundîndu-se tot mai mult spre vale. Da, avea dreptate Hohlen. Direct spre sud-est. Vom lăsa Galzigul în urma noastră şi o vom lua direct spre Sf. Anton.

— Bine, bine, chestia cu Galzigul o doresc şi eu. Numai c-ar fi bine ca mai înainte de a lăsa în urmă Galzigul să-l recuperăm pe Costelano, face, încetişor, Orsini.

Ramuz îl fulgeră cu o privire încărcată de mînie.

— Ia ascultaţi aici, voi toţi, zice el după cîteva secunde de tăcere. Cred că a venit momentul să ne lămurim un pic. E drept că ţiganul şi cu mine nu prea facem casă bună. N-are nimeni nici o vină, dar aşa a fost să fie. Mai întîi, aluzia lui Franco, acum tu, Orsini… e cam mult… Aflaţi că nu-mi cade deloc bine. Ca să nu zic mai rău! Am hotărît să trecem prin defileu şi o să trecem, pentru că altă ieşire nu văd; şi dacă, în drumul nostru dăm peste Pirat, cu atît mai bine. Asta o să-l scutească să se mai întoarcă de unde a pornit. Iată cum m-am gîndit eu şi vreau să vă mai spun că Piratul

e uns cu toate alifiile, ştie el mai bine ce are de făcut într-o asemenea situaţie. Nu putea s-o ia decît în direcţia asta. V-am mai spus-o o dată!

Indianul îşi aşază nervos pistolul-mitralieră pe umăr, cercetîndu-ne atent, pe sub sprîncenele adunate. Observ că mîinile îi tremură uşor.

— Şi-mi doresc să nu mă fi înşelat! adaugă el. Şi-acum, mai are careva ceva de zis? Hai, ce-i în guşă şi-n căpuşă, daţi-i drumul!

Tăcem chitic, aşa că, după ce aşteaptă o clipă, ne întoarce brusc spatele şi o ia din loc. Ne urnim destul de nemulţumiţi de noi, sincer să fiu.

Părăsind, din motive de prudenţă, crestele colinei, şi luînd-o la stînga, ajungem, în cele din urmă, în vîrful pantei care dispare, zece metri mai jos, între zidurile golaşe ale defileului.

Orsini, care tropăie alături de mine, mă trage, deodată, de mînecă.

— Ei, Duc! murmură el, crezi că l-am jignit pe Indian?

Îi răspund că e posibil. Cu un aer jalnic, continuă:

— E prima dată cînd în echipa noastră se-mpute ceva. Nu-mi place deloc, da’ e şi el de vină, nu?

— Eu zic să nu dăm cu pietre, îi răspund. Singura lui vină, singurul reproş pe care i-l putem aduce lui Ramuz e că a venit după Gonzales! De fapt, nu-l acceptăm pe Ramuz, ci îl suportăm fără a încerca să-l înţelegem!

N-am nici un chef să angajez o discuţie cu Orsini pe un teren atît de delicat. Cu el, – deşi-i un tip dotat cu specificul bun simţ al omului simplu – nu ştii niciodată unde te poate duce un dialog.

— Nu mă gîndesc decît la un singur lucru, zic eu retezîndu-i-o scurt. Sper că Piratul a luat-o pe drumul acesta şi că-l vom regăsi nevătămat!

Orsini respiră uşurat şi-mi mulţumeşte, dîndu-mi cîţiva ghionţi prieteneşti în spinare.

— Da, da, o să dăm peste afurisitul de Pirat! E un şmecher, a-ntîia, asta e!

Şi într-adevăr, spre uşurarea noastră, îl regăsim pe Costelano la vreo cincizeci de paşi de la intrarea în defileu. Ghemuit în spatele unei stînci masive, îşi pune un deget pe buze – de îndată

ce dă cu ochii de grupul nostru – şi-apoi ne face semn să ne lăsăm şi noi pe vine şi să venim pînă la el, unul după altul, evitînd chiar şi cel mai mic zgomot, ceea ce, la drept vorbind, e o recomandare de prisos.

Două minute mai tîrziu, sîntem toţi cinci la un loc, cocîrjaţi la poalele stîncii.

— Ce naiba faci acolo? şopteşte Ramuz.

— Ce-aţi fi făcut voi dacă aţi fi văzut cum, hodoronc-tronc, locul e năpădit de friţi? întreabă Piratul, din vîrful buzelor.

— Am fi făcut la fel ca tine, zic. Dealtfel, au trecut la trei metri de noi.

— Asta nu e tot, reia Ramuz. Şi trecătoarea ai găsit-o?

— Nu avem alt drum, sergente. Trecătoarea... este... sîntem chiar deasupra ei, numai că... e o bubă la mijloc...

— O piedică?

— La cincizeci de metri de aici e o cazemată şi, în faţa ei, o mitralieră garnisită cu doi tipi, care nu stau acolo ca să tricoteze, vă asigur! Tocmai reperasem chestia asta şi-aveam de gînd să mă întorc la voi, cînd au apărut primii friţi. Veneau din vale, au urcat defileul şi-au ajuns pe creste. Sînt sigur că ăsta-i drumul cel mai bun!

— Mda, îşi drege glasul Ramuz, învăluindu-ne într-o privire în care străluceşte o luminiţă de orgoliu. Asta le-am explicat şi eu garizilor: împrumutăm drumul nemţilor şi-i avem în buzunarul de la ceas.

— Partea nasoală e că nemţălăii, chiar dacă n-au plasat mine, au instalat, cu siguranţă, şi alte avantposturi d-astea, de-a lungul întregului defileu, zice Orsini.

— N-avem de ales, bombăne Ramuz. Dacă vrem să nu mai orbecăim pe sub pămînt ca nişte cîrtiţe, trebuie să-i mirosim mai de aproape. Nu uitaţi însă un lucru: dacă ajungem să ne încăierăm, păstraţi, fiecare din voi, ultima grenadă. S-a înţeles? Aruncaţi toată garnitura cît mai cu folos, dar păstraţi-vă una. Ştiţi de ce. Şi-acum, vira!

Ramuz nu-i dintre cei care umblă să-şi pună pielea la adăpost. Nimeni nu i-ar putea contesta curajul şi iuţeala cu care ia deciziile, aşa încît nu mă pot opri să nu-l bat pe umăr, admirativ, în clipa cînd e gata să o ia din loc.

Mă priveşte şi surîde.

— Urmează-mă, Duc. Ceilalţi, la zece paşi distanţă şi supravegheaţi stînga-dreapta defileului.

Mă tîrăsc în urma lui Ramuz, strecurîndu-mă printre stîncile care formează un fel de parapet natural, de-a lungul crestelor înalte, despicate de prăpăstii.

Înaintăm astfel încetişor, oprindu-ne cam din trei în trei metri, cercetînd cu mare băgare de seamă locul, mai înainte de a avansa cu cîţiva paşi. În fine, cazemata se înfăţişează ochilor noştri atenţi. E construită chiar pe stîncă, iar faţa ei de beton, străpunsă de o ambrazură orizontală, barează aproape în întregime drumul.

Înaintea micului fort, bine protejaţi de un meterez pe care se află îngrămădiţi saci cu pămînt, doi nemţi discută de zor, postaţi pe lîngă o mitralieră.

Nemişcaţi ca nişte statui, cercetăm cu privirea pe cei doi tipi care habar n-au că la nici douăzeci şi cinci de metri distanţă, moartea îi pîndeşte să-i secere, necruţătoare. Ramuz se uită, intens, la lunga fantă întunecată, aflată pe burta rotunjoară a cazematei. Brusc, se întoarce, privirea lui poruncitoare căutîndu-i pe băieţi.

Băieţii sînt acolo, invizibili, cu ochii ţintă la sergent, aşteptînd ordinele lui.

Ne-am obişnuit, de ani şi ani de zile, să înţelegem fără greş un semn, să traducem sensul unei ochiade sau al unui murmur. Am fost al dracului de bine dresaţi pentru asta, aşa că lui Ramuz nu-i vine prea greu să ne transmită prin gesturi ce vrea de la fiecare dintre noi.

După ce-şi lansează consemnele, îşi reia lunecarea de reptilă, înaintînd cu doar cîţiva centimetri pe minut. Cîştigă puţin cîte puţin teren, fără ca cel mai mic foşnet, cel mai uşor scîrţîit de pietriş, să-i trădeze prezenţa.

Ramuz se opreşte din nou, aruncă o scurtă privire peste umăr. Chipul crîncen al lui Costelano e lipit de pămînt, la zece paşi de noi. Dinţii lui de lup muşcă lama pumnalului, iar în mîna-i dreaptă străluceşte o grenadă defensivă.

Din Franco nu se zăreşte decît o parte din obraz, printre două pietroaie, şi un ochi – ca de ciclop – care ne priveşte chiorîş. Orsini

a dispărut, dar nu-mi fac probleme în privinţa asta. E în stare să ţîşnească precum un diavol pe partea opusă a cazematei şi să atace obiectivul pe la spate.

Trece astfel un minut teribil de lung. Mă întreb ce-o mai fi aşteptînd Indianul. Îl privesc cam pieziş şi mă înspăimînt de expresia bestială care, chiar în clipa aceasta, îi deformează fizionomia. Ai zice că e un animal sălbatic ce-şi cercetează, hulpav, viitoarele victime, un zăgan rotindu-se alene deasupra prăzii, sigur pe el. Privindu-l, îmi dau seama că, dacă avem cu toţii aceeaşi expresie, arătăm cumplit de respingători.

Deodată, Indianul îşi apasă mîna pe umărul meu. În sfîrşit, a sosit momentul! Într-o secundă, voi fi eliberat de această tensiune copleşitoare, iar nervii mei, încordaţi, îşi vor regăsi pacea. Va fi destul să apăs pe trăgaci, să strîng din dinţi şi să las ca tot trupul meu să vibreze la ritmul frenetic al automatului, zbătîndu-se în mîinile mele, ca o mică lighioană înspăimîntată, pe care aş reţine-o, împotriva voinţei ei, lipită de mine.

— *Go!*[1] urlă Ramuz.

Ne ridicăm toţi deodată, cu arma la şold. Un răpăit asurzitor sfîşie brusc liniştea dimineţii. În faţa noastră, nemţii au sărit în sus, urlînd.

Am impresia că un formidabil dansator pe sîrmă ţîşneşte alături de noi, zburînd deasupra stîncilor. Continui să trag, apropiindu-mă de cei doi nemţi, care tocmai s-au prăbuşit, în timp ce extraordinara vedenie aeriană se materializează, la primul contact cu solul. E Costelano, care fuge, mîncînd pămîntul, spre cazemată. Propulsat de propria lui viteză furibundă, Costelano se izbeşte de fort, dă înapoi un pas şi-şi lansează grenada în ambrazură, chiar în clipa în care, din adîncurile ei, ţîşneşte o limbă de foc albăstruie, însoţită de o lungă rafală de mitralieră.

Piratul face un salt pe-o parte şi se aruncă, pe burtă, la pămînt. După şase secunde se produce explozia. Mitraliera a amuţit şi o pînză cenuşie de fum se prelinge prin ambrazură.

În spatele nostru, ascuns în continuare printre pietroaie, Franco goleşte încărcător după încărcător în silueta masivă a cazematei. Uşa se deschide brusc, lăsînd să treacă un şuvoi de

---

[1] Du-te! (în engleză, în text). Este comanda folosită de britanici şi americani, pentru declanşarea unei acţiuni (n.tr.).

flăcări şi fum, din mijlocul căruia răsare un bărbat, înfiorătoare torţă umană, ţipînd sfîşietor.

În această clipă, de la înălţimea defileului, răpăitul sacadat al pistolului-mitralieră se alătură ţăcănitului furibund al armei lui Franco.

Omul-torţă face doi sau trei paşi, se răsuceşte în loc, apoi, cu un ultim urlet, se prăbuşeşte cu braţele în cruce.

— E mai bine c-a murit aşa! zice Ramuz, ridicîndu-se în picioare. E mai rapid şi mai curat.

Rîde uşurel, cu un hohot nervos.

— Hei, Duc? Ai băgat de seamă cine e sus?

Îi urmăresc direcţia degetului arătător şi zăresc un colţ stîncos, înalt de vreo cinci metri, care domină cazemata, închipuind un baldachin de granit.

Orsini e căţărat pe vîrful ciunt al stîncii. Cu picioarele depărtate, ţinînd cu o mînă patul armei încă îndreptate asupra soldatului mort, care continuă să ardă, caporalul nostru îşi flutură bereta cu un aer triumfal.

— L-am aranjat bine pe ăsta! urlă el. Acum va trebui să cobor, numai că-i greu al dracului.

Franco şi Piratul ne ajung din urmă.

— Bună treabă! E genul de caft care-mi convine! zice Costelano.

Cu un aer convins, Franco dă din cap a încuviinţare.

— Tocmai începusem să ruginim pe la încheieturi. Ne trebuia chestia asta ca să ne mai pună în mişcare.

Trecem, păşind peste cei doi mitraliori, dintre care unul mai geme încă, trăindu-şi ultimele clipe, şi ne apropiem de cazemată, învăluită într-un nor de fum, din ce în ce mai gros.

— N-are rost să ne apropiem mai mult, zice Ramuz. Afacerea-i lichidată. Nu mai avem cu cine face o partidă. Adunarea, băieţi! Au rămas destule afaceri de încheiat! A, iată-l şi pe căprarul nostru.

Orsini soseşte, ţanţoş, ca un curcan, cu un surîs care-i luminează faţa de lună plină. Am încurcat-o! De cîte ori pune la cale o vorbă de duh, Orsini ne oferă această fizionomie topită de bucurie.

— Ia poftim! E şase! exclamă el, arătîndu-ne pe rînd cadranul

ceasului său brăţară. Cu toată tevatura asta, cred că am scăpat trenul.

— Mă doare-n cot! răspunse Ramuz fără să clipească. O să-l prindem pe următorul.

Următorul?

Nu ţin cîtuşi de puţin să-l vexez de pomană pe Ramuz, spunîndu-i verde, în faţă, că nu împărtăşesc deloc convingerea lui neştirbită.

N-ar fi de mirare ca, din pricina balamucului pe care-l provocăm, de ore în şir, prin locurile astea, o întreagă armată germană să fie acum pe urmele noastre.

Dacă o să ajungem nevătămaţi la ieşirea tunelului de la Arlberg înseamnă că am fost al dracului de norocoşi.

Sau, cum ar fi zis micuţul Calmat, dacă ar mai fi fost printre noi:

— Staţi, fraţilor, că purceaua nu-i încă moartă în coteţ.

CAPITOLUL VIII

Cred că a sosit momentul să aruncăm o scurtă privire asupra situaţiei batalionului nostru pe plan operaţional, dacă nu pentru alt motiv, atunci măcar pentru scopul lăudabil de a face cunoscut faptul că tovarăşii noştri nu au contat numai pe noi pentru a cîştiga această bătălie.

Pînă acum am încercat să relatez, cît se poate de fidel, istoria misiunii noastre. Este deci foarte firesc ca, beneficiind de informaţiile care ne-au fost furnizate mai tîrziu, să povestesc, în cîteva cuvinte, cu ce s-a ocupat Batalionul de şoc, în timp ce noi traversam muntele, trăind peripeţiile care se cunosc.

După plecarea noastră, în ciuda faptului că Batalionul fusese blocat în vale, în jurul sătucului ruinat, maiorul Carnet, păstrîndu-şi întreg optimismul, reluă, fără a-şi îngădui o clipă de răgaz, cererile de întăriri.

Devreme ce nu putea obţine nici un fel de ajutor din partea

aviaţiei şi a trupelor aeropurtate, el se adresă unităţilor franceze cu destinaţie specială, staţionate, după cum se ştie, la Feldkirch, la Brand şi la Rankweil.

Graţie intervenţiei colonelului de Monzat, două companii au fost puse la dispoziţia Batalionului 1 de şoc. Aceste subunităţi aveau drept obiectiv să întărească companiile noastre, serios angajate la Braz şi la Wald.

Carnet nu ceru nimic pentru sine. Dintr-un sentiment de orgoliu pe cît de lesne de înţeles, pe atît de contradictoriu, acest vechi şi dur combatant socotea că aportul unor trupe proaspete, pe care el le cerea cu atîta înverşunare, veştejea prestigiul batalionului. Or, dacă nu se putea lipsi de un astfel de ajutor, se cuvenea, măcar, să nu abuzeze de el. Victoria, dacă avea să fie o victorie, trebuie să aparţină, în întregime, Batalionului de şoc. N-ar fi dorit ca altcineva, într-o zi, să se poată împăuna cu ea.

Iată de ce Carnet, aflat în fruntea companiilor a 3-a şi a 4-a, îşi pregăti conştiincios contraofensiva, de îndată ce primi mesajul lui *Herr* Hohlen care-l informă că dispuneam de explozibilul indispensabil îndeplinirii misiunii noastre.

În funcţie de informaţiile furnizate de prizonierul nostru, maiorul Carnet – operînd în acest fel o revenire la metodele de luptă specifice batalionului, – repartiză efectivele în formaţii de treizeci-treizeci şi cinci de oameni, comandaţi de un ofiţer şi bucurîndu-se de deplină autonomie de acţiune, fireşte în funcţie de misiunea respectivă; unicul cuvînt de ordine fiind: concentrarea forţelor noastre pe culmile dominînd Langenul, şi atacul concertat la ora H.

Aici mă văd obligat să deschid o paranteză, pentru a spune două vorbe despre neliniştea care-l cuprinse pe Carnet cînd, la ora prevăzută, nu primi mesajul lui *Herr* Hohlen şi, mai ales, în minutele şi apoi în ceasurile ce urmară, în care transmisionistul continua să dea din cap, a „nu“, la fiecare privire întrebătoare a comandantului.

Încercă să se autolinişteasscă, amintindu-şi ce gaşcă de apucaţi trimisese în această aventură, dar numai cu gîndul izbutea să fie rezonabil, inima nu-l asculta, pentru că prea multă bunătate se ascundea sub scoarţa aspră, de dur, ca să nu se simtă inundat de remuşcări.

„Tot jucîndu-te cu focul, ajungi să te frigi“, gîndea el, dezgustat de sine. De data asta, cred că le-am pretins prea mult. Da’ îi aduc eu înapoi, fir-ar să fie! Vii sau morţi, îi aduc pe toţi.

Totuşi, timpul presa şi Carnet îşi dădea seama că nu mai poate aştepta: trebuia să rişte o acţiune fără a şti dacă noi am izbutit sau nu în misiunea încredinţată.

Carnet hotărî deci să atace.

Zeci de grupuri tăcute, avînd fiecare propria sa misiune de luptă, căreia i se supunea cu o abnegaţie supraomenească, porniră prin noapte. Era vorba să se treacă, cu orice preţ, peste munte, evitîndu-se, pe cît posibil, contactul cu inamicul. Şi totuşi, n-au lipsit acţiunile individuale, duse cu o cumplită hotărîre şi o rece cruzime. Dar, chiar şi în toiul acestei lupte implacabile şi fantomatice, nemţii nu au crezut niciodată c-ar putea fi vorba de un atac de anvergură. Pentru ei, toate acestea nu păreau decît hărţuieli, tentative de infiltrare sau mici atacuri, datorate unor patrule de recunoaştere.

Aşa se face că, ajunse în vîrful muntelui, elementele noastre de avangardă se regrupară înainte de coborîrea spre Langen.

Păstrînd o strînsă legătură radio cu forţele însărcinate să neutralizeze Brazul şi Waldul, Carnet află că, pînă la urmă, centrala de la Braz căzuse în mîinile Batalionului de şoc şi a unităţilor speciale. Waldul rezista încă, iar zelul apărătorilor lui dădea mult de furcă asediatorilor; situaţia părea să evolueze favorabil, devreme ce uzina subterană era de acum încolo lipsită de jumătate din energia electrică ce-i era necesară.

Chiar în clipa în care noi atacam cazemata, Batalionul de şoc, ţîşnind dintre înălţimile Arlbergului, asaltă tunelul, prăvălindu-se asupra apărătorilor, surprinşi şi buimăciţi. Băieţii nu aveau asupra lor decît armele automate, grenadele şi patru AGA-uri [1] pe care să le opună puternicului sistem de apărare al duşmanului. Bateriile nemţeşti de 88 m/m intrară imediat în acţiune, susţinute de tunurile celor trei tancuri de şaptezeci de tone, care se desfăşurară într-o manevră de încercuire.

Din toate adăposturile individuale, dintre stînci, din toţi copacii plantaţi pe coasta colinei, tirul inamic se abătu cu un potop de foc

[1] AGA – armă individuală anticar, folosind grenade reactive antitanc cu traiectorie razantă (n.tr.).

asupra băieţilor din Batalion secerînd ciorchini de oameni, în vreme ce alţii se rostogoleau pe pante, sfîrşind, în două cazuri din trei, sfîrtecaţi de mine „S“[1], pitite cu viclenie în iarba proaspătă.

După zece minute de luptă, Batalionul pierduse şaizeci de oameni, dar unul dintre tancuri, atins de AGA-ul aspirantului antilez Denise, era acum pradă flăcărilor, iar pe lîngă unul dintre tunurile de 88 m/m definitiv amuţit, zăceau într-un sinistru morman, trupurile servanţilor, laolată cu patru combatanţi francezi.

Celelalte două tancuri făcură atunci cale întoarsă spre intrarea maiestuoasă a tunelului unde se instalară pentru a o apăra, în timp ce a doua baterie de 88 m/m îşi continua tirul violent asupra oamenilor agăţaţi pe pereţii de stîncă.

— Cîmpul de acţiune a blindatelor este limitat la zona intrării tunelului. E la mintea cocoşului că pe acest teren muntos, ele nu se pot deplasa, dar dacă nu exploatăm situaţia, o să ne fixeze la sol, spuse atunci Carnet, care, de pe o înălţime, cu binoclul la ochi, urmărea îngrijorat desfăşurarea luptei. Locotenente Mauger!

Un tînăr ofiţer se apropie:

— Ordonaţi, domnule maior!

— Ia şase oameni şi puneţi mîna pe tunul nefolosit. Făceţi-l să redevină activ, dar numai în interesul nostru!

Strecurîndu-se printre exploziile de grenade şi de mine, sub focul conjugat al armelor uşoare şi al obuzelor, cei şapte oameni porniră la drum. Dintre ei doar trei aveau să ajungă la tun. Pentru aceasta a fost necesar să se piardă în penumbra unei păduri de pin, care încercuia o colină, să coboare versantul opus şi din nou să urce în aşa fel încît să ocolească poziţia pe la spate, lăsînd în urmă patru dintre ai lor, precum şi vreo cîţiva nemţi, luaţi pe nepusă masă şi ucişi într-o scurtă şi cumplită luptă corp la corp. Dar tunul de 88 m/m căzu pînă la urmă în mîinile lor. Deşi lipsiţi de experienţă ei se dovediră îndeajuns de îndemînatici pentru a-l întoarce împotriva inamicului, semănînd, în rîndurile lui, mai întîi uluirea şi apoi moartea.

Această schimbare de situaţie, – încă o acţiune remarcabilă în palmaresul, oricum încărcat, al Batalionului de şoc – dădu

---

[1] E vorba de minele anti-personal, cu trei focoase implantate la nivelul solului (n.a.).

combatanţilor un nou impuls de bravură şi încredere în forţele proprii. Bătălia fu continuată cu o însufleţire crescută, de ambele părţi, atingînd culmea intensităţii cînd cele două obuze, trase de artileriştii noştri ocazionali, incendiară un masiv Konigstiger[1].

Trei bărbaţi înnebuniţi de groază ţîşniră prin turelă, aruncîndu-se la pămînt. Erau cît pe ce să dispară în bezna tunelului, cînd fură seceraţi de tirul pistoalelor noastre mitralieră.

Chiar în aceeaşi clipă, cel de-al doilea tun de 88 m/m ţinti asupra celui luat de soldaţii francezi. Un singur obuz i-a fost de ajuns, dar sacrificiul alor noştri nu fu zadarnic, pentru că, profitînd de această manevră a inamicului, echipa comandată de căpitanul Algajat se năpusti asupra tunului şi-l capturară, masacrînd pe loc servanţii nemţi.

Cele două tunuri de 88 m/m fiind reduse la tăcere, Batalionul de şoc nu mai avea înaintea lui decît unul din cele trei tancuri şi aproximativ şase sute de infanterişti, împotriva cărora putea lupta de la egal la egal.

Deasupra munţilor se ivea, palidă, ziua, iar norii îndărătnici ai nopţii se risipeau încetul cu încetul.

În vacarmul rafalelor de mitralieră şi exploziilor de grenade, Carnet îşi păstrase, întreg, calmul său proverbial. Se uită la ceas şi spuse:

— E ora şase! Din clipa asta punem totul la bătaie şi cred că vom isprăvi foarte repede!

*

* *

Pare o nimica toată! Nu ne vine a crede şi, totuşi, iată-ne ajunşi la ţintă.

Calea ferată a apărut, la zece metri sub noi, în clipa în care ne aşteptam cel mai puţin.

Iese chiar din pîntecele muntelui, dreaptă, mărginită de taluzul cu gazon de-un verde proaspăt, şi coboară spre orăşelul St. Anton, ale cărui acoperişuri sînt ascunse vederii noastre de coroanele copacilor şi de siluetele colinelor învecinate.

Pentru moment, stăm cu burta lipită de plafonul betonat al

[1] Succesorul faimosului tanc Tiger. În traducere înseamnă Tigru regal (n.tr.).

tunelului, a cărui parte posterioară se înfige în pereţii stîncoşi ai muntelui, aliniaţi jur împrejurul nostru. La stînga tunelului, un castel de apă se înalţă între două drumuri paralele. Ceva mai departe, la dreapta, zărim un macaz, flancat de un semafor, a cărui siluetă lunguiaţă se ridică vreo cincisprezece metri spre cer. Alături de pilonul înalt de oţel şi ciment, un soldat umblă în sus şi-n jos, în timp ce alţi doi, aşezaţi lîngă macaz, fumează liniştiţi, trăncănind.

Din fericire, arborii şi stîncile ne feresc de ochii lor. N-avem răgazul să prelungim prea mult afacerea. Ne-ar trebui timp să neutralizăm santinelele în linişte. Dealtfel, ar fi de-a dreptul imposibil să ne apropiem de ele, fără să fim, de îndată, reperaţi.

— Gata, nu mai putem să ardem gazul, zice Ramuz, în şoaptă. Mai ţineţi minte planul nostru, aşa-i? Costelano şi cu mine plasăm încărcătura în tunel, pentru că nu-i de ajuns să aruncăm în aer linia ferată, trebuie – şi e foarte important s-o facem – să le blocăm drumul pe multă vreme de-acum încolo.

Orsini încuviinţează, cu o ochiadă.

— În timpul ăsta, Franco, Coterot şi cu mine rămînem afară, să vă acoperim şi să păzim comoara. Aşa-i sergent?

— O.K.! Coterot, dă raniţa Piratului!

Călcîndu-mi pe inimă, i-o întind prietenului meu.

— Sper că e ultima oară cînd ne mai jucăm de-a „na-ţi-o ţie, dă-mi-o mie!“, murmură sarcastic, Costelano.

Ramuz face la iuţeală socoteala grenadelor de care dispun el şi Piratul. Trei! Ar fi destule, ca să se evite prea multe distrugeri, ale căror efecte ar putea să se întoarcă împotriva celor ce le provoacă, numai că e absolut necesar ca prima grenadă să-şi atingă scopul. Or, să vizezi şi să nimereşti calupurile de dinamită în obscuritatea aia, avînd grijă să păstrezi o distanţă de siguranţă destul de mare, constituie o manevră foarte grea şi periculoasă. Totuşi, Indianul nu se îndoieşte de reuşită. Tipul ăsta e dintr-o plămadă puţin obişnuită şi o dovedeşte, o dată în plus, nelăsînd nimănui grija de a se achita de această misiune. Dar oare de ce şi-a ales drept tovarăş tocmai pe omul pe care-l detestă cel mai mult? Nădăjduieşte oare să-i întindă o cursă? Vrea să-i pună la încercare curajul? Doreşte să-l facă să nu se mai întoarcă? Cred că nu vom şti niciodată ce sentiment l-a îmboldit pe Ramuz, în

clipa cînd la ales pe Costelano!

— Atenţie! Eşti gata, Piratule?

— Gata!

Sergentul ne face un mic semn cu capul şi, de îndată, pistoalele-mitralieră intră în joc. Rafale grăbite sfîşie liniştea efemeră, secerînd sentinela de lîngă semafor, ca şi pe unul din cei doi care flecăreau lîngă macaz. Al treilea a sărit în picioare. Scăpat ca prin minune, încearcă să se adăpostească în refugiul minuscul, dar, în graba lui, se izbeşte de trupul camaradului său căzut, se împleticeşte, se agaţă de clanţa uşii, şi se prăbuşeşte, în cele din urmă, atins în spinare de o ultimă rafală.

— E momentul! urlă Indianul, pornind în goană.

Cu agilitatea şi elanul unui cerb sare din stîncă în stîncă, de-a lungul pantei care duce la calea ferată. Costelano îl urmează, la fel de rapid şi de eficace.

În mai puţin de un minut, se şi află în faţa intrării tunelului, un vast şi elegant arc săpat în stîncă şi înconjurat de un fel de bordură alcătuită din enorme dale de marmură.

Coborîm de-a valma în urma lor, dar, odată ajunşi jos, îi pierdem din vedere: au dispărut, înghiţiţi de gura întunecată a tunelului.

Luăm imediat poziţie în spatele copacilor sau pe lîngă rambleu, cu pistoalele-mitralieră pregătite, scrutînd fiecare dintre noi o bucată de teren precis delimitată.

Trec astfel cîteva minute, în cea mai deplină linişte. Nici o prezenţă omenească nu se manifestă. Să aşteptăm!

Deodată, un mormăit surd pare să urce din măruntaiele muntelui. Seamănă mai degrabă cu gîfîitul unui monstru ascuns sub pămînt şi care încearcă să se scuture de greutatea ce-l apasă. Ne privim unii pe alţii, neliniştiţi. Ce fac băieţii, pentru Dumnezeu?

Gîfîitul creşte, se amplifică, din clipă în clipă.

— E bestia aia de tren care se apropie! strigă Franco, cu o voce gîtuită de emoţie. Pariez că e trenul!

Trenul! Da, are dreptate! Recunosc, acum, zgomotul ritmat şi surd al roţilor, învăluit şi foarte asemănător cu vuietul mareei în creştere.

Şi explozia asta care întîrzie! Ramuz! Costelano! Pentru numele lui Dumnezeu, ce faceţi voi acolo? Unde sînteţi?

Şi iată că, brusc, ţîşnind din penumbră, locomotiva se înfinge în arcada tunelului. Înaintează încetişor, trăgînd după sine un şir de vagoane plate, a căror încărcătură este acoperită cu prelate bălţate în culori de camuflaj. Soldaţii păzesc, pe platforma fiecărui vagon; observăm două chipuri bănuitoare, care se apleacă prin fereastra locomotivei. Doi tipi purtînd căşti scrutează cu atenţie împrejurimile.

O voce răguşită urlă nişte ordine. Locomotiva încetineşte. Trenul se opreşte la cinci metri de noi, iar soldaţii coboară şi se îndreaptă, în goană, spre cadavrele camarazilor lor. Chiar în clipa în care deschidem focul asupra nemţilor, o uriaşă explozie zguduie muntele. Aerul devine arzător, mînat parcă de dezlănţuirea unui taifun. Stînci pulverizate zboară spre cer, într-o fantastică jerbă, înainte de a recădea pe pămîntul care se despică şi geme.

Nu se mai termină această explozie! Convulsiile ei înspăimîntătoare umplu valea cu mii de mugete. Copaci, bucăţi uriaşe de stîncă sfărîmată se prăvale asupra noastră, în jurul nostru. Şi iată că, împinse de suflu, vagoanele, încă ascunse sub munte, sînt catapultate unele asupra celorlalte, aruncate de-a valma de o forţă colosală, bulucite grămadă la ieşirea din tunel, într-un înfiorător şi gigantic carambolaj, în care urletele de groază şi de suferinţă sînt nemilos curmate de o moarte brutală.

Îmi sîngerează nasul şi urechile. Stau lungit pe pămînt, neştiind prea bine unde mă aflu. Cu mîinile împreunate pe ceafă, cu ochii închişi, aştept sfîrşitul furtunii, pîndindu-mi, de fapt, propriul sfîrşit! Trec, astfel, cîteva minute, apoi, încetul cu încetul, parcă cu un regret, liniştea se reinstalează. O linişte grea de fum şi de praf, întreruptă de scîrţîieli şi prăbuşiri misterioase.

În cele din urmă, ridicîndu-mă într-un cot, îndrăznesc să arunc o privire în jurul meu.

Numai că în jurul meu nu mai e nimic! Nimic din tot ce fusese o paşnică linie ferată traversînd un peisaj bucolic şi ospitalier. Nimic în afara unei apocaliptice îngrămădiri de şine torsionate, împungînd cu vîrfurile aerul saturat de fum.

Nici urmă de locomotivă! Nici de castel de apă! Nici de macaz! Nici de oameni! Doar un hău imens, ca un lac golit de ape, o biată bucată de pămînt chinuit, hăcuit, împroşcat cu resturi înnegrite,

fumegînd, de nerecunoscut! *Nici urmă de oameni?*

Sugrumat de frică, sar din ascunzătoarea mea, biet nenorocit alerg de-a lungul căii ferate, privesc deznădăjduit împrejur. Trec cu greu cîteva minute în timpul cărora mă străduiesc să-mi stăpînesc o irezistibilă dorinţă de a-mi urla în patru vînturi spaima; dar iată că, unul cîte unul, camarazii mei apar de prin cotloane, precum copiii care se joacă de-a baba oarba.

Alerg spre Orsini. E cel mai aproape de mine. Mă priveşte atent:

— Eşti rănit, Duc?

Rîd, plîng, mă bîlbîi, încercînd să mă şterg pe faţă cu mînecile.

— N-am nimic!... E şocul de la explozie... O să treacă!

— Astupă-ţi urechile şi nasul cu un pic de vată muiată în apă oxigenată, mă sfătuieşte Franco, care ne ajunge din urmă. Trebuie să ai în trusă.

— Eu, unul, aş prefera să-i ard o duşcă de rom, zice Orsini. O lovitură pe cinste, ai? Numai că n-am terminat încă! Ar trebui să ne ocupăm niţeluş de Indian şi de Pirat!

Încetişor, cu Stenurile în poziţie de tragere, ne întoarcem spre tunel, care varsă, prin deschizătura uriaşă, valuri groase de fum şi praf ce răzbat printre mormanele de vagoane distruse.

— Nu-i prea prudent să ne băgăm în cimitirul ăsta de fiare vechi, zice Orsini, strîmbîndu-se. N-am nici un chef să mă trezesc cu tone de stîncă peste scăfîrlie. Trebuie să fie ceva mişcare sub comedia asta, ce părere aveţi?

— Vira, păpuşică, bombăne Franco.

— Am auzit că uneori e de ajuns un zgomot de paşi ca să se declanşeze o avalanşă babană insistă Orsini. Ar fi de-a dreptul idiot s-o mierlim, tocmai acum, la spartul tîrgului!

Îl îmbrîncesc, uşor, înainte.

— Trebuie să-i găsim pe băieţi. Sînt cu siguranţă pe undeva pe aproape!

Tot vorbind, am ajuns la cîţiva paşi de tunel, aşa că putem aprecia la toată valoarea-i, rezultatul operaţiunii noastre: şinăraie împrăştiată pe o rază de vreo cincizeci de metri; bucăţi de oţel adînc înfipte în solul sfîrtecat, cam asta e tot ce-a mai rămas din locomotivă, iar acolo, jos, sub tunel, după perdeaua de fum înecăcios, care ne înţeapă nările, sînt încălecate, în

semiobscuritate, primele vagoane ale convoiului.

Zvîrlite de-a valma de suflul formidabilei explozii, cele mai multe s-au stîlcit, izbindu-se de pereţii tunelului. Roţile se mai învîrtesc şi acum în gol şi sub platformele răsturnate şi sfărîmate se zăresc, printre lăzile pulverizate, împrăştiate la tot pasul, fragmente de fuzelaj, de aripă şi o mulţime de alte piese pe care, însă, nu le putem identifica.

Orsini e năucit de admiraţie.

— Să fiu al dracului dacă n-o să ne trezim cu o permisie babană, zice el, însufleţit. Mamă, ce mai privelişte! Să-mi spuneţi mie cuţu' dacă...

Numai că nu-l ascultăm. Privim cu toţii, cutremuraţi, disperaţi, uriaşul baraj format din bucăţi de stîncă şi fiare răsucite, care blochează tunelul de jos şi pînă sus. Pietroaiele smulse de explozie au stîlcit şi restul de vagoane, înmormîntîndu-le sub tone de piatră şi pămînt.

Franco apucă, furibund, un pietroi şi încearcă, neputincios, să-l smulgă din încleştarea de lemne, pămînt şi fier, care-l ţintuieşte ca într-o menghină.

— Ajutaţi-mă, urlă el. Dacă sînt pe-aici, poate că reuşim să-i scoatem!

Nu-mi fac nici un fel de iluzie. E ca şi cînd ai vrea să dezlipeşti curcubeul de pe cer, cu ajutorul unei pile de unghii.

— Greu de crezut, îi zic.

— Trebuie să încercăm! Trebuie să facem pe dracu'n patru! răcneşte Franco, sărind pe piramida de stîncă şi escaladînd-o. Ramuz! Costelano! Mă auziţi? Răspundeţi!

Creştetul micuţului evreu atinge plafonul tunelului. Abia se mai zăreşte, înecat în fumul şi praful care învăluie totul. Bulgări de pămînt, bucăţi de stîncă se rostogolesc la picioarele noastre. Ca un apucat, Franco bate cu patul armei în bolta de beton. Urlă de mama focului, încercînd să găsească, pe undeva, o spărtură, prin care să se poată uita după băieţi.

— Ramuz! Piratule! Sîntem aici! Răspundeţi!

Strigăm şi noi odată cu el, cu toată puterea pe care ne-o dă spaima. Din păcate, nici un răspns. În ciuda eforturilor noastre, e mai mult ca sigur că nu vom putea înlătura cumplitul obstacol.

— Un tîrnăcop! Măcar un tîrnăcop să fi avut, mama lui de

tîrnăcop, înjură Orsini. Da’ unde naiba să-l găseşti în balamucul ăsta?

Pietroaie desprinse din plafon încep să pice, în timp ce, trosnind înfiorător, pereţii tunelului prind să se despice, brăzdaţi de zig-zagul crăpăturilor din ce în ce mai numeroase.

— Să plecăm iute, zbiară Orsini, protejîndu-şi creştetul. Aici ne rămîn oasele!

Dintr-un salt, Franco şi-a părăsit primejdiosul post de observaţie. Îl primesc în braţele mele, apoi o luăm la goană în urma lui Orsini, care a şi ieşit, între timp, din tunel.

Nici n-am apucat să fugim vreo treizeci de metri, – mîncînd pămîntul – cînd, într-un bubuit infernal, se produce prăbuşirea finală. Adio tunel, adio vagoane stîlcite, adio intrare impunătoare, împodobită cu plăci de marmură. Muntele, dezagregat, a înghiţit opera oamenilor; deasupra mormanelor de stîncă, un val de praf străpunge aerul, diluîndu-se în straturi transparente, pe cerul plin de soare.

— De data asta, chiar că s-a terminat, murmură Orsini distrus.

Tăcem, cumplit de descumpăniţi. După o pauză care mi se pare interminabilă, Franco spune:

— Erau nişte oameni adevăraţi. Nişte tipi a-ntîia!

Dau din cap. Aş dori să mă pot ruga. Numai că n-am reuşit niciodată, în civilie, să învăţ să mă rog. Şi cu atît mai puţin în armată.

*

* *

Gumpoldskirchen, *20 mai 1945*

Stăm la masă, sub primitoarea boltă a unei Heurigen [1] unde ne-am obişnuit să ne petrecem cea mai mare parte a serilor, înainte de a ne întoarce la cantonament.

Acest sătuc tipic austriac, aşezat în plină Vienă aglomerată, a devenit reşedinţa noastră de vreo zece zile, mai exact de cînd Germania nazistă a depus, definitiv, armele. Nu ne vine să credem! Nu e prea uşor ca, după şase ani de război, să te eliberezi de toate metehnele luptătorului, atunci cînd glasul

[1] Cîrciumioară (în germană, în text; n.tr.).

tunurilor a tăcut. Şi, totuşi, pe lîngă plăcutele zgomote venite de la bucătărie, răzbat pînă la urechile noastre tot soiul de poveşti, dintre cele mai fanteziste. Se spune, printre altele, că vom fi trimişi în Pacific, ca să dăm o mînă de ajutor americanilor care n-au terminat cu japonezii. Ca şi cînd americanii şi uriaşul lor potenţial de război ar avea nevoie de cinci sute de amărîţi, care să-i scoată din rahat. Nostimă poveste!

Pînă una, alta, bem cu plăcere vinul alb al casei ghiftuindu-ne cu renumitele Palatschinken [□□], care ne sînt înfăţişate în stive de vreo cincisprezece centimetri; nouă nu ne rămîne decît să le rulăm, după ce le-am uns cu una dintre cele cinci variante de dulceaţă, servite alături.

O mică orchestră de Schrammelmusik [□□□] îşi distilează, cu o discreţie demnă de toată lauda, repertoriul. Mulţi civili se adună aici, cam în fiecare seară. Beau, mănîncă, cîntă refrenele în cor şi ne invită, adesea, să ciocnim cu ei.

Ambianţa e plăcută, fără ştaif, iar noi ne simţim fericiţi. Încă nu e chiar pace, nici de demobilizare nu e vorba. Dar un armistiţiu înseamnă, oricum, ceva bun!

În seara asta avem un oaspete la masa noastră. Mai exact, un corespondent de război, care s-a invitat singur şi pe care-l primim cu mai mare plăcere, auzind cum comandă o nouă serie de sticle.

— V-am tot căutat la cantonament, zice el, în chip de introducere, dar mi s-a spus c-o să vă găsesc aici. Mă numesc Gustave Eilech. Aş dori să stau puţin de vorbă cu dumneavoastră.

Şi chiar stăm puţin de vorbă cu el: Orsini, Franco şi cu mine. A auzit tot soiul de lucruri despre micul nostru grup şi ar dori să scrie un articol pe tema asta.

Vinul dezleagă limbile, s-ar părea, şi, devreme ce tipul ăsta, Eilech, posedă şi o autorizaţie în toată regula, semnată de Sultan, nu văd nici un motiv pentru care am rămîne muţi.

— Ceea ce mi se pare extraordinar în situaţia voastră începe el, este că, la ora la care voi vă dădeaţi de ceasul morţii să aruncaţi în aer calea ferată, nemţii tratau cu aliaţii, pentru a hotărî terminarea războiului.

— Cam asta ni s-a spus şi nouă, chiar în seara cu pricina,

[□□] Clătite extrem de fine, umplute cu dulceaţă (în germană, în text; n.tr.).

[□□□] Muzică tipic vieneză (idem).

adică în seara în care ne-am adunat cu toţii, răspunde Franco. Trebuie să recunoaştem că, dacă am fi ştiut, ne-am fi pitit şi noi poate în dimineaţa aia, pe undeva, pe sub brazi, şi-am fi soilit zdravăn, aşteptînd să se termine circul!

— Cu alte cuvinte vă pare rău că v-aţi riscat pielea de pomană?

— Mda, oarecum, zic eu. Ce părere ai, domnule reporter? Noi plecasem val-vîrtej, ni se spusese că bucăţile alea de avion nu trebuie să ajungă, pentru nimic în lume, la destinaţie, ca să nu fie prelungit, în mod inutil, războiul. Şi cînd colo... cacialma! În timp ce noi ne tîram prin munţii ăia ca nişte tîlhari de drumul mare, domnii aranjau între ei ca toată afacerea să cadă baltă! Halal!

— Halal, ne-halal, dar de căzut a căzut ceva, zice Orsini, fericit de calamburul care i-a reuşit. Eu unul n-am deloc impresia că am asudat de pomană!

Înfulecă a nu ştiu cîta clătită, cu expresia pofticioasă a unui copil înfometat, apoi, cu gura plină, cu buzele ajurate de dulceaţă, adaugă, cu un aer plin de importanţă:

— Treaba trebuia făcută! Eu unul sînt mîndru c-am participat la ea!

— Ai şi de ce să fii mîndru, zice Eilech, în timp ce stiloul îi aleargă, neobosit, pe prima pagină a blocnotesului.

— Ai de gînd să povesteşti chestia asta în foiţa ta?

— Păi, nu asta mi-e meseria?

— Ce foiţă? Care foiţă? sar băieţii.

— Tot ce notez eu, acum, va fi mai înainte trimis la Centrul de propagandă şi informaţii al armatei. Altceva nu vă pot spune deocamdată. Dar, aveţi încredere în mine, totul se va afla. Şi aşa e drept să fie! Acum, povestiţi-mi cum s-au petrecut lucrurile. Şi dacă se poate, nu omiteţi nici un amănunt.

Bea o înghiţitură de vin, întoarce pagina carneţelului, şi, cu peniţa pe hîrtie, ne cercetează cu aerul: „ei, care începe?“

Mă hotărăsc şi-i povestesc aventura noastră punct cu punct. Din cînd în cînd, Franco adaugă cîte o poantă, în timp ce Orsini se mulţumeşte să încuviinţeze din cap, continuînd să se îndoape cu clătite.

— O singură centrală electrică rezista încă asalturilor companiei 1 din batalionul nostru. Numai datorită curajului

apărătorilor ei – curaj pe care, în calitate de soldat, n-am încotro, nu pot decît să-l salut – trenul a putut să părăsească, cu oarecare întîrziere, ce-i drept, uzina subterană. În acel moment, companiile noastre, a 3-a şi a 4-a, îşi lansau ofensiva asupra tunelului pornind dinspre Langen. Asta se întîmpla oarecum la ceasul la care eram pe cale să ne atingem ţinta. Altfel spus, stimate Eilech, s-a produs miracolul – căci numai de o întîmplare miraculoasă poate fi vorba şi nicidecum de un calcul strategic – că drumul de fier sărea în aer pe versantul sud-est, chiar în clipa în care, spulberînd apărarea inamică, Batalionul de şoc, avîndu-l în frunte pe maiorul Carnet, asalta tunelul dînd ultima bătălie în vederea cuceririi uzinei!

— Căderea celei de-a doua centrale, aceea de la Wald, a survenit, cred, cam în acelaşi timp. Ceea ce a avut drept corolar, capitularea necondiţionată a personalului uzinei şi a garnizoanei sale, spuse corespondentul. Da, toate acestea corespund perfect cu ceea ce ştiam şi eu. Şi... hm... în cazul în care misiunea dumneavoastră nu ar fi reuşit, ce s-ar fi întîmplat?

Franco se-ncruntă şi-şi bea vinul pe nerăsuflate.

— Trenul s-ar fi oprit singur, din lipsă de curent, mormăie el. S-ar fi oprit bine mersi, cam între ieşirea din tunelul Arlberg şi Sf. Anton. Orsini n-o să reuşească niciodată să înţeleagă chestia asta! Se crede un erou, ba se şi vede semnînd tratatul de pace, aşezat între Eisenhower, Stalin, de Lattre şi toţi ceilalţi ştabi, care, după aia, îl şi poftesc să petreacă cu ei!

— Aflaţi că vă confecţionez douăzeci de pagini de toată frumuseţea, o să vedeţi voi, exultă Eilech. Gustă şi el, dintr-o clătită, apoi zice:

— Hei, da’ n-aţi suflat o vorbă despre episodul Ramuz-Costelano!

— Ramuz-Costelano? se miră Orsini, holbîndu-se la ziarist. Ce episod? Ce vrei să spui cu asta?

— Eu unul ştiu ce vrea să spună, zice Franco, grav.

Aşezîndu-şi coatele pe masă, Franco îşi împreunează mîinile sub bărbie:

— Episodul Ramuz-Costelano! Ca să vezi! Ei bine, imaginează-ţi că erau, într-adevăr, morţi! Înmormîntaţi sub pămînt, sub sute de tone de piatră şi fierărie! Şi noi stam acolo, bieţi răcani neputincioşi. Şi zău c-am încercat să-i degajăm, dar, în faţa

imposibilului, am fost nevoiţi să renunţăm. Am plecat cu sufletul ţăndări. Ce puteam face în lupta cu mormanul gigantic de dărîmături? Eventual să ne lăsăm înghiţiţi, la rîndul nostru. Pricepi, scriitorule? Ei, la rîndul lor, au acţionat exact cum trebuia să acţioneze. Recunosc că sosirea neaşteptată a trenului i-a cam derutat: nimeni nu se mai gîndea la el. Aşa că s-au pitit în fundul unei nişe de protecţie, dintre acelea care se practică prin pereţii tuturor tunelurilor din lume. Apoi – după ce ultimul vagon le-a trecut prin dreptul ochilor – Costelano a aruncat în urma trenului raniţa de dinamită, în timp ce sergentul a lansat grenada. Ca acţiune combinată nici nu se putea ceva mai bun. După şase secunde, totul sărea în aer! A bubuit atît de tare, că era cît pe ce să fie stîlciţî de suflul exploziei, deşi îşi luaseră măsurile de prevedere. Ei, oricum, treaba fusese făcută şi încă bine de tot. Numai că…

Franco îi mai arde o înghiţitură de vin, aprinde ţigara pe care i-a oferit-o Eilech şi reia:

— Numai că… masa aceea de stînci prăbuşite îi împiedica să ajungă la noi. Şi nici măcar nu aveau cum să ne anunţe că, în ceea ce-i privea, totul era în regulă. În situaţia asta, încercînd să împace ghinionul cu sentimentul datoriei împlinite, sergentul şi cu Costelano au pornit, pur şi simplu, la drum în direcţie opusă. Au mers, plini de îndrăzneală, cale de vreo zece kilometri, cu degetul pe trăgaci, conştienţi că la fiecare pas pot să dea, nas în nas, cu celebrii „lupi“ ori cu faimoasele Stosstruppen, pornite împotriva Batalionului de şoc. Aşa se face că, neputînd ieşi din tunel înspre Sf. Anton, ei bine, respectînd deviza „fie ce-o fi“, *au ieşit pe partea cealaltă!*

— Fabulos! jubilează Eilech, care a şi umplut patru pagini de blocknotes, cu scrisul lui hieroglific. Şi cum s-a terminat povestea?

— Au dat peste una din echipele noastre de curăţire, care tocmai cerceta fiecare colţişor al tunelului. Tărăşenia se terminase de cel puţin un ceas sau două în partea dinspre Langen, dar Sultanul, care nu-şi uitase puişorii a trimis o patrulă de recunoaştere.

— Totul e în regulă în ce ne priveşte, domnule maior, spuse sergentul Ramuz cînd a ajuns la P.C.-ul batalionului. Dar tunelul e arşice în partea dinspre Sf. Anton, şi-mi fac griji pentru băieţii care

au rămas acolo.

— Formidabil! exclamă corespondentul. Sînteţi nişte figuri! Dar tipii ăştia unde pot fi găsiţi? Mi-ar place să stau de vorbă şi cu ei, să le culeg impresiile.

Orsini înşfacă şi ultima clătită, pe care o unge copios cu toate resturile de dulceaţă de pe fundul borcanelor.

— Ce-ar fi să mai comandăm un rînd? propune el. Şi încă niţel vin? Ce dracu'! Doar sîntem vedete, nu?

Şi-apoi, înţepenind brusc, cu linguriţa îndreptată spre tavan, priveşte ţintă la ceva, în spatele nostru.

— Extraordinar! Uite-i! Au apărut.

Întorcem capul la iuţeală. Eilech se ridică, pentru a-i vedea mai bine. La capătul unicei străduţe a satului, doi ostaşi se îndreaptă, cu paşi mari, spre cîrciumioarele în care gîlgîie vinul roşu. Cu mînecile suflecate pînă peste cot, cu beretele vîrîte pe sub epoletul bluzonului de camuflaj, înaintează cu capul descoperit, părînd veseli, nevoie-mare.

— Care din ei e Ramuz?

— Ăla mai pătrat, din stînga.

— Celălalt, e, deci, Costelano!

— Mda! Al cincilea din echipă!

— Un chintet pe cinste, zău aşa! se extaziază Eilech.

— Ei, fir-ar să fie! murmură Franco, cu un surîs în colţul gurii. Da' i-a trebuit ceva timp pînă să se decidă.

Eilech strigă după o tînără ospătăriţă care se agita printre mese. Comandă cîteva căni cu vin şi nişte clătite. Am impresia că-i tare pe placul lui Orsini jurnalistul ăsta.

— De vreme ce sînteţi prezenţi cu toţii, tacîm complet, zic să sărbătorim evenimentul, propune proaspătul nostru prieten. Nu cred că mă înşel, dar această acţiune de comando pentru cucerirea tunelului Arlberg a fost ultima faptă strălucită înscrisă la activul Batalionului 1 de şoc. Şi o voi prezenta ca atare! Va fi un articol – trăznet!

— O să fie cam mulţi lipsă la apel, zice Franco. Ar merita să vorbiţi mai mult de ăştia, decît de supravieţuitori.

Ramuz şi Costelano au ajuns la portiţa care dă în grădina umbroasă a cîrciumioarei. Îşi spun, desigur, bancuri, şi rîd de mama focului, ca nişte puştani. Arcada Piratului e ciudat de

umflată şi de violacee, cît despre nasul lui Ramuz e în cea mai mare parte ascuns sub o grămadă de plasture.

— Sînt răniţi? se nelinişteşte Eilech, cu stiloul gata de atac. Cînd? Unde? Cum?

Orsini rînjeşte, cu privirea pierdută în gol.

— O mică ceremonie de iniţiere în practica prieteniei, zice Franco, cu un ton ambiguu. Aceşti doi tipi aveau acelaşi caracter: porcesc. Trebuia să sfîrşească prin a se înţelege de minune! Şi-au reuşit!

Triluri de clarinet acompaniază jodlerul acordeonului, împletindu-se cu sunetele cam ascuţite ale viorii. Glasuri vesele fredonează în ritmul muzicii. În aer pluteşte mireasmă de clătite fierbinţi, iar la oficiu, vinul se aude gîlgîind în căni.

Dumnezeule, cît e de bine aici! Şi cît de reconfortant e să ştii că, la rîndul lor, Ramuz şi Costelano şi-au încheiat micul război.

Lei 6

Cu inima bătînd tare, îi urmăresc privirea și, ridicînd ochii, zăresc în fața noastră, la vreo șase sute de metri, un buchet remarcabil de uniforme cenușiu-verzui, ivindu-se din ușoara umbră matinală, desfășurîndu-se în lanț de trăgători pe versantul unei coline cu coama vălurită. Și iată că, mergînd strîns în urma lor, mai apar alte siluete cu căști.

Sîntem căutați...

ANTHONY FEEK

EDITURA MERIDIANE